

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว
จังหวัดสระแก้ว

**PEOPLE PARTICIPATION FOR COMMUNITY DEVELOPMENT OF
SAKAEW TOWN MUNICIPALITY, SAKAEW PROVINCE**

พระวัชชัย สุนติธมโม (วรรณานิน)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว
จังหวัดสระแก้ว

พระธวัชชัย สุนตริธมโม (วรณนาวิน)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

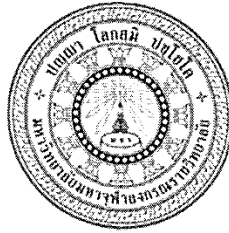
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว
จังหวัดสระแก้ว

**PEOPLE PARTICIPATION FOR COMMUNITY DEVELOPMENT OF
SAKAEW TOWN MUNICIPALITY, SAKAEW PROVINCE**

พระวัชชัย สุนติธมโม (วรรณานวิน)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์
เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

(รศ.ดร.สุรินทร์ นียมากร)

ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร)

กรรมการ

(ผศ.ดร.อนวัต กระสังข์)

กรรมการ

(ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

ผศ.ดร.อนวัต กระสังข์

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระธวัชชัย สนธิธมโม)

ชื่อสารนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมือง
สระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ผู้วิจัย : พระธวัชชัย สนธิธมโม (วรรณนาวิน)

ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

: ผศ. ดร.อนุวัต กระจังษ์, พธ.บ. (พระพุทธศาสนา),

พธ.ม. (พระพุทธศาสนา), พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

: ผศ. ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, พธ.บ. (การบริหารรัฐกิจ),

ศศ.ม. (การจัดการการพัฒนาสังคม), รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๒. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๘๘ สำหรับกลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองสระแก้ว จำนวน ๓๙๒ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๒ คน แบบตัวต่อตัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๒๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ =๓.๒๖) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X}$ =๓.๒๘) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}$ =๓.๑๒) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ =๓.๓๕) ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

๒. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี อาชีพ และ

ระดับการศึกษา ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ และ รายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๓. ปัญหา อุปสรรค และเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๑) การตัดสินใจ วันทำงานไม่ตรงกัน เสียงประชาสัมพันธ์ ไม่ค่อยได้ยินเสียง บางจุดเสียงตามสาย ไม่ทั่วถึง จึงทำให้ ไม่ได้รับข่าวสารเท่าที่ควร ๒) การดำเนินงาน ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่น้อย ประชาชนขาดความรู้ และหน่วยงานล่าช้า แก้ไขปัญหาไม่ตรงจุด ประชาชนมีอายุมากแล้ว ไม่สะดวกเข้าร่วมงานกับชุมชนบ่อยนัก ๓) การรับผลประโยชน์ ชุมชนของบประมาณจะไม่ค่อยได้รับผล ทำเรื่องยื่นขอไป หลายชุมชน เลยทำให้บางชุมชนไม่ได้รับการอนุมัติให้เกิดการพัฒนาชุมชน ๔) การประเมินผล ประชาชนขาดความร่วมมือ ไม่มีความรู้เรื่องแผนพัฒนา หน่วยงานยังไม่ชัดเจนเรื่องแก้ไขปัญหาในชุมชน ประชาชนที่ค้าขายให้ความร่วมมือของคนในชุมชนยังขาดการประสานงานให้มีส่วนร่วมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๑) การตัดสินใจ ควรมีการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเสียงตามสายให้ทั่วถึง หน่วยงานควรให้ความสำคัญชุมชนทุกชุมชนให้เท่ากันในการส่งงบประมาณให้ชุมชนได้พัฒนา ถ้ามีการประชุม ควรเห็นเป็นวันหยุดหรือวันว่างงาน ๒) การดำเนินงาน อยากให้นายกเทศมนตรีควรลงพื้นที่พบปะประชาชนให้บ่อย ๆ อยากให้ทางเจ้าหน้าที่บ้านเมืองปฏิบัติหน้าที่เข้มงวดกวาดล้าง ยาเสพติด อยากให้มีงานสำหรับวัยรุ่นในวัยเรียน ทำให้สร้างรายได้ช่วยเหลือครอบครัว ๓) การรับผลประโยชน์ ฝึกอบรมประชาชน ให้ความรู้ ความเข้าใจให้สำคัญทุกชุมชน และให้บริการที่ทั่วถึงทุกชุมชนให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างจริงจัง อยากให้ดูแลผู้สูงอายุให้มีคุณภาพที่ดีกว่านี้ ในด้านอาชีพ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ การเจ็บป่วยที่มีหมอ มียาให้ทันเห็นการรณรงค์ลูกหลานไม่ช่วยดูแล ๔) การประเมินผล ควรให้มีผู้แดงประจำชุมชน สอบถามถึงปัญหาให้แท้จริง ปฏิบัติจริง ในการแก้ไขเจาะให้ตรงประเด็นนั้น ๆ ควรมีการแจ้งผลประเมินให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง ทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เป็นต้น

Research Paper Title : People Participation for Community Development of
Sakaew Town Municipality, Sakaew Province

Researcher : Phrathawatchai Sāntidhammo (Wannawin)

Degree : Master of Public Administration

Research Paper Supervisory Committee:

: Asst. Prof. Dr. Anuwat Krasang, B.A. (Buddhist Studies),
M.A. (Buddhist Studies), Ph.D. (Public Administration)

: Asst. Prof. Dr. Kiettisak Suklueang, B.A. (Public
Administration), M.A. (Social Development Management),
D.P.A. (Public Administration)

Date of Graduation : March 14, 2019

Abstract

Objectives of this research were to: 1) study the participation of people in community development at Sakaew municipality, Sakaew Province. 2) compare the participation of people in community development at Sakaew municipality, Sakaew Province. Classified by personal factors and 3) to study obstacles and recommendations for public participation in community development at Sakaew municipality, Sakaew Province.

Methodology was the mixed methods: the quantitative research collected data with questionnaires with confidence value at 0.988, from 392 samples from the people in Sakaew municipality, Sakaew Province. Data were analyzed by frequency percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test using One-Way analysis of variance, ANOVA. When it is found that there are differences, it will compare the differences in pairs. By means of finding the Least Significant Difference. (LSD.) The Qualitative Research collected data from 12 key informants using in-depth-interview by face-to-face-interviewing. Data were analyzed by descriptive interpretation.

Findings were as follows:

1. Level of public participation in SaKaew municipality development, SaKaew Province. By overall was at moderate level ($\bar{X}=3.25$). When considering each aspect, it was found that the participation in decision making was at $\bar{X}=3.26$, participation in the operation was at $\bar{X}=3.28$, participation in the evaluation was at $\bar{X}=3.12$, and participation in receiving shared benefits was at $\bar{X}=3.35$ All aspects were at a moderate level.

2. The results of the comparison of public participation in community development at SaKaew municipality, SaKaew Province were found that: People with different occupations and educational levels, participation in community development in SaKaew municipality differing with statistical significance at the level 0.05. Therefore accepting the set research hypothesis. For people with different gender, age and income, participating in community development in Sakaew municipality was not at different level, rejecting the set research hypothesis.

3. Problems and obstacles of public participation in Sakaew municipality Sakaew Province were as follows: 1) Decision; decision and work day did not match, the public address sound was rarely heard, at some point, the sound could not be heard therefore, people did not receive news and information as they should. 2) The operation of the related department; Executives seldom go to locations, people lacked knowledge, operation units were slow, did not solve problems at the right point, People are getting old, not convenient to participate in community development. 3) Receiving the shared benefits; Budget allocation is very limited, many communities did not receive the shared budget causing development was less or none. 4) Evaluation; people did not cooperate, lacked knowledge of development plans, operation units were not clear in solving community problems. Street hawkers and local people did not cooperate with developing activities.

Recommendation for public participation in community development at Sakaew municipality, Sakaew Province was that 1) Decision: there should increase public relations, news and voice along the lines thoroughly. The municipality should give equal importance to every community and provide budget equally. As for the meeting, should be held on holiday, 2) The operation; people want the mayor to enter the area to meet more people and strictly suppress narcotics clearance. Creating more jobs for teens to help generate income for the family, 3) Receiving the shared benefits; training people to educate, understand and give importance to community development seriously. Taking care of the elderly people to have a better quality of life than present. There should be activities to promote career, health with medicine and doctors in time of sickness and at the time when sons and daughters were absent, 4) The evaluation; There should have red boxes in communities for people to drop in their expressions and suggestions, knowing and solving the real problems and giving our report of evaluations to people regularly through internet or websites, et cetera.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอระบุนามเพื่อแสดงความขอบคุณไว้

ขอเจริญพรขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่บริหารการจัดการและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและพัฒนาความรู้ จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอเจริญพรขอบคุณ ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ กรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ช่วยให้คำปรึกษา แนะนำและข้อคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์ทุกขั้นตอน ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้ทำวิจัยในการทำสารนิพนธ์เล่มนี้ตลอดมา จนกระทั่งสารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพรขอบคุณ รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร, ผศ.ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี, ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา, ผศ.ดร.ผดุง วรรณทอง, และผศ.ดร.เดช ชูจันทร์ ที่กรุณาเป็นผู้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอเจริญพรขอบคุณคณะกรรมการสอบป้องกันสารนิพนธ์ คือ รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร ประธานกรรมการ, ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ, ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ กรรมการ, ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์ กรรมการและเลขานุการ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอเจริญพรขอบคุณ นายชาติชาย เทียมเกาะ นายกเทศมนตรีตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลตัวอย่างเพื่อการศึกษาวิจัย และนาย ตระกูล สุขกุล นายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล เพื่อศึกษาการวิจัย ขอเจริญพรขอบคุณ ท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ทุก ท่านและประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองสระแก้ว ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยตอบ แบบสอบถามเป็นอย่างดี ตลอดจนเพื่อนนิสิตทุกรูป/คน ที่มีส่วนช่วยเหลือในด้านการเรียนและให้ กำลังใจในการทำสารนิพนธ์

ขอเจริญพรขอบคุณมารดา คุณนารอน แคนเงิน และญาติมิตรทุกท่านได้อุปการะและ สนับสนุนทุนการศึกษาจนจบ ที่ให้อุปการะทั้งให้กำเนิดและส่งเสริมจนเรียนจบสำเร็จการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากสารนิพนธ์นี้ ขอยกคุณความดีนี้บูชาพระคุณขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจนถึง มารดา บิดา ครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ที่ได้อบรม สั่งสอน แนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้ความรู้จนถึงปัจจุบันนี้

พระธวัชชัย สุนติธมโม (วรรณนาวิน)

๘ มีนาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๕)
สารบัญ	(๖)
สารบัญตาราง	(๙)
สารบัญแผนภาพ	(๑๑)
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	๙
๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน	๑๘
๒.๓ การบริหารเทศบาล	๒๖
๒.๔ ข้อมูลบริบทพื้นที่วิจัย	๓๖
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๐
๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย	๕๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๙
๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๕๙
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๒
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๖
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๖
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๘
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	๗๑
๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน	๗๖
๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	๘๘
๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	๙๐
๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๐๐
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๐๔
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๐๗
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๑๑
บรรณานุกรม	๑๑๓
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๒๒
ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	๑๒๗
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	๑๓๓

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ของแบบสอบถาม	๑๓๘
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย	๑๓๘
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)	๑๔๑
ภาคผนวก ช แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๕๕
ภาคผนวก ซ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๖๔
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๓.๑ จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	๖๑
๔.๑ จำนวน และคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๖๘
๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม	๗๑
๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	๗๒
๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	๗๓
๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	๗๔
๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	๗๕
๔.๗ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ	๗๖
๔.๘ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ	๗๗
๔.๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนใน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	๗๘
๔.๑๐ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา	๗๙
๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนใน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	๘๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๒	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนใน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	๘๑
๔.๑๓	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนใน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	๘๒
๔.๑๔	การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพ	๘๓
๔.๑๕	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนใน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	๘๔
๔.๑๖	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนใน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	๘๕
๔.๑๗	การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามรายได้	๘๖
๔.๑๘	ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่ ๑-๕	๘๗
๔.๑๙	ปัญหา และอุปสรรค เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	๘๘
๔.๒๐	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	๘๙

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

- ๒.๒ กรอบแนวคิดในการวิจัย
- ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

หน้า

- ๕๘
- ๑๐๐

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญมาแล้วทั้งสิ้น ๒๐ ฉบับ ทุกฉบับมีหลักการที่ตรงกันประการหนึ่ง คือ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอิสระสูงสุดที่เรียกว่าอำนาจอธิปไตย แม้ว่าในอดีตที่ผ่านมาประชาชนไทยจะมีได้มีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองเท่าที่ควร แต่เมื่อกระแสการเป็นประชาธิปไตยของโลกได้เข้าสู่ประเทศไทยก็ทำให้ประชาชนรู้ถึงการที่ตนควรมีสติเสรีภาพ และมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น นำมาสู่การปฏิรูประบบการเมืองไทยที่เห็นได้ชัดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ต่อเนื่องมาจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการต่าง ๆ ของชุมชนนั้นเป็นทั้งวิธีการและจุดของการพัฒนาชนบทเพราะจุดหมายของการพัฒนาชนบท คือ ความสามารถในการพึ่งตนเองของชนบทในการปกครองและการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้ และการจะบรรลุจุดหมายดังกล่าวได้ประชาชนต้องเกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้ที่ดีนั้นเกิดจากการมีส่วนร่วม^๑ การมีส่วนร่วม (Participation) ตามพจนานุกรมอังกฤษฉบับ อ็อกฟอร์ด ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง” คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” ฉะนั้น คำว่าการมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ความห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วม และยังได้ให้คำจำกัดความของ การมีส่วนร่วมของประชาชน^๒

การมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการ

^๑ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๕๐), หน้า ๒๕.

^๒ เกียรติขจร วังนะสวัสดิ์, การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริการจัดการงาน, (กรุงเทพมหานคร: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน, ๒๕๕๐), หน้า ๑.

ร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการ เพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่ม ชุมชน เป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการและค่านิยมต่างๆ ของสาธารณชน ไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นการสื่อสารสองทาง และเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่มี เป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่า และที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน^๓ การเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้ และรับรู้ข้อมูลข่าวสารความ เคลื่อนไหว การให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในการร่วมกันตัดสินใจ ซึ่งในขั้นตอนการเริ่ม นโยบาย การทำแผนงานโครงการหรือกิจกรรมที่อาจจะมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ในการวางแผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ซึ่งการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมไปถึงการปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผลตามนโยบายแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม นั้น ๆ^๔ ดังนั้นเทศบาลเป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น ซึ่งการเมืองการปกครองท้องถิ่นนั้นเป็น รากฐานที่สำคัญในการปกครองประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญใกล้ชิดกับ ประชาชนเป็นอย่างมาก ในการบริหารงานหน่วยงานให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องกำหนด ทิศทาง วัตถุประสงค์และเป้าหมายในที่ชัดเจน โดยมีข้อควรคำนึงถึง คือ ศักยภาพและความพร้อมใน การปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานนั้น ๆ ต้องร่วมใจกันดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน เพื่อสร้างการยอมรับในการที่นำองค์กรให้บรรลุผลสำเร็จตามทิศทาง และเป้าหมายที่กำหนดไว้

การแบ่งระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ โดยมีข้อพึงสังเกต คือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวน ประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามี ส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่

๑. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสาร ระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ

๒. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับชั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมิน ข้อดีกับข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนจะเริ่มโครงการ ต่าง ๆ หรือการบรรยายและเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ฟัง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ เป็นต้น

^๓ เจมส์ แอล. เครย์ตัน, คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชน มีส่วนร่วม, แปลโดย ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์, ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, ผศ.ดร.เมธิศา พงษ์ศักดิ์ศรี, (ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท, ๒๕๕๑), หน้า ๓.

^๔ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ, การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.พี.กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๑๘.

๓. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการตกลงกันอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชนและผู้มีส่วนร่วม เพื่อประเมินถึงผลความก้าวหน้าหรือระบุปัญหาในข้อสงสัยต่าง ๆ เช่น การจัดประชุมร่วมกัน การจัดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างให้ผู้รับฟังแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

๔. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับในการมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วางแผนโครงการกับประชาชนให้ความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนจัดเตรียมโครงการ และผลที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ เหมาะที่จะใช้สำหรับการพิจารณาถึงปัญหาที่มีความยุ่งยากและซับซ้อน อันมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้อนุญาตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง การเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน และการใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๕. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

๖. ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทั้งหมด เช่น การลงประชามติ แต่การลงประชามติจะสะท้อนถึงความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของปัญหาที่จะลงประชามติและการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของปัญหาที่เกิดขึ้น ให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์และทั่วถึงกันเพียงใด โดยในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้ว ซึ่งรัฐบาลต้องปฏิบัติ และบังคับตามผลของการลงประชามติ แต่สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติให้ ผลของการประชามติมีทั้งแบบที่มีข้อยุติโดยเสียงข้างมาก และแบบที่เป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีซึ่งไม่มีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด^๕

ประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว ที่ตั้งอยู่ในชุมชนตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองจังหวัดสระแก้ว ปกครอง โดยนายกเทศมนตรี มีเขตติดต่อ คือ ทิศเหนือติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบอน และท่าเกษม ทิศใต้ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว-สระขวัญ และท่าเกษม ทิศตะวันออก ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม ทิศตะวันตกติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมดรวม ๒๘ ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น ๑๗,๕๔๖ คน ความหนาแน่นของประชากร ๖๒๖.๖๔ คน/ตารางกิโลเมตร^๖ จากอดีตจนถึงปัจจุบันกาลเวลาได้เป็นตัวสังสมประสบการณ์ จนกลายเป็นความพร้อมในการพัฒนาชุมชนบ้านเมือง เพื่อเดินทางบริการประชาชนให้ได้รับความพึงพอใจอย่างสุดกำลังความสามารถเพื่อในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว มีเกณฑ์การวัดประเมิน ๖ ด้าน คือ ๑. ด้านการลดรายจ่าย ๒. ด้านการเพิ่มรายได้ ๓. ด้านการประหยัด ๔. ด้านการเรียนรู้ ๕. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และ ๖. ด้านการเอื้ออารีต่อกัน ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้วมีทั้งหมด ๒๐ ชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียง ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอันส่งผล

^๕ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และฉวีลวดิ บุรีกุล, ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy), (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๒๙-๓๐.

^๖ กองวิชาการ สำนักงานปลัด, ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองสระแก้ว, (สระแก้ว: เทศบาลเมืองสระแก้ว, ๒๕๖๑), หน้า ๒๓.

กระทบในด้านต่างๆ แก่ชุมชนทั้งด้าน เศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัย วัฒนธรรมประเพณี การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การศึกษา ที่เปลี่ยนแปลงไป ประชาชนบางส่วนเลิกทำการเกษตร หันมาเป็นลูกจ้างโรงงาน เป็นลูกจ้างบริษัทเอกชนเป็นธรรมดาว่าเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงก็ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจปัญหาด้านสังคม ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ และปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของทุกภาคส่วนในชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมให้นำไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนตามบริบทของชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนรู้จักใช้ รู้ถึงคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ อันจะเป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชนให้อยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้วจังหวัดสระแก้ว มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในด้านต่าง ๆ คือ ๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) และ ๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) โดยภาพรวมและในแต่ละด้านเป็นอย่างไรบ้าง ผู้นำชุมชน ผู้บริหารชุมชน และพัฒนากร ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในด้านใดบ้าง มีปัญหาอุปสรรคและ ข้อเสนอแนะใด เพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้วอะไรบ้าง ให้มีความก้าวหน้า อยู่เย็น เป็นสุข ของประชาชนในชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้วอย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้วโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้วมีอะไรบ้าง

๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎีของโคเฮนและอัพฮอฟ (Cohen and upHoff) แนวคิดพื้นฐานการมีส่วนร่วม^๗

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎีของ โคเฮน และอัพฮอฟ (Cohen and UpHoff) ประกอบด้วยกรอบแนวคิดพื้นฐานการมีส่วนร่วม ๔ ด้าน คือ ๑.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ๒.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ๓.การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) และ๔.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑.๔.๓.๑ ประชากร (Population) ได้แก่ ประชากรที่มีอาศัยในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีจำนวน ๑๗,๕๔๖ คน^๘

๑.๔.๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๑๒ ท่าน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมเป็นระยะเวลา ๔ เดือน

^๗ J.M., Cohen, and N.T., Uphoff, “Participation’s Place in Rural Development Seeking Clarity through Specificity,” (Worle Development. 8(3), 1980), p. 223.

^๘ งานวิเคราะห์นโยบายและแผน กองวิชาการและแผนงาน, แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔), (เทศบาลเมืองสระแก้ว (สำเนา), ๒๕๕๙), หน้า ๗.

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว แตกต่างกัน

๑.๕.๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้อธิบายคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่างๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมือง ร่วมในการตัดสินใจวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรม พัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมือง และมีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากรแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การที่ประชาชนได้ร่วมกันออกแรงในการกระทำ กิจกรรมโครงการ ร่วมสนับสนุนทรัพยากรเงินทอง หรือมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการกระทำกิจกรรมพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ได้รับผลประโยชน์ในด้านต่างๆ จากกิจกรรมโครงการพัฒนาในชุมชน เช่น โครงการสวนสมุนไพร โครงการประปาชุมชน และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมเข้าไปสังเกตการณ์ การทำงาน ของผู้รับจ้างภายนอกที่มาทำงานพัฒนาในชุมชน และมีส่วนในการติดตามผลการดำเนินงาน ของโครงการ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีหรือกลุ่มคนที่สามารถลงประชามติ ที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน มีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นปกติต่อเนื่อง มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ อันเนื่องมาจากการอยู่ในพื้นที่ร่วมกันหรือประกอบกิจการซึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในที่นี้ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

การพัฒนาชุมชน หมายถึง ทำให้ก้าวหน้า ทำให้มั่นคง ทำให้ดีขึ้น ทำให้ยั่งยืนขึ้นในที่นี้ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้วจังหวัดสระแก้ว เพื่อให้ชุมชนมีความมั่นคง แข็งแรง มีความเจริญ ก้าวหน้า บนฐานทรัพยากร ที่ชุมชนมีอยู่ เป็นอยู่ เพื่อความสุขความเจริญอย่างยั่งยืนของประชาชนในชุมชน

เทศบาลเมือง หมายถึง เทศบาลเมืองสระแก้ว ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๑.๗.๔ ผลที่ได้รับจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดอื่น ๆ

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” โดยนำเสนอสาระ ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 - ๒.๑.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - ๒.๑.๒ แนวคิดการมีส่วนร่วม
 - ๒.๑.๓ รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม
 - ๒.๑.๔ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม
 - ๒.๑.๕ ระดับของการมีส่วนร่วม
- ๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
 - ๒.๒.๑ ความหมายการพัฒนาชุมชน
 - ๒.๒.๒ แนวคิดการพัฒนาชุมชน
 - ๒.๒.๓ รูปแบบการพัฒนาชุมชน
- ๒.๓ การบริหารเทศบาล
 - ๒.๓.๑ การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล
 - ๒.๓.๒ การจัดรูปองค์กรของเทศบาล
 - ๒.๓.๓ นักทฤษฎีการบริหารทางตะวันตก
- ๒.๔ ข้อมูลบริบทพื้นที่วิจัย
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - ๒.๕.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 - ๒.๕.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล
- ๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่า ความหมายของการมีส่วนร่วม แนวคิดการมีส่วนร่วม รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม และระดับของการมีส่วนร่วม ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมนั้นมีหลากหลายในการนิยามศัพท์ และรูปแบบรวมถึงวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วม กลไกกระบวนการ วิธีการของการมีส่วนร่วม ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่า มีผู้ให้ความหมายและนิยามศัพท์การมีส่วนร่วมไว้ดังต่อไปนี้

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระโดยความสมัครใจ ในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือการปฏิบัติ ร่วมประเมนผล และร่วมกับประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา มิได้หมายถึงการให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาของรัฐตามที่รัฐกำหนด แต่หมายถึง การให้ประชาชน กลุ่ม ชุมชน ร่วมกันคิดและตัดสินใจกำหนดทิศทางการพัฒนาการดำรงชีวิต ร่วมปฏิบัติตามแผนของกลุ่มหรือของชุมชนและรับประโยชน์ร่วมกันโดยรัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุน การร่วมคิดและตัดสินใจภายในกลุ่มเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมจริงๆ และเป็นอิสระในการแสดงออก เพราะสมาชิกในกลุ่มมีศักยภาพ ฐานะอำนาจทางสังคมแตกต่างกัน ปัจจัยวัฒนธรรมบางประการเป็นอุปสรรคต่อความเป็นอิสระในการแสดงออก คนแต่ละคนต่างมีมุมมองในการตัดสินใจคุณค่าเรื่องต่างๆ ไม่เหมือนกัน ประสบการณ์ต่างกัน เหล่านี้อาจนำไปสู่การไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชนเป็นกระบวนการ (Process) ที่ประชาชนในชุมชนได้เข้าไปดำเนินกิจกรรมในชุมชน นับตั้งแต่ร่วมกำหนดปัญหาและ ความต้องการ ร่วมระบุนสาเหตุของปัญหาร่วมกำหนดวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไขปัญหาปฏิบัติกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมติดตามประเมินผลกิจกรรมและ ร่วมรับผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมนั้น ซึ่งประเด็นหลักของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ประชาชนต้องเป็นกระทำให้ในแต่ละขั้นตอน ของการมีส่วนร่วมด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างอิสระ^๑ เป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในแนวทางการพัฒนา โดยผ่านทางกระบวนการส่งเสริม ชักนำการสนับสนุนให้ ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ การริเริ่มในการคิดร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมแก้ไข และวางแผนปฏิบัติ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือทรัพยากรทางการบริการตลอดจนอำนาจในการตัดสินใจ ในการกำหนดกิจกรรมหรือแนวทางการดำเนินกิจกรรมของตนเองให้เกิดขึ้นเกิดขึ้นภายในชุมชนด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถของตนเองเพื่อเพิ่ม พัฒนาขีดความสามารถในการจัดการและควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากรตลอดจนปัจจัยการผลิตในสังคมอันจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง การที่กลุ่มประชาชนหรือ ขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมา

^๑ ญัฐนรี ศรีทอง, การเพิ่มศักยภาพภาวะความเป็นผู้นำในงานพัฒนาชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ โอ.เอส.พริ้นตัง แฮ์ส, ๒๕๕๒), หน้า ๑๙๑.

ในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วมมีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจ สังคมหรือการเมือง การดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม การดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน^๒ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น^๓ การมีส่วนร่วมว่าต้องครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นครอบคลุมถึงการสร้างโอกาสที่เอื้อหรือเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคน ให้สังคมได้ร่วมกิจกรรมนำไปสู่การพัฒนา และทำให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเท่าเทียมกัน

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชน สะท้อนการเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยความสมัครใจเป็นประชาธิปไตย ในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการแบ่งสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนา การพิจารณาในมิติดังกล่าวการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเชื่อมระหว่างส่วนที่ประชาชนลงทุน (แรงงานและทรัพยากร) เพื่อการพัฒนา กับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน

๓. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจแตกต่างกันไปตามสภาพของโครงสร้างการบริหารนโยบาย และลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดการพัฒนาที่มุ่งประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน^๔

สรุปได้ว่าจากการศึกษาความหมายการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กำหนดทิศทางการพัฒนาการดำรงชีวิต เป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในแนวทางการพัฒนาวางแผนปฏิบัติ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือทรัพยากรทางการบริการ ตลอดจน อำนาจในการตัดสินใจ ในการกำหนดกิจกรรมหรือแนวทางการดำเนินกิจกรรมของตนเองให้เกิดขึ้น เกิดขึ้นภายในชุมชนด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถของตนเองเพื่อเพิ่ม

^๒ เกียรติขจร วังนะสวัสดิ์, การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริหารจัดการงาน, (กรุงเทพมหานคร: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน, ๒๕๕๐), หน้า ๑.

^๓ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.พี.กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๑๘.

^๔ ปรัชญา เวสารัชช, การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๘), หน้า ๓-๕.

๒.๑.๒ แนวคิดการมีส่วนร่วม

แนวคิดการมีส่วนร่วมนั้นมีหลากหลายในการนิยามศัพท์ และรูปแบบรวมถึงวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วม กลไกกระบวนการ วิธีการของการมีส่วนร่วม ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่า มีผู้ให้แนวคิดการมีส่วนร่วม และนิยามศัพท์การมีส่วนร่วมไว้ดังต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมการที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนด นโยบายพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากบริการ รวมทั้งมีส่วนในการควบคุมประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมว่ามี ๒ ลักษณะ คือ

๑. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและ เทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือ ชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และ โครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับ ผลประโยชน์จากการพัฒนา^๕

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุก ขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจ การตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วม ทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน^๖ การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาชนบท หมายถึง การที่ประชาชนทั้งในเมืองและได้เข้ามีส่วนร่วมหรือเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาชนบทขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือ ทุกขั้นตอนแล้วแต่เหตุการณ์จะเอื้ออำนวย^๗ การสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมใน

^๕ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและมหาดไทย, ๒๕๔๖, หน้า ๑๑๔.

^๖ วันรักษ์มิ่งมณีนาคิน, การพัฒนาชนบทไทย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๑), หน้า ๑๐.

^๗ ชิต นิลพานิช และ กุลธนา ธนาพงศธร, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชนบท. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน, (พิมพ์ครั้งที่ ๓, หน่วยที่ ๘), (นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๒), หน้า ๓๕๐.

แนวทางการพัฒนา โดยผ่านทางกระบวนการส่งเสริมชักนำการสนับสนุนให้ ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ การริเริ่มในการคิดรวบกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมแก้ไขและวางแผนปฏิบัติ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือทรัพยากรทางการบริการตลอดจน อำนาจในการตัดสินใจในการกำหนดกิจกรรม แนวทางการดำเนินกิจกรรมของตนเองให้เกิดขึ้นเกิดขึ้นภายในชุมชนด้วยความเต็มใจ และเต็มความสามารถของตนเองเพื่อเพิ่มและพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการและควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรตลอดจนปัจจัยการผลิตในสังคมอันจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง^๔

สรุปได้ว่าจากการศึกษาแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง เป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยผ่านทางกระบวนการส่งเสริม ชักนำการสนับสนุนให้ ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ การริเริ่มในการคิดรวบกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมแก้ไข วางแผนปฏิบัติ และให้ได้รับข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ ตลอดจนปัจจัยการผลิตในสังคมอันจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองและให้เกิดประโยชน์

๒.๑.๓ รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นั้นมีหลากหลายในการนิยามศัพท์ และรูปแบบรวมถึงวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่า มีผู้ให้รูปแบบ และขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ ดังต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนาออกเป็น ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นริเริ่มการพัฒนา ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นตอนการวางแผนในการพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

ขั้นตอนที่ ๓ ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหาร ประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นตอนที่ ๔ ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ขั้นตอนที่ ๕ ประชาชนเข้าร่วมประเมินการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินผลย่อย (Formative

^๔ ประชัย ศรีจามร, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปลูกป่าภาครัฐ ตำบลป่าน้อยอ้อตอนชัย อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย”, ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๙).

Evaluation) เป็นการประเมินผลก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ หรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปสุดท้าย^๙

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วมของประชาชน ได้มีผู้แสดงรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้อย่างหลากหลายซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา และเรียบเรียงไว้ดังนี้กวีวิชาการหลายท่านได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็นหลายแบบกล่าวคือ ๔ แบบ คือ

๑. การตัดสินใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้นประการแรกสุด คือ การกำหนดความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญ จากนั้นเลือกนโยบาย และประชากรที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจ ในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

๒. การดำเนินงาน ในส่วนที่ เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารงานการประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

๓. การรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณ และคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ ภายในกลุ่ม ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งเป็นประโยชน์ และเป็นโทษต่อบุคคลในสังคมด้วย

๔. การประเมินผล สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต คือ ความเห็นความชอบและความคาดหวังซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ว่าในหน่วยงานใดก็ตามเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา เพราะการมี ส่วนร่วมมีคุณประโยชน์หลากหลายประการ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายถึงลักษณะรูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

ลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น ๑๐ รูปแบบ คือ

๑. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Position of Leadership)
๒. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership on Committees)
๓. การมีส่วนร่วมประชุม (Attendance at Meetings)
๔. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน (Solicitor)
๕. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม (Entrepreneur)
๖. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ (Interviewer)
๗. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงานหรือเป็นลูกจ้าง (Employee)
๘. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค (Customers)
๙. การมีส่วนร่วมมอบวัสดุอุปกรณ์ (Material Contribution)

^๙ ทศพล กฤตยพิสิฐ, “การมีส่วนร่วมของกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตหนองจอกที่มีต่อโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาตามแนวทาง บวร และบรม: เพื่อสร้างอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๓๘), หน้า ๑๓.

๑๐. การมีส่วนร่วมออกเงิน (Financial Contribution)^{๑๐}

ต่อมารูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมยังมีอีก การมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนาควรจะมี ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาลงมือ ไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการ ดำเนินงานเหล่านั้น

๒. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการ นำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน

๓. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมี ฐานะยากจน แต่ก็มีแรงงานของตนเองที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดต้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนิน กิจกรรมอย่างใกล้ชิด

๔. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวบ้านย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำ ไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันใน โอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จยากลำบาก^{๑๑}

ต่อมาอีกท่านหนึ่งได้ให้รูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น ๔ แบบ คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจ นั้นประการแรกสุด คือ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ จากนั้นเลือกนโยบาย และประชากรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะได้อาจมาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใดเช่น การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารงานการประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาถึงการกระจาย

^{๑๐} กรรณิกา ชมดี, “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอรือเสาะ จังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔), หน้า ๒๒.

^{๑๑} โกวิท พวงงาม, (การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน, ม.ป.ท., ๒๕๔๕), หน้า ๘.

ผลประโยชน์ภายในกลุ่ม ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลในสังคมด้วย

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือ ความเห็นความชอบและความคาดหวังซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้^{๑๒}

ต่อมาอีกท่านหนึ่งได้ให้รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม คือ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมแบ่งออกได้เป็น ๔ มิติ ดังนี้

มิติที่ ๑ มีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ว่าอะไรควรทำ และทำอย่างไร

มิติที่ ๒ มีส่วนร่วม เสียสละในการพัฒนา และลงมือปฏิบัติ การตามที่ตัดสินใจ

มิติที่ ๓ มีส่วนร่วม ในผลประโยชน์จาก การดำเนินงาน

มิติที่ ๔ มีส่วนร่วม ในการประเมินผล^{๑๓}

ต่อมาอีกท่านหนึ่งได้ให้รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม รูปแบบการมีส่วนร่วมว่าความสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Genuine participation) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ถ้าหากไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่แท้จริง และการมีส่วนร่วมที่แท้จริงจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกขั้นตอน

๒. การมีส่วนร่วมไม่แท้จริง (Non-Genuine participation) เช่น การลงแขกร่วมลงแรงในการทำโครงการการร่วมบริจาคเงิน สิ่งของที่อื่นๆบางส่วน หรือร่วมบำรุงรักษาโดยไม่ได้ร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจ^{๑๔}

สรุปได้ว่า รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมแต่ละท่าน มีรูปแบบและขั้นตอนแตกต่างกันออกไป เพราะฉะนั้นพื้นฐานการมีส่วนร่วม ๔ แบบ คือ ๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

๒.๑.๔ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นั้นมีหลากหลายในการนิยามศัพท์ และรูปแบบรวมถึงวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่า มีผู้ให้ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมไว้ ดังต่อไปนี้

^{๑๒} Cohen John M. & Uphoff, Norman T, *Participation's Place in Rural Development, Seeking Clarity Through Specificity*, (World Development, 1980), p. 213.

^{๑๓} White, Alastair T, *Why Community Participation, A Discussion of the Argument go*, (Community Participation: Current Issue and Lesson Learned. n.p. United Nations Children's Fund, 1982), p. 18.

^{๑๔} สุพรรณิ ไชยอำพร และสนธิ สมักรการ, *การวิเคราะห์สังคมเพื่อพัฒนา: แนววิธีการ, พิมพ์ครั้งที่ ๖*, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การคลังสินค้า และพัสดุ, ๒๕๔๓), หน้า ๑๒.

ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนา โดยแบ่งออกเป็นปัจจัยหลัก ๒ ปัจจัย คือ

๑. ปัจจัยทางด้านบุคคลและทางด้านเศรษฐกิจประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิสำเนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้ สถานที่ทำงาน ระยะเวลาในการประกอบอาชีพในชุมชน

๒. ปัจจัยทางด้านสังคม ประกอบด้วย ความต้องการเกียตติเป็นที่ย่อยกย่องจากบุคคลอื่น การได้รับการชักจูง จากผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่โครงการและความต้องการเป็นกลุ่มเป็นพวก เคยมีกิจกรรมแก้ไขปัญหาดังกล่าว ร่วมกันมาก่อน การคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทน และความสัมพันธ์ทางสังคม ที่ดีของคนในชุมชน^{๑๕}

ต่อมาการมีส่วนร่วมว่าในการพิจารณาการมีส่วนร่วมจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อม ซึ่งมีความซับซ้อนอย่างมากด้วย ได้แก่

๑.ปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพ

๒.ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

๓.ปัจจัยทางด้านการเมือง

๔.ปัจจัยทางด้านสังคม

๕.ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม

๖.ปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์

นอกจากนี้ บุคคล ๔ ฝ่าย ที่มีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เป็นบทประกอบด้วย

๑. ประชาชนในท้องถิ่น

๒. ผู้นำท้องถิ่น

๓. เจ้าหน้าที่ของรัฐ

๔. บุคคลภายนอก

สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น และ มีปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่

๑. อายุและเพศ

๒. สถานภาพครอบครัว

๓. ระดับการศึกษา

๔. สถานภาพทางสังคมเช่นชั้นทางสังคมศาสนา

๕. อาชีพ

๖. รายได้และทรัพย์สิน

๗. ระยะเวลาท้องถิ่นและระยะเวลาที่อยู่ในโครงการ

^{๑๕} นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ, (สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี), ๒๕๔๙, หน้า ๒๐.

๘. พื้นที่ดินถือครองและสถานภาพการทำงาน^{๑๖}

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เกี่ยวกับกลไกของรัฐ ทั้งในการกำหนด แนวนโยบายการบริหารจัดการประเทศ มาตรการ และระดับของการปฏิบัติงานที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านประชาชน โดยประชาชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ เป็นฝ่ายตัดสินใจ เริ่มกิจกรรม และรับผลประโยชน์ โดยมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม

๒.๑.๕ ระดับของการมีส่วนร่วม

เมื่อการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็นและการปฏิบัติการมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างพลังจิตให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่า การยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งนอกจากนี้การมีส่วนร่วมจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลสนับสนุนเป้าหมายตลอดจนวัตถุประสงค์ร่วมขององค์กรด้วยนอกจากความหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานในองค์การประกอบด้วยสาระสำคัญ ๓ ประการ

๑. การมีส่วนร่วมในด้านแสดงความคิดเห็น
๒. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย
๓. การมีส่วนร่วมช่วยให้การเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ^{๑๗}

ระดับของการมีส่วนร่วมด้านหลักการทั่วไปว่าแบ่งเป็น ๕ ระดับ คือ

๑. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล ของตน/ครอบครัว/ชุมชนของตน
๒. การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร
๓. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยเฉพาะในโครงการที่ตนมีส่วนได้เสีย โดยแบ่งเป็น ๓ กรณีแล้วแต่กิจกรรมในตนเองอยู่ในขั้นตอนใด ต่อไปนี้

- ๓.๑. ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ
- ๓.๒. ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ
- ๓.๓. ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ

๔. การมีส่วนร่วมทำ คือ ร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด
๕. การมีส่วนร่วมสนับสนุน คือ อาจไม่มีโอกาสร่วมทำแต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังได้มีการแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมเป็นระดับของการมีส่วนร่วมตามแนวทางพัฒนาชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยได้แบ่งไว้ดังนี้

^{๑๖} Cohen, John M, and UpHoff, Norman T. Rural Development participation: Concepts and measures for Project design, Implementation and Evaluation, In Rural Development monograph. 2 The Rural Development Committee for International Studies, (Cornell University, January, 1997), pp. 17-19.

^{๑๗} บุญส่ง แก้วอินทร์, “การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏราชนครินทร์, ๒๕๔๖).

๑. ร่วมค้นหาปัญหาของตนให้เห็นว่าสิ่งใดที่เป็นปัญหารากเหง้าของปัญหา
๒. ร่วมค้นหาสิ่งที่จำเป็นของตนในปัจจุบันคืออะไร
 - ๒.๑ ร่วมคิดช่วยตนเองในการจัดระดับปัญหา เพื่อจะแก้ไขสิ่งใดก่อนหลัง
 - ๒.๒ วางแผนแก้ไขปัญหาเป็นเรื่อง ๆ
 - ๒.๓ ร่วมระดมความคิด ถึงทางเลือกต่าง ๆ และเลือกทางเลือกที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาที่วางแผนนั้น
 - ๒.๔ ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้
 - ๒.๕ ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น ๆ
 - ๒.๖ ร่วมติดตามการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน
 - ๒.๗ ร่วมรับผลประโยชน์/หรือร่วมเสียผลประโยชน์จากการดำเนินงาน^{๑๘}

สรุปได้ว่าระดับของการมีส่วนร่วมได้นั้น ๑)ร่วมตัดสินใจ ๒)ร่วมดำเนินการ ๓)ร่วมรับผลประโยชน์ และ๔)ร่วมติดตามประเมินผล ระดับของการมีส่วนร่วมตามแนวทางพัฒนาชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่า ความหมายการพัฒนาชุมชน แนวคิดการพัฒนาชุมชน รูปแบบการพัฒนาชุมชน ดังนี้

๒.๒.๑ ความหมายการพัฒนาชุมชน

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นั้นมีหลากหลายในการนิยามศัพท์ และรูปแบบรวมถึงวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่า มีผู้ให้ความหมายการพัฒนาชุมชนไว้ ดังต่อไปนี้

การพัฒนาชุมชน (Community development) ตามหลักการพื้นฐานเป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ หรือช่วยตนเองได้ ในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานแก้ไขปัญหา ตลอดจนสนองความต้องการของตนเองและส่วนรวม การพัฒนาเป็นกระบวนการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

การพัฒนาชุมชนได้มีกำเนิดขึ้น และเป็นที่ยอมรับกันมานานแล้ว และจากการที่การพัฒนาชุมชนได้ถูกนำมาใช้ และรับการยอมรับอย่างแพร่หลายจึงได้มีองค์กร หน่วยงาน และนักวิชาการได้ให้ความหมายของการพัฒนา ดังต่อไปนี้

^{๑๘} นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, การมีส่วนร่วม: หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: สิริลักษณ์การพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๗.

การพัฒนา เป็นภาษาไทย ที่แปลมาจากคำว่า “Development” โดยให้ความหมายของการพัฒนาแบ่งเป็นสองอย่าง ประการแรกการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และประการที่สอง มีการวางแผนกำหนดทิศทางเพื่อไปสู่เป้าหมายการดำเนินงานอย่างชัดเจน^{๑๙} การพัฒนา กระทำให้เกิดขึ้น คือ เปลี่ยนสภาพหนึ่งไปสู่สภาพหนึ่งที่ดีกว่า^{๒๐} เป็นการเปลี่ยนแปลงของระบบต่างๆ ที่นอกเหนือไปจากระบบปกติ โดยปกติแล้วสิ่งต่างๆ ย่อมมีความเจริญ และเสื่อมไปตามสภาพ แต่สังคมที่พัฒนา คือ สังคมที่มีทิศทางแห่งความก้าวหน้าเจริญขึ้น^{๒๑} การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้น หรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้าโดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทางที่ดีขึ้น^{๒๒} ได้เสนอความหมายที่สอดคล้องกับการการพัฒนา ของสัญญา สัญญาวิวัฒน์ เกี่ยวกับรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนามี ๓ รูปแบบ ดังต่อไปนี้ การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปในเชิงวิชาการ หรือวิทยาศาสตร์

๑. การพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องเหมาะสมกับสถานการณ์

๒. การพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมขีดความสามารถของตนเอง

๓. การพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับนโยบายหรือวัตถุประสงค์ของทางราชการและประชาชน^{๒๓}

การจัดกระทำ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายที่ผู้คิดจัดกระทำ กำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยการพัฒนามี ๓ ประการ คือ ประการแรก รักษาสิ่งดีเอาไว้ ประการที่สองสร้างสิ่งใหม่ และประการที่สาม มุ่งแก้ไขปัญหา^{๒๔} กระบวนการที่ขจัดความยากจน สภาพการว่างงานและสร้างความเท่าเทียมให้เกิดขึ้นกับประชาชนในสังคมนั้นๆ โยียดหลัก ๓ ประการ ประการที่หนึ่งเตรียมแผนการที่แน่นอนที่เหมาะสมกับผู้จะถูกพัฒนา ประการที่สองเน้นกระบวนการพัฒนาที่มีส่วนร่วม โดยให้ผู้รับการพัฒนาได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม และประการที่สามผู้รับการพัฒนาต้องมีความเสมอภาค^{๒๕}

^{๑๙} สัญญา สัญญาวิวัฒน์, การพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๔-๕.

^{๒๐} ยุวดี วุฒิเมธี, หลักการพัฒนาชุมชน และการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร: ส.ส.น.ไทยอนุเคราะห์ไทย, ๒๕๒๖), หน้า ๑.

^{๒๑} อร เณิมพงษ์, การพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการฯ, ๒๕๔๒), หน้า ๓.

^{๒๒} วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, การพัฒนาเมือง และชนบทประยุกต์, (กรุงเทพมหานคร: โพรเพซ, ๒๕๕๑), หน้า ๖.

^{๒๓} ดิเรก ก้อนกลีบ และวิชล มนต์เอื้อศิริ, การพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๐), ๑๘-๑๙.

^{๒๔} สุวกิจ ศรีปัดถา หลักและทฤษฎีการพัฒนา, เอกสารประกอบการบรรยายวิชาบริบท และแนวโน้มการพัฒนาท้องถิ่น และภูมิภาค, (มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๔๙), หน้า ๒.

^{๒๕} อาคม ใจแก้ว, การบริหารการพัฒนาเมือง, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (สงขลา: แมกซ์มีเดีย วาย ๒ เคเพรส, ๒๕๕๑), หน้า ๙.

สรุปได้ว่าการศึกษาคือความหมายการพัฒนา หมายถึง การกระทำใดๆ ก็ตามที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยมีการวางแผน และทิศทางที่ชัดเจนไว้ล่วงหน้า ส่งผลต่อการเจริญขึ้น ดีขึ้นพร้อมทั้ง มีการจัดสรรทรัพยากรไว้อย่างพร้อมเพรียง เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมนั้น และการพัฒนาจะต้องอยู่ภายใต้ การรักษาสິงเดิมที่ดีเอาไว้ เสริมสร้างสิ่งใหม่ๆ พร้อมกับแก้ไข้ปัญหาเพื่อส่วนรวมภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกๆ ฝ่ายในสังคม

ความหมายของชุมชน เป็นการภาษาไทยที่แปลมาจาก “Community” นักวิชาการทั้งชาวต่างประเทศ และชาวไทยให้ความหมายไว้ ดังนี้

ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนหลายๆ กลุ่มมาอยู่รวมกันภายในอาณาเขตเดียวกัน ภายใต้กฎเกณฑ์ และข้อบังคับเดียวกันมีการพบปะสังสรรค์มีความเอาใจใส่สนใจซึ่งกันและกัน มีวัฒนธรรมเดียวกัน และจะแสดงพฤติกรรมที่เหมือนกัน^{๒๖} องค์การทางสังคมประเภทหนึ่งที่มีอาณาเขตครอบคลุมท้องถิ่นหนึ่ง และสมาชิกส่วนใหญ่ได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง และสามารถแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่ของชุมชนด้วยตนเอง^{๒๗} กลุ่มคนที่อยู่รวมกันมีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน มีการมาคมกันแบบเผชิญหน้า มีความสนิทสนมกันดีในหมู่คณะ^{๒๘} กลุ่มคนที่ตั้งอยู่ในภูมิลาเนาอาณาเขตที่มีความหนาแน่นและติดต่อประสานกัน ดำรงวิถีชีวิตแบบเดียวกัน โยเฉพาะการแสดงออกในลักษณะของภาษา และประเพณีเดียวกัน^{๒๙} พื้นที่อันเป็นที่อยู่อาศัยของคน และกลุ่มประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่เดียวกันนั้นโดยมีความสนใจในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดมุ่งหมายในการที่จะอยู่รวมกันอย่างมีความสุข^{๓๐} การที่คนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน และมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน^{๓๑} จากทรรชนะของนักวิชาการที่ให้ความหมายของชุมชนแตกต่างกันออกไป สามารถจำแนกความหมายออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้ ๑) ชุมชน คือ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่มีกลุ่มคนอาศัยอยู่ ๒) ชุมชน คือ การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน ๓) ชุมชน กลุ่มคนที่มีความวัตถุประสงค์เดียวกัน มีการอยู่อาศัยร่วมกันในระยะเวลาหนึ่งมีการวางแผน และจัดตั้งเป็นองค์การหรือสถาบัน^{๓๒}

^{๒๖} Sanders, Irwin T, “Theories of community Development”, (Rural Sociology, 1958).

^{๒๗} Olsen, Jame A. **Urban Sociology**, (New York: Holt, Rine Hart and Winson, 1968), p. 91.

^{๒๘} Poplin, Dennis, **Communities : A Survey of Theories and Methods of Research**, (New York: Mac Millan, 1972), p. 8.

^{๒๙} ไพสิฐ พรหมรักษา, **การศึกษากับการพัฒนาชุมชน**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑.

^{๓๐} ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, **หลักการพัฒนาชุมชน และการพัฒนาชนบท**, (กรุงเทพมหานคร: ส.ส.น.ไทยอนุเคราะห์ไทย, ๒๕๒๖), หน้า ๖.

^{๓๑} ประเวศ วะสี, **ประชาสังคมตำบล**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มติชน, ๒๕๔๑), หน้า ๑๓.

^{๓๒} สนทยา พลศรี, **ทฤษฎี และหลักการพัฒนาชุมชน**, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๒๑-๒๒.

สรุปได้ว่าจากความหมายชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่อาศัยอยู่ในอาณาเขตบริเวณเดียวกัน มีการติดต่อประสานกัน การเรียนรู้ร่วมกัน ภายใต้วัฒนธรรมเดียวกัน จนสามารถจัดตั้งเป็นองค์การ เพื่อมุ่งหวังความสำเร็จเดียวกัน

๒.๒.๒ แนวคิดการพัฒนาชุมชน

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นั้นมีหลากหลายในการนิยามศัพท์ และรูปแบบรวมถึงวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่ามีผู้ให้แนวคิดการพัฒนาชุมชนไว้ ดังต่อไปนี้

๑. คนเป็นทรัพยากรที่มีค่าและมีความสำคัญมากที่สุด ปรัชญาของการพัฒนาชุมชนเชื่อมั่นในพลังและความสามารถของคน การดำรงอยู่หรือล่มสลายของชุมชน ขึ้นอยู่กับคนในชุมชนเป็นสำคัญ

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาชุมชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมปฏิบัติและร่วมตัดสินใจในทุกขั้นตอน ทั้งร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติร่วมประเมินผล และร่วมรับประโยชน์ที่เกิดขึ้น และการพัฒนาชุมชนเป็นของประชาชน โดยประชาชนเพื่อประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นแนวคิดที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาชุมชน

๓. การช่วยเหลือตนเองของชุมชน การพัฒนาชุมชนจึงเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชนและชุมชนให้สามารถที่จะพัฒนาชุมชนได้ด้วยตนเอง การขอความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชนต้องเป็นสิ่งที่เกินความสามารถของชุมชนเท่านั้น เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ศีลธรรม และสุขภาพ จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นใน^{๓๓}

การพัฒนาชุมชน คือ กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีโอกาสได้แสดงทัศนะและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ ประกอบด้วย การให้ข้อมูลข่าวสารต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน (ประชาพิจารณ์) การวางแผนร่วมกัน และการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้โดยมีหลักการดังนี้ คือ

๑. หลักจิตสำนึกและความรับผิดชอบ คือ หลักการที่สำคัญที่องค์การทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบ ซึ่งจะสะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อปฏิบัติโดยยึดหลักนิติธรรมและความโปร่งใส

^{๓๓} ประเวศ วะสี, ประชาคมตำบลยุทธศาสตร์ เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศีลธรรมและสุขภาพ, (กรุงเทพมหานคร: มติชน, ๒๕๔๑), หน้า ๑๐.

๒. หลักความคุ้มค่า คือ การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยั่งยืน รวมทั้งมีการป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถในการแข่งขันกับภายนอก

๓. เป้าหมายและวิธีการของการวางแผนแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมอาจเป็นทั้งเป้าหมายและวิธีการ ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมแบบวิธีการ ต้องอาศัยการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งทำให้คนส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกความเป็นเจ้าของ เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน และการเกิดผลประโยชน์ของกลุ่มเนื่องจากความเข้มแข็งของกลุ่มเป็นเป้าหมายที่ได้รับ^{๓๔}

จากแนวคิด ถึงระบบที่เป็นแกนกลางของการแก้ปัญหาว่า คือ ระบบการพัฒนาคน ด้วยการพัฒนาระบบการดำเนินชีวิตทั้ง ๓ ด้าน ที่สัมพันธ์ถึงอาศัย และส่งผลต่อกันคือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา โดยพฤติกรรมเหล่านั้น ได้แก่

๑. พฤติกรรมเคยชินระดับบุคคล-วาสนา ซึ่งถือว่าเป็นพฤติกรรมที่สำคัญที่สุด และควรเอาใจใส่มากที่สุด คำว่า “วาสนา” ในทางพระพุทธศาสนานั้น คือ พฤติกรรมที่ สังสมมาเคยชินจนกระทั่งกลายเป็นลักษณะของบุคคลผู้หนึ่งที่ต่างจากบุคคลอื่น การที่มนุษย์จะดำเนินชีวิตอย่างไรและเป็นอย่างไ สวนใหญ่จะขึ้นต่อพฤติกรรมเคยชิน การศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมเคยชินเป็นเบื้องต้น ซึ่งวิธีการที่สำคัญมากในการสร้างพฤติกรรมเคยชิน คือ วินัย ที่ต้องเริ่มฝึกตั้งแต่เด็กเริ่มกฎเกณฑ์กติกาตั้งแต่ในครอบครัว และในโรงเรียนเป็นต้นไป

๒. พฤติกรรมเคยชินระดับสังคม-วัฒนธรรมพฤติกรรมนี้เกี่ยวโยงมาจากพฤติกรรมเคยชินระดับบุคคล ซึ่งเมื่อกลายเป็นคุณสมบัติของคนส่วนใหญ่ก็จะกลายเป็นวัฒนธรรม หรือเป็นวิถีชีวิตของชุมชนหรือสังคมนั้น และวัฒนธรรมจัดเป็นวินัยอย่างหนึ่ง เพราะเป็นแบบแผนของสังคม และเป็นเครื่องฝึกพฤติกรรมของคน การมีจริยธรรมมักมีพื้นฐานอยู่ในวัฒนธรรม จึงควรตั้งเป้าหมายให้พฤติกรรมที่เกื้อหนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนและเกื้อกูลต่อธรรมชาติแวดล้อมเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิตของคนทั่วไปกลายเป็นวัฒนธรรมของสังคม หรือของมนุษยชาติทั้งหมด

๓. แนวทางแก้ปัญหาด้วยความเห็นแก่ตัวทำได้โดยการขยายความเห็นแก่ตัวชนิดแคบเฉพาะตัวคนเดียวออกไปให้กลมกลืนกับความเห็นแก่ผู้อื่น ทำให้การเห็นแก่ผู้อื่นนั้นเป็นการสนองความเห็นแก่ตัวของเรา ทำให้ความสุขของตนเป็นสิ่งที่เนื่องด้วยความสุขของคนอื่น หรือความสุขของคนอื่นเป็นเงื่อนไขจะทำให้ตนเองมีความสุข^{๓๕}

การพัฒนาชุมชนถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักพัฒนาสามารถทำงานร่วมกับประชาชนได้อย่างถูกต้องและก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ ผู้ที่ทำงานจะต้องมีความเข้าใจในแนวความคิดในการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดีเสียก่อน จึงจะสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังจำเป็นต้องพิจารณาแนวความคิดในการพัฒนาชุมชน ดังนี้

^{๓๔} นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร, *การพัฒนาองค์กรชุมชน*, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, องค์การมหาชน, ๒๕๔๖), หน้า ๓๔.

^{๓๕} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), *การพัฒนาที่ยั่งยืน*, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิกจำกัด, ๒๕๔๒), หน้า ๑๕๗.

๑. คนมีความสำคัญมากที่สุด (Man is a Most Important) การพัฒนาชุมชนเชื่อมั่นในศักยภาพหรือพลังความสามารถของคน เพราะการดำรงอยู่หรือการล่มสลายของชุมชน การพัฒนาหรือการเสื่อมถอยของชุมชนขึ้นอยู่กับคนในชุมชนเป็นสำคัญจึงต้องให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาด้วย การพัฒนาคนให้มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองและชุมชน ร่วมกันสร้างมาตรฐานในการดำรงชีวิตหรือคุณภาพชีวิตที่ดีมีความพร้อมที่จะพัฒนาชุมชนของตนเอง

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) การพัฒนาชุมชนเป็นการให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาชุมชนนั้นเป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนนั่นเอง

๓. การพึ่งตนเองของชุมชน (Self-Reliance) จากแนวความคิดที่เชื่อในศักยภาพและพลังความสามารถของชุมชน แนวความคิดของการพัฒนาชุมชนจึงเชื่อมั่นว่า การเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชนและชุมชนนั้น ทำให้คนสามารถที่จะพัฒนาชุมชนได้ด้วยตนเอง สามารถสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

๔. การช่วยเหลือตนเอง (Aided Self-Help) เป็นแนวทางในการพัฒนาที่ยึดเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่ง คือต้องพัฒนาให้ประชาชนพึ่งตนเองให้มากขึ้นและให้ได้มากที่สุด โดยมีรัฐเป็นผู้คอยให้การช่วยเหลือ สนับสนุนในส่วนที่เกิดขีดความสามารถของประชาชนตามโอกาสและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม

๕. การใช้ทรัพยากรในชุมชนให้คุ้มค่า (Community Natural Resources Utiliz) ผลประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนโดยอ้อมเกิดขึ้นแก่ชุมชนนั้น ดังนั้นจึงต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชน เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ พืชพันธุ์ สัตว์ และทรัพยากรต่าง ๆ ไม่พึ่งพาชุมชนอื่น ๆ ในการพัฒนาชุมชนของตนเอง เพราะแต่ละชุมชนต่างก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ทรัพยากร เพื่อพัฒนาชุมชนของตนเองเช่นเดียวกัน

๖. การริเริ่มของประชาชนในชุมชน (Initiative) แนวความคิดของการพัฒนาชุมชนเชื่อมั่นในสิทธิเสรีภาพของคน การพัฒนาชุมชนต้องเกิดจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน โดยประชาชนเป็นผู้ริเริ่มในการศึกษาวิเคราะห์ปัญหา จัดทำแผนและโครงการไม่ใช่ถูกกำหนดโดยบุคคลหรือหน่วยงานนอกชุมชน การดำเนินงานพัฒนาในขั้นตอนต่างๆ ต้องให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้ริเริ่มและรับผิดชอบ หน่วยงานนอกชุมชนอื่นๆ เป็นหน่วยที่สนับสนุนส่งเสริมเท่านั้น แนวความคิดดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นได้โดยวิธีให้การศึกษาแก่คนในชุมชนจนมีความรู้ความสามารถในระดับที่เรียกว่า “คิดเป็นทำเป็น” จนสามารถที่จะค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา กำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาและดำเนินการแก้ไขปัญหได้ด้วยตนเอง

๗. ความต้องการของชุมชน (Felt-Needs) จากความเชื่อข้อที่ว่า คนมีศักยภาพ และความสามารถในการพัฒนา แนวความคิดของการพัฒนาชุมชนจึงเชื่อมั่นว่าการเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชนและชุมชนนั้น ทำให้คนสามารถที่จะพัฒนาชุมชนได้ด้วยตนเอง สามารถสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ตามความต้องการของชุมชนเอง

๘. ขีดความสามารถของชุมชนและของรัฐบาล (Community and Government) การพัฒนาชุมชนมุ่งเน้นให้ดำเนินการโดยคนและทรัพยากรในชุมชนเป็นสำคัญ เพราะรัฐบาลมีขีด

ความสามารถจำกัด ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณและระบบการบริหาร ส่วนชุมชนก็มีขีดจำกัดในเรื่องความไม่พร้อมของคนและทรัพยากรที่ใช้ในการพัฒนาไม่เพียงพอ ดังนั้นการดำเนินงานพัฒนาชุมชนจึงต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของชุมชนและรัฐบาล กล่าวคือชุมชนที่มีความพร้อมมากก็พึ่งตนเองให้มาก ชุมชนที่มีความพร้อมน้อย รัฐก็ให้การสนับสนุนมากขึ้น ขีดความสามารถของชุมชนและรัฐนี้จะต้องได้สัดส่วนและสอดคล้องซึ่งกันและกัน

๙. การร่วมมือกันระหว่างรัฐกับประชาชน (Co-Operation Between) การพัฒนาชุมชนจะประสบความสำเร็จได้จะต้องเกิดจากการร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลและประชาชน ไม่ปล่อยให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว เพราะรัฐบาลและประชาชนในชุมชนต่างก็มีข้อจำกัด ไม่สามารถดำเนินงานพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพได้เต็มที่ดังกล่าวนำมาแล้ว การร่วมมือระหว่างรัฐบาลและประชาชนนี้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการช่วยเหลือตัวเอง การใช้ทรัพยากรในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนและการสนับสนุนส่งเสริมของรัฐบาลอย่างเหมาะสมเป็นสำคัญ

๑๐. การพัฒนาแบบบูรณาการ (Integrated Development) การพัฒนาชุมชนจะต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กัน หลายๆ ด้าน จะมุ่งเพียงด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ เพราะกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนมีหลายกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องสอดคล้องและเป็นแนวทางเดียวกันเพื่อการประหยัดแรงงาน งบประมาณและเวลาที่ใช้ การดำเนินงานพัฒนาชุมชนจึงต้องประสานงานกับคนหน่วยงาน องค์กรต่างๆ และงบประมาณจึงจะประสบผลสำเร็จ

๑๑. ความสมดุลในการพัฒนา (Development as Equality) การพัฒนาชุมชนต้องดำเนินการไปพร้อมกันทุกด้าน ไม่มุ่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะทุกกิจกรรมมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด จึงต้องคำนึงถึงความสมดุลในการพัฒนาด้วย เช่น ความสมดุลระหว่างการพัฒนาคนกับสิ่งแวดล้อม ความสมดุลระหว่างสิ่งที่เป็กรูปธรรมกับนามธรรม ความสมดุลระหว่างการด้านพัฒนาวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจคน ความสมดุลระหว่างเพศและวัย ความสมดุลระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับภูมิปัญญาสากล เป็นต้น

๑๒. การศึกษาภาคชีวิต (Lifelong Education) คือ มีลักษณะเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยอย่างต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิต เป็นการศึกษาที่เน้นให้รู้จักตัวเอง รู้จักโลก และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันกับสรรพสิ่งทั้งที่เป็นมนุษย์ ธรรมชาติหรือสิ่งที่เหนือธรรมชาติ อันก่อให้เกิดปัญหาเพื่อปรับสภาพความเป็นอยู่ให้สอดคล้องสมดุล การศึกษาภาคชีวิตเป็นเครื่องมือที่สำคัญซึ่งจะทำให้มีความสามารถปรับตัวเองอยู่ในชุมชนและสังคมได้อย่างเป็นสุขตามอัตภาพ การนำเสนอแนวคิดการศึกษาภาคชีวิต (Lifelong Education) เป็นผลจากการนำเสนอรายงานขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ที่ได้นำเสนอไว้ว่า มนุษย์แต่ละคนจะต้องอยู่ในภาวะแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเขา ฉะนั้นแนวความคิดของการศึกษาภาคชีวิตจึงเปรียบเหมือนกุญแจดอกสำคัญของสังคมแห่งการเรียนรู้^{๓๖}

^{๓๖} ญัตติวุฒิชัย ทรัพย์อุปถัมภ์, **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**, (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๘), หน้า ๑๒๗-๑๒๙.

สรุปได้ว่าการพัฒนาชุมชนที่เป็นกระบวนการเรียนรู้บนฐานของการทำความเข้าใจชีวิต จึงนับได้ว่าเป็นการศึกษาภาคชีวิตและเป็นการศึกษาที่มีความต่อเนื่องกันไปตราบเท่าอายุขัยของแต่ละบุคคลนั้นแสดงว่าการพัฒนาชุมชนนั้นไม่มีที่สิ้นสุด แต่จะหมุนเวียนเปลี่ยนไปตามความต้องการและสถานการณ์ของชุมชน

๒.๒.๓ รูปแบบการพัฒนาชุมชน

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นั้นมีหลากหลายในการนิยามศัพท์ และรูปแบบรวมถึงวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาดำเนินการพบว่า มีผู้ให้รูปแบบการพัฒนาชุมชนไว้ ดังต่อไปนี้

เป็นความจริงแห่งชีวิต ของการพัฒนาชุมชนซึ่งยึดถือเป็นสัจธรรม คือ ความเชื่อมั่นไว้วางใจ และศรัทธาในมนุษยชาติ ว่ามนุษย์ทุกชีวิต มีคุณค่า มีความหมาย มีศักดิ์ศรี และมีศักยภาพ

กล่าวคือ มีฐานะแห่งความเป็นมนุษย์ที่ไม่ควรจะได้รับ การเหยียดหยาม ดูหมิ่น เหยียดหยามจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง มีความสามารถจากการเป็นมนุษย์ที่ควรได้รับการยอมรับและทำให้ปรากฏเป็นจริงในทางปฏิบัติจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง ดังนั้น การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่แท้จริง คือ หลักประชาชน

๑. เริ่มต้นที่ประชาชน โดยยืนจุดเดียวกับประชาชน มองโลก มองชีวิต มองปัญหา จากทัศนะของประชาชน เพื่อให้เข้าใจปัญหา ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้เข้าถึงชีวิตจิตใจ ของประชาชน

๒. ทำงานร่วมกับประชาชน โดยการคำนึงถึงการที่จำทำให้ประชาชนเข้าใจปัญหาของตนเอง และของท้องถิ่น และมีกำลังใจลุกขึ้นต่อสู้กับปัญหา ช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ไขปัญหานั้น ย่อมมีหนทางที่จะกระทำได้โดยไม่ยากหากเข้าใจปัญหา และเข้าถึงจิตใจของประชาชน

๓. ยึดประชาชนเป็นพระเอก โดยประชาชนต้องเป็นผู้กระทำการพัฒนาด้วยตนเองไม่ใช่เป็นผู้ถูกระทำ หรือเป็นฝ่ายรองรับข้างเดียว เพราะผลของการกระทำการพัฒนานั้น ตกอยู่ที่ประชาชนโดยตรง ท้องถิ่นโดยตรง ประชาชนเป็นผู้รับโชคหรือเคราะห์ จากการพัฒนานั้น วัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุมชน จึงมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

๓.๑ เพื่อให้มนุษย์เข้าถึงศักยภาพสูงสุดที่ธรรมชาติให้มนุษย์บรรลุถึงขีดความสามารถสูงสุดที่พึงมี

๓.๒ เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของมนุษย์ให้ผาสุก ให้สุขสมบูรณ์

เป้าหมายการพัฒนาชุมชน จึงอยู่ที่ การทำให้ชุมชน (ประชาชน) สุขสมบูรณ์ การทำให้ประชาชนพึ่งตนเอง ช่วยตนเองได้ในการแก้ไขปัญหส่วนตัว และแก้ไขปัญหารวมกันได้ รวมทั้งในการยังชีพตนเองหรือการมีงานทำ และยังประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นได้หลักการดำเนินงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จากแนวคิดพื้นฐาน หลักการพัฒนาได้นำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

๑. ยึดหลักความมีศักดิ์ศรี และศักยภาพของประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นใช้ศักยภาพที่มีอยู่ให้มากที่สุด และต้องเชื่อมั่นว่าประชาชนนั้นมีศักยภาพที่จะใช้ความรู้

ความสามารถที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเองได้ จึงต้องให้โอกาสประชาชนในการคิด วางแผน เพื่อแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นด้วยตัวของเขาเอง

๒. ยึดหลักการพึ่งตนเองของประชาชน ยึดมั่นเป็นหลักการสำคัญว่าต้องสนับสนุนให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ โดยการสร้างพลังชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ส่วนรัฐบาลจะช่วยเหลือสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง และช่วยเหลือในส่วนที่เกินขีดความสามารถของประชาชน

๓. ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนร่วมคิด ตัดสินใจ วางแผน ปฏิบัติตามแผน และติดตามประเมินผลในกิจกรรม หรือโครงการใด ๆ ที่จะทำในชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการดำเนินงาน อันเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องความเป็นเจ้าของโครงการ หรือกิจกรรม

๔. ยึดหลักประชาธิปไตย ในการทำงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จะต้องเริ่มด้วยการพูดคุย ประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน คิดร่วมกัน ตัดสินใจ และทำร่วมกัน รวมถึงรับผิดชอบร่วมกัน ภายใต้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย^{๓๗}

สรุปได้ว่ารูปแบบการพัฒนา ทำให้มนุษย์เข้าถึงศักยภาพสูงสุดที่ธรรมชาติให้มนุษย์บรรลุถึงขีดความสามารถสูงสุดที่พึงมี เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของมนุษย์ให้ผาสุก ให้สุขสมบูรณ์ ช่วยตนเองได้ในการแก้ไขปัญหาส่วนตัว และแก้ไขปัญหาส่วนรวมได้ รวมทั้งในการยังชีพตนเองหรือการมีงานทำ และยังประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นได้หลักการดำเนินงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

๒.๓ การบริหารเทศบาล

นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล การจัดการเทศบาล ดังนี้

๒.๓.๑ การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นั้นมีหลากหลายในการนิยามศัพท์ และรูปแบบรวมถึงวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่า มีผู้ให้ การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลไว้ ดังต่อไปนี้

ในช่วง พ.ศ.๒๔๔๐-๒๔๕๙ ได้มีการทดลองตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมาในบางชุมชนของไทย โดยใช้ชื่อว่า สุขาภิบาล ซึ่งจะเน้นการรักษาความสะอาดและ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชน การบำรุงรักษาถนนหนทาง และแม่น้ำลำคลอง ตลอดจนการป้องกันโรค และบรรเทาอัคคีภัย ให้เป็นภาระหน้าที่สำคัญของสุขาภิบาล ในการปกครองนี้แบ่งไปอย่างเชื่องช้ามาก จากนั้นใน พ.ศ.๒๔๗๐ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าอยู่หัวได้ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการสุขาภิบาล เพื่อศึกษาดูงานการปกครองท้องถิ่นในประเทศต่างๆ แล้วเสนอรายงานต่อรัฐบาลเพื่อประกอบพิจารณาจัดตั้งเทศบาล (Municipality) ต่อมารัฐบาลไทยก็ได้ประกาศใช้ พ.ร.บ. จัดระเบียบ

^{๓๗} นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์, *สภาพัฒนาการ*, (กรุงเทพมหานคร: กรมพัฒนาชุมชน, ๒๕๕๐), หน้า ๖๙.

เทศบาล พ.ศ.๒๔๗๖ โดยมีความมุ่งหมายที่จะจัดตั้งเทศบาลขึ้นทั่วประเทศไทย ครั้นถึง พ.ศ.๒๔๗๘ สุขาภิบาล ๓๕ แห่ง ก็ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาล การดำเนินงานเทศบาลก็มีปัญหาหลายประการ รัฐบาลจึงได้แก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ. จัดระเบียบเทศบาลในเวลาต่อมา ๓ ครั้ง โดยประกาศเป็น พ.ร.บ. เทศบาล ๓ ฉบับ เทศบาล คือ ฉบับ พ.ศ. ๒๔๘๑ ฉบับ ๒๔๘๖ และฉบับ พ.ศ. ๒๔๙๖ พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๑ มีสาระสำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. เปลี่ยนชื่อฝ่ายบริหารของเทศบาลจากคณะรัฐมนตรี เป็นคณะเทศมนตรี
๒. กำหนดให้ประธานสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรีเป็นบุคคลคนเดียวกัน
๓. กำหนดให้จำนวนสมาชิกสภาเทศบาล ตามประเภทของเทศบาล คือ
 - ๓.๑ สภาเทศบาลตำบลมี ๙ คน
 - ๓.๒ สภาเทศบาลเมืองมี ๑๘ คน
 - ๓.๓ สภาเทศบาลนครมี ๓๖ คน

ส่วน พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ ได้มีการแก้ไขจำนวนสมาชิก คือ สภาเทศบาล เป็นจำนวน ๑๒ คนสำหรับสภาเทศบาลเป็นจำนวน ๒๔ คน สำหรับสภาเทศบาลเมือง และ ๔๘ คนสำหรับเทศบาลนคร ต่อมาได้รับการเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลอีกครั้งตาม พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ เป็นจำนวนสมาชิก ๑๒ คนสำหรับสภาเทศบาลตำบล ๑๘ คน สำหรับสภาเทศบาลเมืองและ ๒๔ คนสำหรับสภาเทศบาลนคร นอกจากนี้แล้ว พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ยังกำหนดให้นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเท่านั้น พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ นี้ได้ใช้อยู่จนถึงปัจจุบันแต่ได้แก้ไขเพิ่มเติมอีก ๑๒ ครั้ง และครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖ เทศบาลในปัจจุบันจึงมีสาระสำคัญที่ควรศึกษา

เทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศในแถบยุโรปตะวันตก ทั้งนี้เพราะเป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่เขตเมืองที่มีประชากรหนาแน่นและมีความเจริญพอสมควร^{๓๘}

การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย เป็นการจัดระเบียบการปกครองอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ปัจจุบันรัฐบาลได้กระจายอำนาจการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองรูปแบบพิเศษ ถือว่ารัฐได้กระจายอำนาจการ ปกครองสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็น สาธารณะของท้องถิ่นด้วยตัวเอง มีผู้บริหารที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนหรือ อาจจะได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นและมีสภาท้องถิ่นเป็นศูนย์รวมของการแก้ไข ปัญหา^{๓๙} การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยงานการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งๆ โดยเฉพาะ และ

^{๓๘} ขวลิต สละ, *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหาร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๕๖), หน้า ๙๓-๙๕.

^{๓๙} โกวิท พวงงาม, *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน ๒๕๔๔), หน้า ๒๕.

หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นนี้จัดตั้งขึ้นและจะอยู่ในความดูแลของรัฐ^{๔๐} และหมายถึงการทำงานต่างๆให้เสร็จลุล่วงไปโดยอาศัยผู้อื่นเป็นผู้ทำ โดยมีทรัพยากรด้านบุคคลเข้าร่วมทำงานในองค์การ ซึ่งเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านเครื่องจักร อุปกรณ์ วัสดุ ดิน เงินทุน และข้อมูลสารสนเทศต่างๆ^{๔๑} ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นระบอบการปกครองที่สืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จึงเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง^{๔๒} ครั้งที่เทศบาลนั้นถือได้ว่าเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นราชการที่จัดอยู่ในระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากอำนาจทางการปกครองจากส่วนกลางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองกันเอง เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดแบบเต็มรูปแบบที่สมบูรณ์มากที่สุดมีระดับความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งมากกว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เป็นการจำลองรูปแบบการปกครองของประเทศ ระบบรัฐสภาเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นที่รู้จักของคนทั่วไป เทศบาลจะตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่มีความเจริญมีประชากรมากโดยทั่วไป เทศบาลเมืองจะเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด^{๔๓}

สรุปได้ว่าองค์การการปกครองส่วนท้องถิ่นมีขึ้นมาในบางชุมชนของไทย พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ ก็ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาล การดำเนินงานเทศบาลก็มีปัญหาหลายประการ รัฐบาลจึงได้แก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ. จัดระเบียบเทศบาลในเวลาต่อมา ๓ ครั้ง โดยประกาศเป็น พ.ร.บ. เทศบาล ๓ ฉบับ เทศบาล คือ ฉบับ พ.ศ. ๒๔๘๑ ฉบับ ๒๔๘๖ และฉบับ พ.ศ. ๒๔๙๖ พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๑ ครั้งสุดท้ายจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองรูปแบบพิเศษ ถือว่ารัฐได้กระจายอำนาจการ ปกครองสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ จัดแบบเต็มรูปแบบที่สมบูรณ์มากที่สุดมีระดับความเป็นประชาธิปไตย

๒.๓.๒ การจัดรูปองค์การของเทศบาล

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นั้นมีหลากหลายในการนิยามศัพท์ และรูปแบบรวมถึงวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่ามิใช่ให้ การจัดรูปองค์การของเทศบาลไว้ ดังต่อไปนี้

โดยการพิจารณาว่าท้องถิ่นใดสมควรจัดตั้งเป็นเทศบาลได้อาศัยหลักเกณฑ์ดังนี้

^{๔๐} โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๖), หน้า ๑๕.

^{๔๑} ธงชัย สันติวงษ์, องค์การและการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๑๑-๑๓.

^{๔๒} ประทาน คงฤทธิ์ศึกษกร, ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๒.

^{๔๓} เณลิ้มพล แก้วแถมเสื่อ, “อาคารสำนักงานเทศบาลนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปกร, ๒๕๔๕).

๑. จำนวนและความหนาแน่นของประชาชนในท้องถิ่นนั้น
๒. ความเจริญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นโดยพิจารณาจากการเก็บรายได้ตามที่กฎหมายกำหนดและงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินกิจการของท้องถิ่นนั้น
๓. ความสำคัญทางการเมืองของท้องถิ่น โดยพิจารณาถึงศักยภาพของท้องถิ่นนั้นว่าจะสามารถพัฒนาความเจริญได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใด

นอกจาก ๓ ข้อดังกล่าวแล้วในประเทศยังได้นำ ๒ ข้อต่อไปนำเข้ามาประกอบการพิจารณาด้วย คือ สภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่ท้องถิ่น และส่วนประกอบของการเป็นประชากรในท้องถิ่นนั้นได้แก่ คนต่างด้าวและความเป็นไปได้ที่ประชากรจะเข้ามามีส่วนร่วม อย่างไรก็ดี พ.ร.บ. เทศบาล พ. ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติม พ. ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๙ ถึงมาตรา ๑๑ ซึ่งกล่าวถึงหลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลทั้ง ๓ ประเภทเพิ่มเติมอีก คือ

๑. เทศบาลตำบล มีหลักเกณฑ์จัดตั้งคือ
 - ๑.๑ มีรายได้จริงโดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมา ตั้งแต่ ๑๒ ล้านบาท ขึ้นไป
 - ๑.๒ มีประชากรตั้งแต่ ๗,๐๐๐ คน ขึ้นไป
 - ๑.๓ ความหนาแน่นประชากรตั้งแต่ ๑,๕๐๐ คน ต่อตารางกิโลเมตรขึ้นไป
 - ๑.๔ มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลตำบล
 ๒. เทศบาลเมือง มีหลักเกณฑ์การจัดตั้งคือ
 - ๒.๑ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดทุกแห่งให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง โดยไม่ต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์อื่นๆ ประกอบ
 - ๒.๒ ท้องถิ่นที่ไม่ใช่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดจะยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้
 - ๒.๒.๑. มีประชากรตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ คนขึ้นไป
 - ๒.๒.๒. ความหนาแน่นของประชากรไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อตารางกิโลเมตร
 - ๒.๒.๓. มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามกฎหมายกำหนดไว้
 - ๒.๒.๔. มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง
 ๓. เทศบาลนคร มีหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งคือ
 - ๓.๑ มีประชากรตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ คนขึ้นไป
 - ๓.๒ ความหนาแน่นประชากรไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อตารางกิโลเมตร
 - ๓.๓ มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามกฎหมายกำหนดไว้
 - ๓.๔ มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร
- การจัดรูปองค์กรของเทศบาล มีสาระสำคัญโดยย่ออยู่ ๕ ประการ คือ
๑. การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลของไทยมี ๓ ชั้น คือ
 - ๑.๑ เทศบาลตำบล
 - ๑.๒ เทศบาลเมือง

๑.๓ เทศบาลนคร

๒. การดำเนินงานมีลักษณะทวิลักษณ์ ซึ่งมีการบริหารงานโดยบุคคล ๒ กลุ่ม คือ

๒.๑ กลุ่มที่ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่น และ

๒.๒ กลุ่มที่ได้รับการแต่งตั้งมาตามระเบียบ

๓. การจัดรูปองค์กรของเทศบาลมีการแบ่งส่วนงานออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๓.๑ สายงานที่จำเป็นต้องมีในทุกองค์การบริหาร เช่น งานสารบรรณ งานอาคารสถานที่

๓.๒ สายงานที่เทศบาลต้องจัดไว้ในฐานะที่เป็นหน่วยงานราชการ เช่น งานทะเบียนราษฎร งานออกบัตรประชาชน และ

๓.๓ สายงานที่บริการสาธารณะซึ่งเทศบาลสามารถจัดไว้เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เช่น งานเก็บขยะมูลฝอย งานระบายน้ำ งานส่งเสริมการศึกษา

๔. ความเกี่ยวพันระหว่างเทศบาลกับหน่วยงานราชการ ถึงแม้ว่าเป็นเทศบาลจะเป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระมากกว่าเดิม แต่ก็มี ความเกี่ยวพันกันอยู่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เช่น

๔.๑ การรับความช่วยเหลือทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นการรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

๔.๒ การเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการปฏิบัติงานราชการบางเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครอง

๔.๓ การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนการกำกับดูแล และการดำเนินงานของเทศบาลโดยกระทรวงมหาดไทย

๕. ความเกี่ยวพันระหว่างเทศบาลกับประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งทั้ง ๒ ฝ่าย ต่างก็มีภาระหน้าที่ในการส่งเสริม และสนับสนุนให้ความเกี่ยวพันระหว่างเทศบาลกับประชาชนในท้องถิ่นให้เกิดผลดี เช่น

๕.๑ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น

๕.๒ การสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ซึ่งจัดขึ้นโดยเทศบาล หรือประชาชนในท้องถิ่น

การจัดทำทะเบียนข้อมูลเกี่ยวกับประชาชนในท้องถิ่นข้อมูลดังกล่าวนี้จะรวบรวมไว้เท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการและของเทศบาล ทั้งนี้เพราะในท้องถิ่นบางแห่งก็มีประชาชนที่ประกอบด้วย ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง เยาวชน และคนชรา และผู้เป็นคนต่างด้าวซึ่งเทศบาลมีความจำเป็นต้องจัดสรรงานต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของคนในกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้^{๔๔}

^{๔๔} ขวลิต สละ, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหาร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๙๗.

สรุปได้ว่ารัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง ตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ตลอดจนระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

๒.๓.๓ นักทฤษฎีการบริหารทางตะวันตก

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นั้นมีหลากหลายในการนิยามศัพท์ และรูปแบบรวมถึงวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาตำราเอกสารพบว่า มีผู้ให้การบริหารทางตะวันตกไว้ ดังต่อไปนี้

การบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหาร อย่างเป็นระบบโดย เฮนรี ฟาโย นักบริหารชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎี การบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางทฤษฎีอันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร ๕ ประการคือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาการ ประสานงาน และการควบคุม ต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตารางการบริหาร เช่นทฤษฎีของ ลูเธอร์ กุลิค ศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจชาวอเมริกันที่ได้ขยายแนวคิดของฟาโย กำหนดหน้าที่ในการบริหารที่เรียกกันว่า “POSDCORB” Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์การ) Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) Coordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ)^{๔๕}

กระบวนการบริหาร POSDCORB กุลิค และเออร์วิก ได้รวบรวมแนวคิดทางด้านการบริหารต่างๆ เอาไว้ในหนังสือชื่อ “Paper on the Science of Administration : Notes on the Theory of Organization” โดยเสนอแนวคิดกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี ชื่อว่า “POSDCORB” อันเป็นคำย่อของภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร ๗ ประการ ได้แก่

๑. Planning การวางแผน เป็นการวางแผนโครงการกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. Organizing การจัดองค์การ เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)

๓. Staffing การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัด แบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้

^{๔๕} สุปริษา กมลาศน์, *กลยุทธ์การบริหาร*, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๕),

๔. Directing การอำนวยการ เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น

๕. Coordinating การประสานงาน เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น

๖. Reporting การรายงาน เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์กรอยู่ด้วย

๗. Budgeting การงบประมาณ เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำให้บัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงิน และการคลัง^{๔๖}

นักบริหาร นักวิชาการ ตลอดจนนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้ว่าการบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จมี ๕ ประการตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า POSDC ดังนี้ คือ

๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในปัจจุบัน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

๒. O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำ และการกระจายอำนาจ

๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่การพัฒนาบุคลากร และการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผนผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และต้องมีภาวะผู้นำ

๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแลเป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กรรวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร^{๔๗}

กระบวนการบริหารควรประกอบด้วย ๑๐ ประการ คือ

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้าโดยเกี่ยวกับการคาดการณ์การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาวิธีการในการวางแผน ซึ่งต้องคำนึงถึงนโยบาย เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน

^{๔๖} Jacques Steinberg, Dr. Luther H. GU ick, “Adviser to Roosevelt and Mayors”, (New York Times: Retrieved May 9, 2010), p. 109.

^{๔๗} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีในการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓-๕.

๒. การจัดการ (Organizing) หมายถึง การพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้งานต่างๆ สามารถดำเนินไปโดยมีการประสานงานกันอย่างดี

๓. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลเข้าปฏิบัติงานให้เหมาะสมตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ

๔. การตัดสินใจ (Decision) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการที่จะตัดสินใจแยกแยะและวิเคราะห์ออกมาให้ได้ว่าในการทำงานจะต้องมีการตัดสินใจในเรื่องใดบ้าง

๕. การสั่งการ (Directing) หมายถึง การศึกษาวิธีการวินิจฉัยสั่งการรวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศงาน ตลอดจนศิลปะในการบริหารงานที่จะทำให้การทำงานประจำวันของเจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นไปด้วยดี

๖. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การร่วมมือประสานงาน เพื่อการดำเนินการเป็นไปด้วยดีและราบรื่นศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะทำการประสานงานดีขึ้น และดำเนินการแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาขึ้น

๗. การร่วมมือประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานให้ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายมีความเข้าใจในงานเข้ามาร่วมทำงานกันอย่างพร้อมเพรียงกัน ข้อตกลงที่สำคัญยิ่งของการประสานงาน คือ ความร่วมมือ ซึ่งเป็นเรื่องของ “จิตใจ”

๘. การสื่อสาร (Communicating) หมายถึง การผ่านข่าวสารข้อมูลและความเข้าใจเพื่อที่จะให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ

๙. การรายงานผล (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหาร และสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานตลอดจนการประชาสัมพันธ์ (Public Relation) แจ่มแจ้งให้ประชาชนทราบ ซึ่งโดยทั่วไปการรายงานจะหมายถึงวิธีการของสถาบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชาผู้ร่วมงานความสำคัญของการรายงานนั้นจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

๑๐. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ โดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณ และการเงินตลอดจนการใช้งบประมาณในการควบคุมงาน^{๔๘} จากนี้ยังมีแนวคิดการบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหาร อย่างเป็นระบบโดย เฮนรี ฟาโย นักบริหารชาวฝรั่งเศสซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎีการบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทฤษฎีอันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร ๕ ประการคือการวางแผน การจัดองค์การการบังคับบัญชาการประสานงานและการควบคุม ต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตารางการบริหาร เช่น ทฤษฎีของ ลูเธอร์ กุลลิค ศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจชาวอเมริกันที่ได้ขยายแนวคิดของฟาโย กำหนดหน้าที่ในการบริหารที่เรียกกันว่า POSDCoRB Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์การ) Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ)

^{๔๘} พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๒), หน้า ๖๔-๗๒.

Coordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ)^{๔๙}

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารนั้นจะครอบคลุมถึงหน้าที่ในการบริหารอันประกอบด้วย การวางแผนการจัดองค์การ การสั่งการหรือการมอบหมายงาน การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ นอกจากนี้องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารจะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ที่แน่นอนทรัพยากรในการบริหารมีความประสานระหว่างกันเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน ซึ่งแนวคิดเหล่านี้จะครอบคลุมไปถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบริหารงานเชิง แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารนั้นจะครอบคลุมถึงหน้าที่ในการบริหารอันประกอบด้วย การวางแผนการจัดองค์การ การสั่งการ หรือการมอบหมายงาน การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ นอกจากนี้องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารจะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ที่แน่นอนทรัพยากรในการบริหารมีความประสานระหว่างกัน และประสิทธิภาพประสิทธิผลในการบริหารงาน ซึ่งแนวคิดเหล่านี้จะครอบคลุมไปถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบริหารเชิงกลยุทธ์

การบริหารที่มีหลักเกณฑ์ได้พัฒนาการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานแต่ละอย่างคือ ต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดที่ช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ มาตรฐานของงานจะต้องมีการจัดวางเอาไว้โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริง และในเวลาเดียวกันการจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่าง ๆ ก็จ่ายให้ตามผลผลิตทั้งหมด

๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงานโดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงานนอกจากนี้ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกวิธีด้วยและในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษที่จะให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดตรงตามงานที่จะให้ทำ

๓. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงานควบคู่กับการพิจารณาคณานี้คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีการใหม่ที่ได้กำหนดขึ้นเพราะโดยหลักเหตุผลคนงานทุกคนจะเห็นจริงถึงโอกาสที่เขาจะได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธีที่จะช่วยให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น

๔. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงานฝ่ายบริหารควรจะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงานแต่ต้องไม่ใช่โดยการลงมือปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นงานของคนงานเท่านั้น^{๕๐}

ซึ่งทฤษฎีการบริหารโดยทั่วไปมีความเชื่ออยู่ว่า เป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative) ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นการบริหาร

^{๔๙} สุปรีชา กมลาคน์, *กลยุทธ์การบริหาร*, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๕), หน้า ๒.

^{๕๐} ทเลอร์, อังโน ธงชัย สันติวงษ์, *องค์การและการบริหาร*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๓), หน้า ๔๗-๔๘.

อุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาลโดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร (Management Functions) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร ๕ ประการ คือ

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงาน หรือวิธีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของ และตัวคน อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งการงานต่างๆ ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะกระทำให้ผลสำเร็จด้วยดีโดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีจะต้องเข้าใจคนงานของตนจะต้องเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานของคนงานและองค์การที่มีอยู่รวมถึงจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดทั้งขึ้น และลงนอกจากนี้ยังต้องทำการประเมินโครงสร้างขององค์การและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นประจำอีกด้วย หากโครงสร้างขององค์การที่เป็นอยู่ไม่เหมาะสมก็จำเป็นต้องปรับปรุงเช่นเดียวกัน ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดหย่อนประสิทธิภาพ การไล่ออกเพื่อปรับปรุงกำลังคนที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำ

๔. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

๕. การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว

สรุปได้ว่า การบริหารหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย โดยนำทรัพยากรมาใช้ให้ประหยัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ต้องใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานซึ่งกระบวนการบริหารเป็นภารกิจที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับขั้นตอน เป็นระบบให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร ประกอบด้วย การวางแผนการจัดองค์การ การบริหารบุคคล การสั่งการ การประสานงานการรายงานผล และการงบประมาณที่ผู้บริหารทุก ๆ องค์กรจะต้องมีเพื่อให้การทำงานนั้นเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการพัฒนาองค์กรนั้น ๆ

๒.๔ ข้อมูลบริบทพื้นที่วิจัย การบริหารงานของเทศบาลเมืองสระแก้ว

วิสัยทัศน์ของเทศบาลเมืองสระแก้ว

“เทศบาลเมืองสระแก้ว เป็นเมืองแห่งความน่าอยู่ พัฒนาสู่สังคมคุณภาพ”

การพัฒนาของเทศบาลเมืองสระแก้ว

นโยบายนายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลเป็นไปตามนโยบายและมีทิศทางที่แน่นอน ครอบคลุมภารกิจหลักของเทศบาล และสามารถดำเนินการบริหารงานเทศบาลได้อย่างเป็นระบบ นายตระกูล สุขกุล นายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว จึงกำหนดนโยบายการบริหารงานของเทศบาลเมืองสระแก้ว เพื่อได้แถลงต่อสภาเทศบาลเมืองสระแก้วในการประชุมสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุมสภาเทศบาลเมืองสระแก้วไว้ ๖ นโยบาย ดังนี้

๒.๔.๑ นโยบายด้านการบริหาร และการบริการ เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของภารกิจ และสังคม

๒.๔.๒ นโยบายด้านการศึกษา ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้วได้รับการศึกษาอบรม ได้รับโอกาสทางการศึกษาตามศักยภาพของสติปัญญา อย่างเท่าเทียมกัน ภายใต้การ ดำเนินการและสนับสนุนของเทศบาล

๒.๔.๓ นโยบายด้านสาธารณสุข

๒.๔.๔ นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๒.๔.๕ นโยบายด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต สังคม และชุมชน

๒.๔.๖ นโยบายด้านสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒.๔.๑. นโยบายด้านการบริหาร และการบริการ

เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของภารกิจ และสังคม ประกอบด้วย

๒.๔.๑.๑ ด้านการปรับปรุงสถานที่ปฏิบัติราชการ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ประกอบด้วย

๑) ปรับปรุงอาคาร สถานที่ปฏิบัติราชการ วัสดุ อุปกรณ์หน่วยงาน ให้มีความเหมาะสมมีความสะดวก และมีความคล่องตัวในการให้บริการประชาชน

๒) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาให้บริการประชาชน เพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็ว และเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

๒.๔.๑.๒ ด้านการพัฒนาบุคลากร และการวางแผนพัฒนาเทศบาล ประกอบด้วย

๑) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ ในการทำงานเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

๒) ลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการเพื่อความรวดเร็ว โปร่งใส เน้นผลสัมฤทธิ์ ประชาชนมีส่วนร่วม และสร้างความประทับใจให้แก่ผู้รับบริการ

๓) พัฒนาส่งเสริมระบบสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับบุคลากรเพื่อสร้างขวัญ กำลังใจ และความรักผูกพันเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

๔) ส่งเสริมการวางแผนพัฒนาเทศบาลโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาในอนาคต

๕) บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

๒.๔.๑.๓ ด้านการคลังและงบประมาณ ประกอบด้วย

๑) พัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ให้เกิดความเป็นธรรมโปร่งใส รวดเร็ว และครอบคลุม

๒) จัดระบบวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปโดยคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า และมีวินัยทางการคลัง

๓) การสร้างระบบการจัดลำดับความสำคัญ (Priority) ของการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

๒.๔.๒ นโยบายด้านการศึกษา

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้วได้รับการศึกษาอบรม ได้รับโอกาสทางการศึกษา ตามศักยภาพของสติปัญญา อย่างเท่าเทียมกันภายใต้การดำเนินการและสนับสนุนของเทศบาล ด้านการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

๒.๔.๒.๑ การส่งเสริมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้สมบูรณ์มีความพร้อมเพียงพอ และครอบคลุมพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนเข้าสู่ระดับปฐมวัย ซึ่งจัดในรูปแบบโรงเรียนของเทศบาล

๒.๔.๒.๒ การส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนในเขตเทศบาลให้มีโอกาสศึกษาต่อ ในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนของรัฐบาลตามศักยภาพของสติปัญญา โดยเทศบาลให้การสนับสนุน

๒.๔.๒.๓ การจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ที่ไม่สามารถเข้าสู่ระบบโรงเรียนได้ เช่น เด็กเร่ร่อน, กลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสมอง

๒.๔.๒.๔ การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา โดยการจัดแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ที่ทันสมัย และสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ให้กับชุมชน

๒.๔.๒.๕ เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเทศบาล

๒.๔.๒.๖ ปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

๒.๔.๓ นโยบายด้านสาธารณสุข

๒.๔.๓.๑ ด้านการสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล ประกอบด้วย

๑) ดำเนินการเพื่อประชาชนทุกคน โดยเฉพาะผู้มีฐานะยากจน สามารถเข้าถึงแพทย์ได้อย่างสะดวก เพื่อให้การดูแลสุขภาพเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักการแพทย์

๒) ขยายและพัฒนาศักยภาพในการรักษาพยาบาล และศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาล ให้สามารถรองรับความต้องการของประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ๓) การป้องกันและระงับโรคติดต่อทั้งคนและสัตว์
- ๔) การส่งเสริมการออกกำลังกายในชุมชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันโรคและการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงให้กับประชาชน
- ๕) จัดทำกิจกรรมซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

๒.๔.๓.๒ ด้านการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบด้วย

- ๑) การป้องกันและควบคุมสารพิษในอาหารด้วยการตรวจสอบสารพิษ
- ๒) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์ การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์ และการป้องกันควบคุมโรคติดต่อที่สัตว์เป็นตัวนำพาหะ

๒.๔.๓.๓ ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- ๑) พัฒนาระบบการจัดการขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพ
- ๒) ดำเนินการด้านการจัดระบบบำบัดน้ำเสีย ในเขตเทศบาลด้วยระบบที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและทันสมัย
- ๓) การสร้างระบบและดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ได้แก่ การกำจัดฝุ่นละออง กลิ่น เสียง รวมทั้งการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองให้มีความสมดุล เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลให้มากยิ่งขึ้น
- ๔) ปรับปรุงและพัฒนาสวนสาธารณะเพื่อเป็นแหล่งพักผ่อน ออกกำลังกายที่มีความสวยงาม ปลอดภัย และสะดวกสบาย
- ๕) การสร้างจิตสำนึกและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแล ห่วงแหนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง

๒.๔.๔. นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๒.๔.๔.๑ ด้านสาธารณูปโภคและการจราจร ประกอบด้วย

- ๑) วางระบบผังเมือง เพื่อให้การพัฒนาเมืองเป็นไปอย่างมีทิศทาง และเหมาะสม
- ๒) พัฒนาขยายเขตประปาให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาล
- ๓) สร้างและพัฒนาระบบสาธารณูปการอื่น ๆ ให้เพียงพอและมีความสมบูรณ์ทั้งไฟฟ้า ทางเท้า ท่อระบายน้ำ ทางระบายน้ำ และถนน ตรอก ซอย ศาลาที่พักผู้โดยสาร รวมถึงแนวทางการบำรุงรักษาด้วย
- ๔) พัฒนาระบบจราจร เพื่อแก้ไขปัญหาการจราจร และรองรับความเจริญเติบโตของเมืองในอนาคต
- ๕) การจัดการ การดำเนินงานกิจการขนส่ง ซึ่งเป็นกิจการถ่ายโอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๒.๔.๔.๒ ด้านการบริหารจัดการน้ำ ประกอบด้วย

- ๑) วางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมอย่างเป็นระบบ

๒) พัฒนา ปรับปรุง แหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ เพื่อให้มีน้ำใช้ในการอุปโภคและการเกษตร รวมทั้งเป็นแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ช่วงเกิดภาวะ หรือสถานการณ์ภัยแล้ง.

๓) สร้าง และปรับปรุงระบบระบายน้ำให้เป็นระบบ และเป็นขั้นตอน

๒.๔.๕. นโยบายด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต สังคม และชุมชน

๒.๔.๕.๑ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ประกอบด้วย

๑) สร้างงานเพื่อสร้างรายได้ ให้กับคนในชุมชน โดยการส่งเสริมอาชีพสนับสนุนทุน เพื่อการประกอบอาชีพ และแก้ไขปัญหาความยากจน

๒) ส่งเสริมให้ดำเนินการร้านค้า OTOP เพื่อจำหน่ายสินค้า ราคาต้นทุนให้กับชุมชน เพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน และเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจชุมชน

๓) สร้างชุมชนต้นแบบเป็นตัวอย่างในการพัฒนาชุมชน ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว

๒.๔.๕.๒ ด้านการสังคมสงเคราะห์ ประกอบด้วย

๑) ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ป่วยเอดส์ ได้รับการส่งเสริม เบี้ยยังชีพ ตามนโยบายของรัฐบาล ภายใต้กรอบงบประมาณของเทศบาลเมืองสระแก้ว

๒) จัดตั้งดำเนินการกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อเป็นทุนสงเคราะห์ให้กับ

๒.๔.๖. นโยบายด้านสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒.๔.๖.๑ ด้านการส่งเสริม สนับสนุนชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

๑) ดำเนินกิจการของชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยการสนับสนุนของเทศบาล และพัฒนาให้เป็นชุมชนที่พึงประสงค์

๒) สร้างความร่วมมือสามัคคีในหมู่ประชาชน และส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓) ดำเนินการด้านรักษาความปลอดภัย และความสงบเรียบร้อยโดยการเพิ่มศักยภาพการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย และตำรวจเทศกิจ (City Police)

๔) การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ บนพื้นฐานของความถูกต้องยุติธรรม และการยอมรับของทุกภาคส่วนสังคม

๒.๔.๖.๒ ด้านอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา กีฬา และการส่งเสริมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

๑) ส่งเสริมกิจการด้านศาสนา และการปฏิบัติศาสนกิจ ของประชาชนเพื่อสร้างสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ

๒) การอนุรักษ์ บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมด้านการกีฬาและนันทนาการ

๓) สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว

๔) ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางศาสนา และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในเขตเทศบาล

๕) ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น งานประเพณีลอยกระทง งานประเพณีสงกรานต์ ฯลฯ^{๕๑}

สรุปได้ว่า เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลเมืองสระแก้วจะเป็นไปตามนโยบาย และมีทิศทางที่แน่นอน ครอบคลุมภารกิจหลักของเทศบาล และสามารถดำเนินการบริหารงานเทศบาลได้อย่างเป็นระบบ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาเทศบาล

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการพัฒนา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

พระมหานเรศ โฆสภิตติโก (ฤทธิเดช) ได้ศึกษาวิจัย “การพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตน อำเภอสรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ” พบว่า ๑) การพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตน อำเภอสรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนมีความคิดเห็น ด้านการพัฒนาสังคม และด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาสังคม ส่วนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการ ๒) เปรียบเทียบความคิดเห็นของเทศบาลตำบลศรีรัตน อำเภอสรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชากรมีเพศ อายุ สถานภาพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตน อำเภอสรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกัน ประชากรที่มีระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตน อำเภอสรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ ๓) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตน อำเภอสรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ด้านการพัฒนาสังคม สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาและด้านวิชาชีพ ยังไม่มีในท้องถิ่น ประชาชนในชุมชนไม่มีกิจกรรมร่วมกันด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ พบว่า ไม่มีผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมที่ทำให้เกษตรกรประหยัดค่าใช้จ่ายหรือทำผลผลิตให้ได้มากขึ้น มีการละเลย

^{๕๑} งานวิเคราะห์นโยบายและแผน กองวิชาการและแผนงาน, แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔), (เทศบาลเมืองสระแก้ว (สำเนา), ๒๕๕๙), หน้า ๕๖-๖๐.

ต่อความเป็นอยู่ของชุมชนด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม พบว่า ขาดการดูแล และเอาใจใส่ โดยเฉพาะฝุ่นละออง และการจัดการด้านขยะมูลฝอยระบบระบายน้ำต่างๆ ทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ ระบายน้ำไม่ทันทั่วถึง ทำให้มีน้ำขัง และในชุมชนส่วนข้อเสนอแนะ ผู้บริหารเทศบาลควรมีการพัฒนาแบบโครงสร้างในการพัฒนา เพื่อให้มีความคลุมทั่วถึงทุกชุมชน และควรมีเครื่องมือในการพัฒนาที่ทันสมัย เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป^{๕๒}

พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) ได้ศึกษาวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม” พบว่า ๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง ๔ ด้าน โดยด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ๒) การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วม ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมไม่ต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ขณะที่ประชาชนที่มี รายได้ต่อเดือนระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน และการเข้าร่วมกลุ่มในชุมชน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ๓) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ พบว่า อุปสรรค หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ร่วมกับชุมชนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่ให้ประชาชนร่วมรับรู้ รับทราบ ร่วมวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้นๆร่วมกันเป็นอย่างดี อนึ่ง ชุมชนมีรวมกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ เป็นเครือข่ายประชาชน เครือข่ายกลุ่มกิจกรรมในชุมชนทำให้สะดวกต่อการติดต่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน ผู้บริหารชุมชน ผู้นำชุมชน พัฒนาการ องค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทเป็นผู้ให้การส่งเสริม สนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้ การสนับสนุนงบประมาณ การสนับสนุนผลผลิตหรือผลงานที่เกิดขึ้น อีกทั้งมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน โดยการรวมกลุ่มกิจกรรมเป็นเครือข่ายชุมชนและการมีส่วนร่วมที่ดีของประชาชน ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ คือ ด้านการพัฒนาคน ด้านการพัฒนาพื้นที่ ด้านการพัฒนาแหล่งรายได้ และด้านการพัฒนาแผนชุมชนประโยชน์เกิดขึ้นแก่ชุมชน แก่ประชาชนในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยส่งผลให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมและตรงประเด็น ความต้องการ หรือปัญหาของชุมชนอย่างเห็นได้ชัด ชุมชนบ้านคลองใหม่นี้ว่าแบบอย่างการพัฒนา

^{๕๒} พระมหาเรศ โฆสภิตติโก (ฤทธิเดช), “การพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตนะ อำเภอสครีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

ชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมแก่สังคมไทยตามบริบทชุมชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน
นี้^{๕๓}

พวงทอง โยธาใหญ่ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับต่ำทำให้เห็นว่าประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสำคัญในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร เช่น ในเรื่องการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น และการเข้าร่วมตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งอาจส่งผลให้การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรพุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลจะต้องให้ความสำคัญ และส่งเสริมสนับสนุนด้านความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น^{๕๔}

ปติดา ปานเนตรแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน ตัวการบริหารพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวง อำเภอสุมทิวาสระกม” พบว่า

๑. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการร่วมประชุม การพิจารณาโครงการการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการประเมิน อยู่ในระดับน้อย แต่ในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

๒. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวงพบว่า ได้รับความสนใจงานพัฒนาท้องถิ่น ระดับความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่โครงการบริหารส่วนตำบลและการบริหารสาธารณประโยชน์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

๓. เสนอแนะสำหรับกรวิจัย คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องพัฒนากลไก และกระบวนการในการมีส่วนร่วมตัดสินใจของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องส่งเสริมให้ชุมชนได้มีจิตสำนึก ในการพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่อาศัย ให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็งสามารถร่วมกันคิด พัฒนาชุมชนของตนเองให้ดีขึ้นทำให้เกิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ในชุมชน^{๕๕}

^{๕๓} พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิตปัสสทธิกร), “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๕๔} พวงทอง โยธาใหญ่, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕).

^{๕๕} ปติดา ปานเนตรแก้ว, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวง อำเภอสุมทิวาสระกม”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐).

เสริมพงษ์ อยู่โต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร” พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด และด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดได้แก่ด้านการรับผลประโยชน์รองลงมาเป็นด้านการตัดสินใจ และด้านที่มีส่วนร่วมของประชาชนน้อยที่สุดได้แก่ด้านการดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และอาชีพที่แตกต่างกันของประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนอายุและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันในด้านการตัดสินใจและด้านการดำเนินงาน ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาในองค์กรมนุษย์ ยิ่งมีส่วนร่วมมากเท่าไรยิ่งทำให้องค์กรนั้น ๆ ประสบความสำเร็จและมีศักยภาพมากขึ้น สามารถจัดระเบียบองค์กรตามหลักเกณฑ์ได้อย่างเป็นระบบ รวมถึงองค์กรนั้น ๆ มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น ๆ ไปไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมงานต่าง ๆ ที่ขอบข่ายของโครงการขนาดใหญ่หรือเล็กอย่างไรล้วนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการระดมกำลังสติปัญญา กำลังกาย กำลังใจ หรือแม้กระทั่งกำลังทุนทรัพย์ก็ตามจึงทำให้กิจการงานหรือโครงการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ตามกำหนดเวลาที่วางไว้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้วิจัยได้นำผลงานการวิจัยดังกล่าวมาปรับใช้ โดยกำหนดปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมเป็นตัวแปรอิสระและให้ความสำคัญตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff) นำมากำหนดเป็นตัวแปรตามในกรอบแนวคิดการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมดังนี้^{๕๖}

รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” พบว่า

๑. โดยภาพรวม และรายด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานครพบว่าโดยภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายได้ทั้ง ๔ ด้านได้แก่การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้รับข้อมูลเพียงอย่างเดียว ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ทั้งการคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาชุมชน ข้อมูลต่างๆ ในชุมชนที่จะสะท้อนในการตัดสินใจในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในชุมชน รวมถึงการรับทราบนโยบาย และการปฏิบัติงานแผนงาน งบประมาณของคณะกรรมการชุมชน ประชาชนยังเข้าไปมีส่วนร่วมไม่มากเท่าที่ควร และการจะมีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรม และโครงการของชุมชนก็เป็นเพียงบางครั้งที่มีโอกาสเท่านั้นเมื่อมีบทบาทต่อชุมชนเป็นครั้งเป็นคราวจึงทำให้การที่จะ

^{๕๖} เสริมพงษ์ อยู่โต, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร”, *ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๑).

เข้าไปติดตามการปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชนให้เป็นไปตามแผน และโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนจึงไม่มากแล้ว ทำให้ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ในชุมชนต่อประชาชนจึงอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น และอีกประเด็นที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของตนเองเนื่องจากปัจจัยด้านอาชีพประชาชนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพจริงไม่ค่อยมีเวลา ในการเข้าไปมีส่วนร่วมมากเท่าที่ควร ซึ่งหลายคนใช้เวลาว่างที่เหลือจากการประกอบอาชีพเข้าร่วมแต่อีกหลายคนใช้ความสำคัญของกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ การเป็นผลประโยชน์ต่อตนเองเป็นประเด็นสำคัญในการเข้าร่วมซึ่งพบว่าด้านการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามี ๑ ข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๘) คือ คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากกิจกรรมหรือโครงการพื้นฐานที่ดีเช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ เนื่องจากว่า ประชาชนในชุมชนได้รับความสะดวกสบาย จากกิจกรรมหรือโครงการพื้นฐานที่ดี เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ จึงทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์ นอกจากนี้ ยังพบว่าโครงการต่าง ๆ ในชุมชนได้รับการพัฒนามากขึ้น เช่น กิจกรรมการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมกิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคี สร้างความสัมพันธ์ที่ดีของประชาชนในชุมชนมีหน่วยงานของภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เมื่อพิจารณาด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ยังพบว่าประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาชุมชน มีการคัดเลือกผู้นำชุมชนกันอย่างมากมาย ถึงอย่างไรก็ตาม ยังพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนบางประเด็นมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านชุมชน การรับทราบ และนโยบายแผนงาน และการใช้จ่ายงบประมาณของชุมชน และการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานพัฒนาของชุมชน เนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์ได้อย่างทั่วถึง

๒. ปัจจัยที่มีผลประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๒.๑ โดยภาพรวม ได้แก่ ปัจจัยด้านอาชีพ ผลการวิจัยปรากฏว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพรับจ้าง ประกอบอาชีพค้าขาย และประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน เนื่องจากว่าผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร หรือเป็นชนชั้นนำของชุมชน มีการศึกษาระดับสูงจึงได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในการเข้าไปมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารการพัฒนาชุมชน และมีความน่าเชื่อถือต่อการสร้างความมั่นคงในการบริหารงานของชุมชนมากกว่าประชาชนอาชีพอื่นๆ

๒.๒ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร รายด้านจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ มีผลต่อด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์ซึ่งพบว่า ผู้มีอายุ ๕๐-๕๙ ปี และ ๖๐ ปีขึ้นไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากกว่า กลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘-๒๘ ปี และกลุ่มอายุ ๒๙-๓๙ ปี เนื่องจากว่าประชาชนที่ใช้เวลาประจำวันอยู่ในชุมชนมากที่สุดคือผู้สูงอายุ กลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปโดยการใช้เวลาว่างจากงานครอบครัวแล้วมีโอกาสกระทำที่เป็นกรรมและโครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนมาก ส่วนกลุ่มประชาชนที่อยู่ในวัยทำงานก็คือ ๑๘-๓๙ ปีต้องออกไปทำงานนอกบ้านและนอกชุมชน

จึงทำให้เวลาในการร่วมกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ของชุมชนน้อยลงไปด้วย เช่น เดียวกันการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ย่อมตกอยู่ในกลุ่มที่มีส่วนร่วมกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องก็ คือ กลุ่มประชาชนที่มีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปนั่นเอง

๒.๓ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร รายงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา มีผลต่อการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ซึ่งพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา และอนุปริญา/ปวส. มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากกว่าประชาชนที่ได้รับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป เนื่องจากว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนขาดกรรม และโครงการต่าง ๆ ภายในชุมชนคือ กลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาน้อยกว่าปริญญาตรี และกลุ่มคนเหล่านี้จะทำงานอยู่ในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรม และโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนย่อมได้รับอย่างเต็มที่แน่นอน

๒.๔ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร รายงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อาชีพ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมการติดตามประเมินผล ผลวิจัยปรากฏว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ มี ร่วมในการพัฒนาชุมชนมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ประกอบอาชีพค้าขาย และประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน

ยังได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมรายงานอยู่ในระดับปานกลางและ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์ รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ และร่างการมีส่วนร่วมการติดตามประเมินผล และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ อาชีพ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และมีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน พร้อมกันนี้

ยังได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนว่า ประธานชุมชนหรือหน่วยงานของภาครัฐที่กำกับดูแลการทำงานของชุมชน ควรกระจายการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้ครอบคลุมหลากหลายอาชีพ และให้มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงเพื่อก่อให้เกิดการสะท้อนมุมมองที่หลากหลายด้านในการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาอย่างยั่งยืน^{๔๗}

ไพรัช ดันอุต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง เมืองน่าอยู่ : กรณีศึกษา เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแมร์ จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนทำด้วยการตัดสินใจของตนเองไม่มีแรงกดดันจากกลุ่มอิทธิพลในท้องถิ่นหรือการตอบแทนบุญคุณ ผู้ที่เคยให้การอุปการะช่วยเหลือ แสดงให้เห็นถึงการแยกบทบาทการแสดงออกทางด้านการเมืองกับเรื่องส่วนตัวอย่างชัดเจน ทั้งนี้คนใน

^{๔๗} รัฐพงศ์ บุญญานวัตร, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร”, รายงานวิจัย, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๒).

ครอบครัวและเพื่อนบ้านยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการแสดงออกหรือความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนโดยมีช่องทางเฉพาะตัวเช่น การขอทำกิจกรรมสำหรับชุมชน ความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ การเป็นตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ประกอบกับชุมชนเห็นความสำคัญให้โอกาส โดยมีผู้นำชุมชนให้การสนับสนุน ทำให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง คือปัญหาได้รับการแก้ไขที่ตรงจุด การได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนสามารถทำแผนพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง ทำให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการต่าง ๆ หากพิจารณาถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมข้างต้นสำหรับช่องทางและลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมในส่วนของผู้นำชุมชนมีลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น การเป็นประธานในพิธีการต่าง ๆ การกระทำที่เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับชุมชน การเข้าร่วมงานบุญ งานศพ ของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผน การดำเนินการตามแผนงานโครงการของชุมชนปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสร้างความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงาน ผลประโยชน์ที่พึงได้รับให้ชัดเจน^{๕๘}

เครือวัลย์ สืบอ้าย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแฝก อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นด้านกำหนดวิสัยทัศน์ และด้านตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางโดยประชาชนมีความสนใจที่จะไปใช้สิทธิ ในการเลือกตั้งของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการจัดกลุ่มปัญหาหมู่บ้าน สนใจตรวจสอบการทุจริตประพฤติมิชอบ เข้าร่วมการประชุมสภาท้องถิ่น การจัดทำแผน พัฒนาสำหรับด้านแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยมีประชาชนเข้าแสดงความคิดเห็นเป็นผู้ได้รับประโยชน์ สนับสนุน รวมสัมมนาติดตามประเมินผล ในกิจกรรมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดการขยะ โดยร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมประชุมกับชุมชนองค์กรและแรงงานต่าง ๆ นอกจากนี้ประชาชนยังมีข้อเสนอแนะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแฝกต้องดำเนินการสร้างความเข้มแข็งของประชาชน โดยส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาตำบล และควรส่งเสริมให้ประชาชน เข้ามามีบทบาทในการบริหารงานมากขึ้นกว่าเดิมเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน^{๕๙}

อดิสรณ์ ขัดสีใส ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่” พบว่า

๑. ขบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอดงหลวงจังหวัดเชียงใหม่พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการจัดการทำแผนพัฒนา

^{๕๘} ไพรชล ดันอุด, “การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง เมืองน่าอยู่: กรณีศึกษา เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

^{๕๙} เครือวัลย์ สืบอ้าย, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแฝก อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐).

ท้องถิ่นประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมการจัดทำแผน การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญการวิเคราะห์ ศักยภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดพันธกิจ การกำหนด ยุทธศาสตร์ การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการกำหนด เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นความต้องการและร่วมตรวจสอบขบวนการจัดทำแผนทุกขั้นตอน

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคัดเลือกโครงการกิจกรรมเสนอปัญหา มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น การทำประชาคม มีส่วนร่วมในการใช้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางครั้ง เท่านั้น ทั้งนี้ประชาชนบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากนัก มองว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐ และตนเองขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

๓. ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่า ประชาชนไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจ

๔. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ขาดประชาสัมพันธ์การประสานงานขอความร่วมมือสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ระดับอำเภอ และจังหวัด ปัญหาการสื่อสารกับประชาชนในชุมชน/หมู่บ้านชาวไทยภูเขา ถ้าข้อมูลที่ทันสมัย ระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เร่งรีบและ บางส่วนมีความเห็นว่าขาดการคำนึงถึงปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของประชาชน สุดท้ายข้อเสนอแนะสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการนำเสนอข้อมูลที่แท้จริงให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น มีการประสานงานขอความช่วยเหลือ จากหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ และมีการประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนให้ทราบอย่างทั่วถึง^{๖๐}

กิตติชัย สิ้นคง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนายุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง รายการมีเพียงด้านการติดตามและประเมินผลที่อยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามระดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการ ด้านมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ต่อมาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

^{๖๐} อติสรณ์ ขัดสีโส, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

พัฒนาแผนยุทธศาสตร์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ ๐.๐๑ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น เพราะขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผน ให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกการรับท้องถิ่น ความสามัคคีในชุมชน ให้เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจให้มาร่วมตัดสินใจในแผนต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดวางแผนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วยการกำหนดระเบียบหรือหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ชัดเจนไว้สำหรับให้องค์การบริหารส่วนตำบลถือปฏิบัติหรือการที่จะดำเนินงานในเรื่องใดนั้น ต้องให้ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย กระบวนการประชาคมพิจารณา หรือประชาคมติ เพื่อให้การวางแผนมีความสอดคล้อง และเหมาะสมกับปัญหา ความต้องการของประชาชน ปัญหาประชาชนในพื้นที่ มีการแบ่งข้างกัน มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ไม่เหมือนกันจริงไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล และแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้นั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผน ดำเนินการ ติดตามและประเมินผล เพราะโครงการแต่ละโครงการ ก็ล้วนมาจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การดำเนินการโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่สามารถจัดทำได้เต็มที่อันเนื่องมาจากงบประมาณ ที่มีอยู่จำกัดในแต่ละปี ความต่อเนื่องของโครงการ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงของการเมืองท้องถิ่น และบุคลากรที่มีไม่เพียงพอภัยธรรมชาติ^{๖๑}

ปิยะ ประทีปภักดิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร” พบว่า ๑. กลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำ ๒. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน คือ สถานภาพทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการคาดหวังผลประโยชน์ส่วน ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อาชีพ รายได้ และพื้นที่ถือครอง ๓. ปัญหาสำคัญที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน คือ การให้ความร่วมมือของประชาชน ผู้นำชุมชนข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ และการสนับสนุนจากภาครัฐ^{๖๒}

^{๖๑} กิตติชัย สิ้นคง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๖๒} ปิยะ ประทีปภักดิ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียนกรุงเทพมหานคร”, ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์ ภาควิชาสังคมและมานุษยวิทยา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๖).

ดวงพร แสงทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี” พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจากสื่อแหล่งต่าง ๆ สื่อที่เปิดรับมากที่สุดและกระทำเป็นประจำ คือการพูดคุยกับบุคคลอื่น เช่น เพื่อนบ้านในขณะที่ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง และระดับน้อย ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน การมีส่วนร่วมหากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ร่วมคิดกำหนดความต้องการร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์ร่วมปฏิบัติตามและการประเมินผลตลอดจนการร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลประชาชนที่มีอาชีพสถานภาพ ระดับการเปิดรับสื่อ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกัน^{๖๓}

ธนาวิทย์ กางการ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสำโรงใต้ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสำโรงใต้ ได้แก่ ระดับการศึกษาและการเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมของกรรมการชุมชนส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสำโรงใต้ ได้แก่ เพศอายุการได้รับข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกรรมการชุมชน^{๖๔}

สุกชัย ตรีทศ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี” พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรีอยู่ในระดับปานกลางโดยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และรายได้ เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาล ยกเว้นปัจจัยด้านอาชีพ ซึ่งจากการทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า อาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาล และคณะกรรมการชุมชน มีปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรีอยู่ในระดับน้อยโดยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี^{๖๕}

^{๖๓} ดวงพร แสงทอง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี”, *ปริญญาานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๐).

^{๖๔} ธนาวิทย์ กางการ, “การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสำโรงใต้ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา*, (โครงการบัณฑิตศึกษา: สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๖).

^{๖๕} สุกชัย ตรีทศ, “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี”, *ภาคินพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ*, (ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗).

ไพโรช ดันอุด ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง เมืองน่าอยู่ : กรณีศึกษา เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนทำได้ด้วยการตัดสินใจของตนเองไม่มีแรงกดดันจากกลุ่มอิทธิพลในท้องถิ่นหรือการตอบแทนบุญคุณ ผู้ที่เคยให้การอุปการะ ช่วยเหลือ แสดงให้เห็นถึงการแยกบทบาทการแสดงออกทางด้านการเมืองกับเรื่องส่วนตัวอย่างชัดเจน ทั้งนี้คนในครอบครัวและเพื่อนบ้านยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการแสดงออกหรือความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนโดยมีช่องทางเฉพาะตัว เช่น การชอบทำกิจกรรมสำหรับชุมชน ความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ การเป็นตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ประกอบกับชุมชนเห็นความสำคัญให้อีกาส โดยมีผู้นำชุมชนให้การสนับสนุน ทำให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง คือปัญหาได้รับการแก้ไขที่ตรงจุด การได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนสามารถวางแผนพัฒนาชุมชนด้วยชุมชนเอง ทำให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการต่าง ๆ หากพิจารณาถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมข้างต้นสำหรับช่องทางและลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมในส่วนของผู้นำชุมชนมีลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับชุมชนเช่น การเป็นประธานในพิธีการต่าง ๆ การกระทำที่เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับชุมชน การเข้าร่วมงานบุญ งานศพ ของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผนการดำเนินการตามแผนงานโครงการของชุมชนปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงาน ผลประโยชน์ที่พึงได้รับให้ชัดเจน^{๖๖}

สมชาติ ประสมเพชร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี” พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรีผู้มีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี มีส่วนร่วมในบางขั้นตอน คือ ขั้นตอนการกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนา ขั้นตอนการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนา และขาดการมีส่วนร่วมในหลายขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี คือ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ ขั้นตอนการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนา ขั้นตอนการเตรียมการจัดทำแผน ขั้นตอนการวิเคราะห์ศักยภาพ เพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาท้องถิ่นและขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ปัญหาอุปสรรค และความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการอบรม ขาดทักษะและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี ขาดการมีส่วนร่วมในหลายขั้นตอน ขาดสิ่งจูงใจที่จะกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมและงบประมาณมีจำกัด อีกทั้งไม่มีค่าตอบแทนหรือเบี้ยประชุมให้กับคณะกรรมการ ตลอดจนทั้งเอกสารคู่มือ

^{๖๖} ไพโรช ดันอุด, “การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

เกี่ยวกับการจัดทำแผนมีไม่เพียงพอ ขาดรูปแบบการจัดทำแผนที่ชัดเจน และขาดการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ต่อเนื่องและแพร่หลาย^{๖๗}

อุไรวรรณ แจ่มใส ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาตำบลวังหั่ว อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง” พบว่า ระดับความรู้ ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนอยู่ในระดับ มาก โดยมีระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยมีระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ขึ้นเสนอปัญหาความต้องการ เป็นอันดับ หนึ่งรองลงมาคือขั้นตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของแผน และอันดับสุดท้ายคือ ขึ้น ร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และการพัฒนา ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับในการมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังหั่ว พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับต่ำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ^{๖๘}

พวงทอง โยธาใหญ่ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่” พบว่า การจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ได้มีความพยายามที่จะ ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่มีองค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนยังปฏิบัติไม่ครบกระบวนการตามที่ระเบียบ กำหนด โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ๕ ปีทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่มี ความเข้าใจในเรื่องของระเบียบเท่าที่ควรสำหรับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๔๕ การศึกษาครั้งนี้พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นทั้งสองระดับไม่มีความแตกต่างกันในทุกประเด็นทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการ

^{๖๗} สมชาติ ประสมเพชร, “การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลพบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๘).

^{๖๘} อุไรวรรณ แจ่มใส, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังหั่ว อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘).

ตัดสินใจการมีส่วนร่วมในระดับปฏิบัติการการมีส่วนร่วมในการร่วมผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการพยายามประเมิณผล^{๖๙}

ภัสสุรีย์ คุณกลาง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ๔ ขั้นตอน ได้แก่ การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมิณผล ในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งในคณะกรรมการ ชุมชน อายุ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะชุมชน ได้แก่ ชุมชนใจกลางเมืองหรือย่านการค้าชุมชนที่อยู่อาศัยชั้นกลาง และสูง ชุมชนแออัด และชุมชนชานเมืองหรือกึ่งชนบทกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เปรียบเทียบค่าคะแนนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนของคณะกรรมการชุมชนที่อาศัยในชุมชนที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน ได้แก่ ชุมชนใจกลางเมืองหรือย่านการค้าชุมชนที่อยู่อาศัยชั้นกลางและสูง ชุมชนแออัด และชุมชนชานเมืองหรือกึ่งชนบท พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อเปรียบเทียบรายด้านของการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน พบว่า ด้านสังคม ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารและการจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับน้อย^{๗๐}

ชัยฤทธิ์ เบญญาภาจ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการพัฒนาตำบลบางตาอา อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี” พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการพัฒนาตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางจำแนกเป็นรายด้านตามลำดับดังนี้

- ๑) ด้านการรับรู้ข่าวสาร
- ๒) ด้านการประมวลปัญหาและความต้องการของตำบล
- ๓) ด้านการเสนอข้อคิดเห็นในการพัฒนาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล
- ๔) การติดตามและประเมิณผล
- ๕) ด้านการให้และรับประโยชน์

^{๖๙} พวงทอง โยธาใหญ่, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่”, **รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕).

^{๗๐} ภัสสุรีย์ คุณกลาง, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น”, **ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธาณสุข**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๖).

จากโครงการปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมการเป็นประชาคมตามแนวทางของทางราชการและการมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบลปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน^{๗๑}

พานิ เรียงทอง และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม” พบว่า ในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาด้านการเสนอปัญหา และร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา ด้านของการควบคุมติดตามและประเมินผล ผลทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในการอยู่อาศัย และความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนระยะเวลาในการอยู่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย ทั้งนี้ จำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆ ขั้นตอนของการพัฒนาให้มากขึ้น ตั้งแต่ขั้นตอนการเสนอปัญหา และการร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาและขั้นตอนควบคุม ติดตามและประเมินผล เพื่อให้ตำบลบางเตยมีการพัฒนาที่ดีขึ้นและเป็นการพัฒนาที่ตอบสนองตามความต้องการของประชาชนในทุกภาคส่วน^{๗๒}

ภัชรินทร์ กอบตระกูล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การส่วนตำบลกรณีศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การส่วน ตำบลกรณีศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความแตกต่างข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบล และประโยชน์ที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วม ในการบริหารงานขององค์การส่วนตำบล ในส่วนของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานนั้น ควรให้มีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลด้านต่างๆ อย่างทั่วถึง สม่่าเสมอ จัดทำโครงการอบต. พบประชาชน เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ ข้อเรียกร้อง และเชิญชวนให้ประชาชนเข้า รับฟังการประชุมสาธารณะถึงเข้ามาตรวจสอบการบริหารงาน ขององค์การบริหารงานส่วนตำบล เพื่อความน่าเชื่อถือ และความโปร่งใสรวมทั้งให้การปลูกฝัง และการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน ให้เข้ามามี

^{๗๑} ชัยฤทธิ์ เบญญาภาจ, “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการพัฒนาตำบลตาว่า อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี”, *ภาคินพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๗).

^{๗๒} พานิ เรียงทอง และคณะ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๒).

ส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตย^{๗๓}

สิทธิศานต์ ทรัพย์ศิริโสภา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย : กรณีศึกษาการจัดการมูลฝอยเทศบาลตำบล อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย” พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ ความตระหนักเกี่ยวกับมูลฝอยและการจัดการมูลฝอยในระดับปานกลาง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยและมีความต้องการมีส่วนร่วมในการก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอยในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน รายได้ อาชีพ สถานภาพทางสังคม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับมูลฝอยและการจัดการมูลฝอย ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมในการก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอย ได้แก่ ระดับ การศึกษา รายได้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักเกี่ยวกับมูลฝอย และการจัดการมูลฝอย^{๗๔}

๒.๕.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงาน

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล ดังนี้

พชรวรรณ พันธุ์แดง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลบางนมโค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาของ เทศบาลตำบลบางนมโค และ ๒) ศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล ตำบลบางนมโค ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลบางนมโค มีความรู้ความเข้าใจ เรื่องกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น และการบริหารงานท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ข้อคำถามที่คณะกรรมการมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลรองลงมา คือการวิเคราะห์ข้อมูล และข้อคำถามที่เข้าใจไม่ถูกต้องอันดับสาม ได้แก่การบริหารงานท้องถิ่น เทศบาลยุคใหม่ควรมีแนวคิดในการจัดทำแผนที่เน้นในด้านวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม สาธารณสุข การศึกษามากกว่า โครงสร้างพื้นฐาน และผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดทางเลือก และการเลือกทางเลือกอยู่ในระดับ

^{๗๓} ภัชรินทร์ กอบตระกุล, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การส่วนตำบล กรณีศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐).

^{๗๔} สิทธิศานต์ ทรัพย์ศิริโสภา, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย: ศึกษากรณีการจัดการมูลฝอยเทศบาลตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย”, **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๔).

มากที่สุด การเตรียมการจัดทำแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การลงมือปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับ^{๗๕}

อาจารย์รัตน์ เลิศไพบรูด ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะตามหลักสธารณียธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย” พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะหลักสธารณียธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ว่า ด้านระดับการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านรายได้ เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนด้านเพศ อายุ และตำแหน่งหน้าที่ ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อเสนอแนะในการนำหลักสธารณียธรรม มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีดังนี้ ๑) มีความเชื่อตรงต่อหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ ๒) สร้างความสามัคคีกลมเกลียวให้เกิดขึ้นทั้งกับฝ่ายเจ้าหน้าที่ และฝ่ายประชาชน เพื่อความเป็นปึกแผ่นอันหนึ่งอันเดียวกันในการร่วมกันพัฒนาทั้ง ๓) ส่งเสริมข้อธรรมสาธารณะโภคี คือ การรู้จักเอื้อเฟื้อแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม ช่วยเหลือกัน ๔) ส่งเสริมการมีความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน รู้จักแสวงหาจุดร่วม และ สงวนไว้ซึ่งจุดต่างของกันและกัน คิดในสิ่งที่ตรงกัน ปรับมุมมองให้ตรงกัน^{๗๖}

อารยา เดชภิมล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า

๑. คณะกรรมการบริหาร สมาชิกสภา และพนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารงานทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบริหารงานบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับมาก

๒. คณะกรรมการบริหาร สมาชิกสภา และพนักงานส่วนตำบล เห็นว่ามี ปัญหาในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการบริหารทั่วไป และงบประมาณไม่แตกต่างกัน แต่ คณะกรรมการบริหาร สมาชิกสภา และพนักงานส่วนตำบลที่มี ระดับความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานต่างกัน เห็นว่ามี ปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่มีระดับ ๐.๐๕

โดยสรุป ปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง แต่ในด้านการ

^{๗๕} พชรวรรณ พันธุ์แดง, “แนวทางการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบางนมโค”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๑).

^{๗๖} อาจารย์รัตน์ เลิศไพบรูด, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะตามหลักสธารณียธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

บริหารงานบุคคล และด้านงบประมาณอยู่ในระดับมาก จึงควรหาแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เพิ่มมากขึ้น^{๗๗}

ทรงกรด ไกรกังวาร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า

๑. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาหลายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจด้านกระบวนการ และขั้นตอนการให้บริการสูงสุด รองลงมาได้แก่ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ ด้านสถานที่ให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์ และพึงพอใจน้อยที่สุดได้แก่ด้านระบบการให้บริการสาธารณะ

๒. ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และความรู้ ความเข้าใจต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยที่ไม่มี ผลต่อระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ อายุ และการดำรงตำแหน่งทางสังคม

๓. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านระบบการให้บริการสาธารณะ โดยเสนอให้ องค์การบริหารส่วนตำบลขยายเขตประปา เพิ่มตู้ โทรศัพท์ สาธารณะ และปรับปรุงท่อระบายน้ำ เนื่องจากปัญหาน้ำท่วมถนน รองลงมาเป็นข้อเสนอด้านสถานที่ให้บริการ ซึ่งเห็นว่าสถานที่ ทำการปัจจุบันคับแคบด้านการประชาสัมพันธ์ เสนอว่าควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น และด้านการบริการเจ้าหน้าที่เสนอว่าควรมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำขั้นตอนการรับบริการ^{๗๘}

วัชรีย์ ศรีวิชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลในอำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง” ผลการวิจัย พบว่า หลังจากที่เทศบาลในอำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง ได้นำเอาแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาปรับใช้ในการบริหารงานของเทศบาลตำบล โดยมุ่งเน้นให้การบริหารงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวก และตอบสนองความต้องการได้มากขึ้น แต่ขณะเดียวกันเทศบาลตำบลประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานด้านภารกิจต่างๆ ที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ทำให้เทศบาลตำบลในอำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง มีภารกิจที่ต้องปฏิบัติ และใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้เทศบาลไม่สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและบุคลากรที่ปฏิบัติตามภารกิจถ่ายโอน จึง

^{๗๗} อารยา เดชภิมล, “ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖).

^{๗๘} ทรงกรด ไกรกังวาร, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี”, ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๐).

ส่งผลให้การปฏิบัติดำเนินงานของเทศบาลตำบลในอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ตามยุทธศาสตร์
บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี บรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับมาก^{๗๙}

อัมพร รุ่งศรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
เทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท” พบว่า ผลการศึกษาการดำเนินงานและ
ประสิทธิผลของนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัด
ชัยนาท ตามเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัด และตามการประเมินของประชาชน พบว่ามีความสอดคล้องกัน
ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและการเกษตร ยุทธศาสตร์
การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิต
และยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว และบริการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีผล
ประเมินอยู่ในระดับมากและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัด
ชัยนาท มีประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมตามวัตถุประสงค์
และเป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษาที่ตั้งไว้^{๘๐}

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “เทศบาล” เป็นการปฏิบัติตาม หลักใน
การบริหารจัดการบ้านเมือง และสังคมที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของระเบียบบริหารราชการ
บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ หลักนิติธรรม หลัก
คุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า จึงจะทำให้
เป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อศึกษาหารูปแบบ และแนวทางในการพัฒนาของเทศบาลให้
ประสบผลสำเร็จตามนโยบายวัตถุประสงค์ที่ได้วางเป้าหมายเอาไว้

^{๗๙} วชิรย์ ศรีวิชัย, “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลใน อำเภอเกาะคา จังหวัด
ลำปาง”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๘๐} อัมพร รุ่งศรี, “ประสิทธิผลของนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบางหลวง
อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓).

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยทบทวนสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ตัวแปรต้น (Independent Variables) ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิด/ทฤษฎีของของ โคเฮน และอัปฮอฟ (Cohen and Up Hoff) ประกอบด้วยกรอบแนวคิดพื้นฐานการมีส่วนร่วม ๔ ด้าน คือ ๑.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ๒.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ๓.การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ๔.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังแผนภาพ กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variable)

ปัจจัยส่วนบุคคล

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- อาชีพ

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยได้มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๑ แบบสอบถาม

๓.๓.๒ แบบสัมภาษณ์

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” เป็นแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Quantitative) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑.๑. ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่เทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีจำนวน ๑๗,๕๔๖ คน^๑

^๑ งานวิเคราะห์นโยบายและแผน กองวิชาการและแผนงาน, แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔), (เทศบาลเมืองสระแก้ว: สำเนา, ๒๕๕๙), หน้า ๗.

๓.๒.๑.๒. กลุ่มตัวอย่าง (sample Size) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร (Taro Yamane)^๒ ดังต่อไปนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชาชน
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้
 n = ขนาดของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด ๑๗,๕๔๖ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ ดังนี้

$$n = \frac{17,546}{1+17,546(0.05)^2}$$

$$n = \frac{17,546}{1+43.86}$$

$$n = \frac{17,546}{44.86}$$

$$n = 391.12$$

เพราะฉะนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ ๓๙๒ คน

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นส่วนโดยพิจารณาจากจำนวนประชากรเพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจายให้สัมพันธ์สัดส่วนของประชาชน โดนการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ชุมชนทั้งหมด ๒๐ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เป็นระดับในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นสัดส่วนโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละชุมชน} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชุมชน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

^๒ Yamane, t, **Statistic: An Introductory Analysis**, 3rd ed., (Time Printers Sdn. Bnd. Singapore, 1993). P.1130.

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว
จังหวัดสระแก้ว

ลำดับ	ชุมชนย่อย	ประชาชน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑	บ้านคำเจริญ	๕๓๓	๑๒
๒	บ้านหนองนกเขา - พี.ที.ที.	๙๖๑	๒๒
๓	บ้านหนองนกเขาฝั่งซ้าย	๖๐๒	๑๓
๔	บ้านใหม่คลองปูน	๕๘๒	๑๓
๕	บ้านเนินสมบูรณ์	๑,๒๐๓	๒๗
๖	บ้านชาติเจริญ	๑,๑๗๖	๒๖
๗	ศูนย์การค้าสระแก้วเมืองทอง	๗๒๗	๑๖
๘	บ้านเนินรัตนะ ๑ (เนินกลอย)	๑,๑๓๙	๒๖
๙	บ้านหลังสุขศาลา	๑,๕๑๑	๓๔
๑๐	บ้านเนินรัตนะ ๒ (หลังวัด)	๑,๒๕๙	๒๘
๑๑	สระแก้ว - สระขวัญ	๑,๐๒๘	๒๓
๑๒	บ้านคลองจาน	๑,๘๔๔	๔๑
๑๓	บ้านโคกกำนัน	๗๒๗	๑๖
๑๔	บ้านลัดกระสัง	๓๓๑	๗
๑๕	บ้านหนองเสม็ดเหนือ	๒๑๒	๕
๑๖	ตลาดสระแก้ว	๑,๔๔๗	๓๒
๑๗	บ้านคลองนางชิง	๑๒๗	๓
๑๘	เฉลิมพระเกียรติ ร.๙	๓๘๕	๙
๑๙	บ้านเอื้ออาทร	๕๙๒	๑๓
๒๐	สระแก้ว - สระขวัญ ๒	๑,๑๖๐	๒๖
รวม		๑๗,๕๔๖	๓๙๒

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๑๒ ท่าน โดยแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ ผู้บริหารเทศบาลเมือง

๑. นายตระกูล สุขกุล	นายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว
๒. นายสมโภชน์ ล้อมถาวรฤทธิ์	รองนายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว
๓. นายกิตติ์ธเนศ พุมดีสีหิรินทร์	หัวหน้าฝ่ายแผนงาน และงบประมาณ
๔. นางสาวสุภรภัฏ อินทรเทพ	หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

กลุ่มที่ ๒ ประธานคณะกรรมการชุมชน

๕. นานธิวัฒน์ จิรินทร์ชัย	ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๗
๖. นายสำราญ เอี่ยมสะอาด	ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๘
๗. นางสาววงจิตร เด่นกระจำ	ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๑
๘. นายชัยเวช ประวิติดี	ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๔

กลุ่มที่ ๓ ประชาชนชุมชน

๙. นายธนภุต พุคามี	ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๕
๑๐. นางเปิ่น เวียนคำ	ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๓
๑๑. นางมยุรี พรหมเกษร	ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๖
๑๒. นายอภิเดช คำมี	ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๘

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ แบบสอบถาม

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

๑. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม
๒. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้
๓. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
๔. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
๕. นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
๖. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
๗. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
๘. รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

ลักษณะของเครื่องมือแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (check List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ทั้ง ๔ ด้าน ๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ผู้มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดระดับมาตราส่วนที่เป็นข้อความให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลขเพื่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งโดยทั่วไปจะกำหนดค่าน้ำหนักตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้^๓

ระดับความคิดเห็น			ค่าน้ำหนักของตัวเลือก
มากที่สุด	หรือ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๕
มาก	หรือ	เห็นด้วย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๔
ปานกลาง	หรือ	ไม่แน่ใจ	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๓
น้อย	หรือ	ไม่เห็นด้วย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๒
น้อยที่สุด	หรือ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ๑

การตรวจสอบความเที่ยงตรง และที่น่าเชื่อถือได้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้แก่ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ เทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา จำนวน ๓๐ คน เพื่อทดสอบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจคำถามในแบบสอบถามอย่างชัดเจนหรือไม่ เมื่อมีข้อบกพร่องก็จะได้ทำการแก้ไขให้เข้าใจอย่างถูกต้อง แล้วจึงนำแบบสอบถามแจกให้กับ ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาดังที่กำหนดไว้แล้ว

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของประชาชนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว (Open ended Question) โดยจะทำการวิเคราะห์เป็นความเรียง

^๓ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (เชียงใหม่: ประชากรธุรกิจ, ๒๕๕๘), หน้า ๑๘๘.

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม

แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการหาคุณภาพเครื่องมือนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอประธานและกรรมการ ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมซึ่งเป็นจำนวน ๕ ท่าน ดังต่อไปนี้

๑) รองศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ นิยมามกุล อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดา วัฒนศิริ อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมา อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง วรรณทอง อาจารย์ประจำภาควิชาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดช ชูจันทร์ อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (IOC)^๔ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๘-๑.๐ แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อที่ได้ดัชนีมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try-Out) กับประชากรกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัย คือ เทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว จำนวน ๓๐ คนเพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหา

^๔ ประกอบ กรรณสูต, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: ดานสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๒๔๓-๒๔๔.

สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๕ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ ๐.๘๘๘ แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงสามารถนำไปใช้ในการวิจัยจริงได้

๔. นำแบบสอบถามและที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

๓.๓.๒ แบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

๑. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔. สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

ลักษณะของเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ใช้ในการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการหาคุณภาพเครื่องมือ นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. นำแบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ให้คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบ

^๕ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทงู้นพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๓. นำแบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มาปรับแก้ไขเพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑. การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”

๒. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ออกหนังสือเพื่อขอความร่วมมือไปยังประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๓. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชากรกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน ๓๙๒ คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้การสัมภาษณ์

๒. ทำการนัด วัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสัมภาษณ์ตาม วัน เวลา และสถานที่ กำหนดไว้

๓. ดำเนินการสัมภาษณ์ตาม วัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนดนัดไว้จนครบทุกประเด็นโดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึก และทำการบันทึกเสียงประกอบในการสัมภาษณ์

๔. นำข้อมูลดิบที่ได้เก็บรวบรวมมาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการที่เหมาะสม และนำเสนอต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้สถิติ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
พรรณนา ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว
จังหวัดสระแก้ว สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean),
และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วง
ดังต่อไปนี้^๖

ค่าเฉลี่ยเกณฑ์	๔.๕๐-๕.๐๐	กำหนดให้อยู่ใน	มากที่สุด	หรือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ยเกณฑ์	๓.๕๐-๔.๔๙	กำหนดให้อยู่ใน	มาก	หรือ เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ยเกณฑ์	๒.๕๐-๓.๔๙	กำหนดให้อยู่ใน	ปานกลาง	หรือ ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ยเกณฑ์	๑.๕๐-๒.๔๙	กำหนดให้อยู่ใน	น้อย	หรือ ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ยเกณฑ์	๑.๐๐-๑.๔๙	กำหนดให้อยู่ใน	น้อยที่สุด	หรือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบ
ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที
(t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีค่า
แตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด
(Least Significant Difference : LSD.)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด (Open ended Question) การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และข้อเสนอแนะอื่น ๆ
วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis technique) ประกอบบริบท
นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีดังนี้

๑. นำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์นำมาถอดเสียง และบันทึกเป็นข้อความ
๒. นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกที่เป็นประเด็นและเรียบเรียง
เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
๓. วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้
เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
๔. สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำเสนอต่อไป

^๖ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๑,
(เชียงใหม่: ประชากรธุรกิจ, ๒๕๕๘), หน้า ๑๘๙.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๙๒ ชุด มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓๙๒ คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แสดงด้วยความถี่ และร้อยละ มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=๓๙๒)		
ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๘๕	๔๗.๒
หญิง	๒๐๗	๕๒.๘
รวม	๓๙๒	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

(n=๓๙๒)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
อายุ			
	๑๘ - ๓๐ ปี	๗๐	๑๗.๙
	๓๑ - ๔๐ ปี	๙๔	๒๔.๐
	๔๑ - ๕๐ ปี	๑๐๐	๒๕.๕
	๕๑ - ๖๐ ปี	๘๒	๒๐.๙
	๖๑ ปีขึ้นไป	๔๖	๑๑.๗
รวม		๓๙๒	๑๐๐.๐
ระดับการศึกษา			
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๑๕๙	๔๐.๖
	มัธยมศึกษา/ปวช.	๑๔๕	๓๗.๐
	อนุปริญญา/ปวส.	๓๖	๙.๒
	ปริญญาตรี	๕๒	๑๓.๓
รวม		๓๙๒	๑๐๐.๐
อาชีพ			
	เกษตรกร	๕๔	๑๓.๘
	ค้าขาย	๑๑๐	๒๘.๑
	รับราชการ	๒๐	๕.๑
	รับจ้าง	๑๕๑	๓๘.๕
	อื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ธุรกิจส่วนตัว	๕๗	๑๔.๕
รวม		๓๙๒	๑๐๐.๐
รายได้			
	ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๙๖	๒๔.๕
	๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๕๙	๔๐.๖
	๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๗๔	๑๘.๙
	๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๘	๗.๑
	๒๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๓๕	๘.๙
รวม		๓๙๒	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” จำแนกได้ดังนี้

เพศ จากการศึกษพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๘ ส่วนเพศชาย มีจำนวน ๑๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๒ ตามลำดับ

อายุ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๔๑-๕๐ ปี มีจำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕ อายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี มีจำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐ อายุระหว่าง ๕๑-๖๐ ปี มีจำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙ อายุ ๑๘-๓๐ ปี มีจำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๙ และอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗ ตามลำดับ

ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีจำนวน ๑๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีจำนวน ๑๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๐ มีการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓ และมีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. มีจำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๒ ตามลำดับ

อาชีพ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง มีจำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕ มีอาชีพค้าขาย มีจำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑ มีอาชีพเกษตรกร มีจำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘ มีอาชีพรับราชการ มีจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑ และมีอาชีพอื่น ๆ มีจำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕ ตามลำดับ

รายได้ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖ มีรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕ มีรายได้ระหว่าง ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๙ มีรายได้ ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป มีจำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๙ และมีรายได้ระหว่าง ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ ๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม

(n=๓๙๒)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	๓.๒๖	๑.๐๕๗	ปานกลาง
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	๓.๒๘	๑.๐๕๒	ปานกลาง
๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	๓.๓๕	๐.๙๖๗	ปานกลาง
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	๓.๑๒	๑.๑๐๙	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๒๕	๐.๙๙๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๒๕, S.D.=๐.๙๙๖)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ =๓.๓๕, S.D.=๐.๙๖๗) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X}$ =๓.๒๘, S.D.=๑.๐๕๒) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ =๓.๒๖, S.D.=๑.๐๕๗) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}$ =๓.๑๒, S.D.=๑.๑๐๙) ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (n=๓๙๒)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้เข้าร่วมประชุมกับเทศบาลเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน จัดกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ในพัฒนาชุมชน	๓.๔๓	๑.๑๒๙	ปานกลาง
๒. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไข ปัญหาของชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาของชุมชน	๓.๓๑	๑.๑๔๘	ปานกลาง
๓. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ในเทศบาลเมืองอย่างใกล้ชิด	๓.๒๒	๑.๑๙๙	ปานกลาง
๔. ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำประชาคมเพื่อแก้ไข ปัญหาและเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ในการพัฒนาชุมชน	๓.๓๐	๑.๑๕๓	ปานกลาง
๕. แหล่งทรัพยากรได้รับการพัฒนาให้ยั่งยืนโดยท่าน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการต่างๆ ของ เทศบาล	๓.๑๗	๑.๑๙๘	ปานกลาง
๖. ท่านมีส่วนร่วมในพิจารณาโครงการต่าง ๆ ที่อาจ เกิดปัญหาต่อการพัฒนาชุมชนในเทศบาล	๓.๑๖	๑.๒๔๔	ปานกลาง
๗. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นคัดค้านหรือ โต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการชุมชน ตัดสินใจเลือก โครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนาชุมชน	๓.๒๓	๑.๑๗๖	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๒๖	๑.๐๕๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๒๖, S.D.=๑.๐๕๗)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (n=๓๙๒)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมีส่วนร่วมกับเทศบาลในการดำเนินงาน โครงการตามแผนพัฒนาชุมชน	๓.๔๑	๑.๑๓๒	ปานกลาง
๒. ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงาน ของเทศบาล	๓.๓๒	๑.๑๙๙	ปานกลาง
๓. ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณะประโยชน์ ของชุมชน	๓.๓๖	๑.๑๕๔	ปานกลาง
๔. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับ ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	๓.๒๖	๑.๑๓๖	ปานกลาง
๕. ท่านได้มีส่วนในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ ในการพัฒนาชุมชน	๓.๑๐	๑.๒๔๐	ปานกลาง
๖. ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการ กิจกรรมภายในชุมชนท้องถิ่น เช่น กิจกรรมต้านภัย ยาเสพติด เป็นต้น	๓.๒๐	๑.๒๘๐	ปานกลาง
๗. ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างกลุ่มงานต่างๆ ในชุมชน	๓.๒๙	๑.๑๗๓	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๒๘	๑.๐๕๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๒๘, S.D.=๑.๐๕๒)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (n=๓๙๒)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของการพัฒนาชุมชน	๓.๓๒	๑.๐๙๔	ปานกลาง
๒. ท่านมีการพบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในชุมชนมากขึ้นของการดำเนินงานของเทศบาล	๓.๒๒	๑.๒๑๓	ปานกลาง
๓. ท่านมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชน	๓.๔๙	๑.๑๐๘	ปานกลาง
๔. ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของการพัฒนาชุมชน	๓.๓๖	๑.๐๙๒	ปานกลาง
๕. ท่านสามารถนำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของการพัฒนาชุมชน ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	๓.๓๖	๑.๐๘๙	ปานกลาง
๖. ท่านมีส่วนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชน	๓.๒๑	๑.๑๘๑	ปานกลาง
๗. ท่านได้รับอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชน สามารถนำความรู้ที่ได้รับแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานของเทศบาล	๓.๔๘	๑.๐๑๙	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๓๕	๐.๙๖๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๓๕, S.D.=๐.๙๖๗)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (n=๓๙๒)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเข้าไปสังเกตการณ์การทำงานของเทศบาล	๓.๐๙	๑.๑๘๙	ปานกลาง
๒. ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบในการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาชุมชนของเทศบาล	๓.๑๑	๑.๒๕๓	ปานกลาง
๓. ท่านมีส่วนร่วมการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของเทศบาลเมือง มีการประเมินผลความคุ้มค่าของแผนจากงบประมาณที่ใช้	๓.๑๓	๑.๒๒๑	ปานกลาง
๔. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลงาน และสภาพ ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชน	๓.๐๗	๑.๒๓๑	ปานกลาง
๕. ท่านมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการชุมชน ในงานด้านการพัฒนาชุมชน ปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้ความเหมาะสมกับชุมชน	๓.๑๔	๑.๑๙๕	ปานกลาง
๖. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามดูแลอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมตามแผนงานของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน	๓.๑๕	๑.๑๘๙	ปานกลาง
๗. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมเสวนาและแสดงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล	๓.๑๑	๑.๒๓๔	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๑๒	๑.๑๐๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๑๒, S.D.=๑.๑๐๙)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ

(n=๓๙๒)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามเพศ	เพศ				t	Sig.
	ชาย (๑๘๕ คน)		หญิง (๑๐๗ คน)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	๓.๒๗	๑.๐๗๙	๓.๒๕	๑.๐๔๐	๐.๑๖๔	๐.๘๗๐
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	๓.๓๒	๑.๐๖๗	๓.๒๔	๑.๐๔๐	๐.๗๔๖	๐.๔๕๖
๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	๓.๓๔	๐.๙๙๘	๓.๓๖	๐.๙๔๐	๐.๑๖๖	๐.๘๖๘
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	๓.๑๓	๑.๐๙๒	๓.๑๑	๑.๑๒๖	๐.๑๙๕	๐.๘๔๕
รวม	๓.๒๖	๑.๐๑๖	๓.๒๔	๐.๙๘๑	๐.๒๕๔	๐.๗๙๙

จากตารางที่ ๔.๗ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ($t=0.254$, $Sig.=0.799$) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ

(n=๓๙๒)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการ พัฒนาชุมชน	แหล่ง ความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๐๓๘	๔	๒.๕๒๑	๒.๒๘๔	๐.๐๖๐
	ภายในกลุ่ม	๔๒๗.๑๕๗	๓๘๗	๑.๑๔๐		
	รวม	๔๓๗.๒๔๐	๓๙๑			
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	๖.๗๒๑	๔	๑.๖๘๐	๑.๕๒๕	๐.๑๙๔
	ภายในกลุ่ม	๔๒๖.๓๑๐	๓๘๗	๑.๑๐๒		
	รวม	๔๓๓.๐๓๑	๓๙๑			
๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๗.๔๑๐	๔	๑.๘๕๓	๒.๐๐๒	๐.๐๙๓
	ภายในกลุ่ม	๓๕๘.๐๓๔	๓๘๗	๐.๙๒๕		
	รวม	๓๖๕.๔๔๔	๓๙๑			
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๑๕.๕๘๓	๔	๓.๘๙๖	๓.๒๔๑*	๐.๐๑๒
	ภายในกลุ่ม	๔๖๕.๒๔๙	๓๘๗	๑.๒๐๒		
	รวม	๔๘๐.๘๓๒	๓๙๑			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๙.๑๐๕	๔	๒.๒๗๖	๒.๓๒๔	๐.๐๕๖
	ภายในกลุ่ม	๓๗๙.๐๔๘	๓๘๗	๐.๙๗๙		
	รวม	๓๘๘.๑๕๓	๓๙๑			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ($F=๒.๓๒๔$, $Sig.=๐.๐๕๖$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนใน ด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ($F=๓.๒๔๑$, $Sig.=๐.๐๑๒$) ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังตารางที่ ๔.๙

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนใน
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

(n=๓๙๒)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ				
		๑๘-๓๐ ปี	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ ปี	๕๑-๖๐ ปี	๖๑ ปีขึ้นไป
		๓.๔๓	๓.๑๓	๓.๑๔	๓.๐๒	๒.๗๑
๑๘-๓๐ ปี	๓.๔๓	-	๐.๓๐	๐.๒๙	๐.๔๑*	๐.๗๒*
๓๑-๔๐ ปี	๓.๑๓	-	-	-๐.๐๑	๐.๑๑	๐.๔๒*
๔๑-๕๐ ปี	๓.๑๔	-	-	-	๐.๑๒	๐.๔๓*
๕๑-๖๐ ปี	๓.๐๒	-	-	-	-	๐.๓๑
๖๑ ปีขึ้นไป	๒.๗๑	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
ในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มากกว่า ประชาชนที่มีอายุ ๕๑-๖๐ ปี และ ๖๑ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี ๓๑-๔๐ ปี และ ๔๑-๕๐ ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนใน
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มากกว่า ประชาชนที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=๓๙๒)

การมีส่วนร่วม ของประชาชนใน การพัฒนาชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๙๒๐	๓	๓.๙๗๓	๓.๖๒๕*	๐.๐๑๓
	ภายในกลุ่ม	๔๒๕.๓๒๐	๓๘๘	๑.๐๙๖		
	รวม	๔๓๗.๒๔๐	๓๙๑			
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	๑๒.๘๔๙	๓	๔.๒๘๓	๓.๙๕๕**	๐.๐๐๘
	ภายในกลุ่ม	๔๒๐.๑๘๒	๓๘๘	๑.๐๘๓		
	รวม	๔๓๓.๐๓๑	๓๙๑			
๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๔.๘๔๙	๓	๑.๖๑๖	๑.๗๓๙	๐.๑๕๘
	ภายในกลุ่ม	๓๖๐.๕๙๕	๓๘๘	๐.๙๒๙		
	รวม	๓๖๕.๔๔๔	๓๙๑			
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๑๓.๑๔๖	๓	๔.๓๘๒	๓.๖๓๕*	๐.๐๑๓
	ภายในกลุ่ม	๔๖๗.๖๘๖	๓๘๘	๑.๒๐๕		
	รวม	๔๘๐.๘๓๒	๓๙๑			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๐๐๑	๓	๓.๓๓๔	๓.๔๒๐*	๐.๐๑๗
	ภายในกลุ่ม	๓๗๘.๑๕๒	๓๘๘	๐.๙๗๕		
	รวม	๓๘๘.๑๕๓	๓๙๑			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ($F=3.420$, $Sig.=0.013$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ($F=3.625$, $Sig.=0.013$) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ($F=3.635$, $Sig.=0.013$) ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ($F=3.955$, $Sig.=0.008$) แตกต่างกันอย่าง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธี

ผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) รายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๑-๔.๑๓

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

(n=๓๙๒)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา			
		ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี
		๓.๑๕	๓.๑๙	๓.๗๐	๓.๔๗
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๓.๑๕	-	-๐.๐๔	-๐.๕๕*	-๐.๓๒
มัธยมศึกษา / ปวช.	๓.๑๙	-	-	-๐.๕๑*	-๐.๒๘
อนุปริญญา / ปวส.	๓.๗๐	-	-	-	๐.๒๓
ปริญญาตรี	๓.๔๗	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษา และมัธยมศึกษา/ปวช. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนใน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ น้อยกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

(n=๓๙๒)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา			
		ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี
		๓.๑๘	๓.๑๙	๓.๗๔	๓.๔๙
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๓.๑๘	-	-๐.๐๑	-๐.๕๖*	-๐.๓๑
มัธยมศึกษา / ปวช.	๓.๑๙	-	-	-๐.๕๕*	-๐.๓๐
อนุปริญญา / ปวส.	๓.๗๔	-	-	-	๐.๒๕
ปริญญาตรี	๓.๔๙	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษา และมัธยมศึกษา/ปวช. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนใน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน น้อยกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

(n=๓๙๒)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา			
		ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี
		๒.๙๕	๓.๑๒	๓.๕๐	๓.๓๗
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๒.๙๕	-	-๐.๑๗	-๐.๕๕*	-๐.๔๒*
มัธยมศึกษา / ปวช.	๓.๑๒	-	-	-๐.๓๘	-๐.๒๕
อนุปริญญา / ปวส.	๓.๕๐	-	-	-	๐.๑๓
ปริญญาตรี	๓.๓๗	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษา และมัธยมศึกษา/ปวช. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนใน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน น้อยกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพ

(n=๓๙๒)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการ พัฒนาชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๐๔๗	๔	๒.๗๖๒	๒.๕๐๘*	๐.๐๔๒
	ภายในกลุ่ม	๔๒๖.๑๙๓	๓๘๗	๑.๑๐๑		
	รวม	๔๓๗.๒๔๐	๓๙๑			
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๒๗๗	๔	๒.๘๑๙	๒.๕๘๗*	๐.๐๓๗
	ภายในกลุ่ม	๔๒๑.๗๕๕	๓๘๗	๑.๐๙๐		
	รวม	๔๓๓.๐๓๑	๓๙๑			
๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๖.๐๙๐	๔	๑.๕๒๓	๑.๖๔๐	๐.๑๖๓
	ภายในกลุ่ม	๓๕๙.๓๕๔	๓๘๗	๐.๙๒๙		
	รวม	๓๖๕.๔๔๔	๓๙๑			
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๕๙๘	๔	๒.๘๙๙	๒.๓๙๑	๐.๐๕๐
	ภายในกลุ่ม	๔๖๙.๒๓๔	๓๘๗	๑.๒๑๒		
	รวม	๔๘๐.๘๓๒	๓๙๑			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๙.๕๘๗	๔	๒.๓๙๗	๒.๔๕๐*	๐.๐๔๖
	ภายในกลุ่ม	๓๗๘.๕๖๖	๓๘๗	๐.๙๗๘		
	รวม	๓๘๘.๑๕๓	๓๙๑			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ($F=2.450$, $Sig.=0.046$) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($F=2.508$, $Sig.=0.042$) และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($F=2.587$, $Sig.=0.037$) ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) รายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๕ และ ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

(n=๓๙๒)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ				
		เกษตรกร	ค้าขาย	รับราชการ	รับจ้าง	อื่น ๆ
		๓.๔๙	๓.๒๓	๓.๑๙	๓.๓๔	๒.๙๑
เกษตรกร	๓.๔๙	-	๐.๒๖	๐.๓๐	๐.๑๕	๐.๕๘*
ค้าขาย	๓.๒๓	-	-	๐.๐๔	-๐.๑๑	๐.๓๒
รับราชการ	๓.๑๙	-	-	-	-๐.๑๕	๐.๒๘
รับจ้าง	๓.๓๔	-	-	-	-	๐.๔๓*
อื่น ๆ	๒.๙๑	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร และรับจ้าง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนใน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพ อื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

(n=๓๙๒)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ				
		เกษตรกร	ค้าขาย	รับราชการ	รับจ้าง	อื่น ๆ
		๓.๔๖	๓.๑๘	๓.๒๙	๓.๔๐	๒.๙๕
เกษตรกร	๓.๔๖	-	๐.๒๘	๐.๑๗	๐.๐๖	๐.๕๑*
ค้าขาย	๓.๑๘	-	-	-๐.๑๑	-๐.๒๒	๐.๒๓
รับราชการ	๓.๒๙	-	-	-	-๐.๑๑	๐.๓๔
รับจ้าง	๓.๔๐	-	-	-	-	๐.๔๕*
อื่น ๆ	๒.๙๕	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร และรับจ้าง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนใน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพ อื่น(ระบุ).... อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามรายได้

(n=๓๙๒)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการ พัฒนาชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	๔.๒๒๙	๔	๑.๐๕๗	๐.๙๔๕	๐.๔๓๘
	ภายในกลุ่ม	๔๓๓.๐๑๑	๓๘๗	๑.๑๑๙		
	รวม	๔๓๗.๒๔๐	๓๙๑			
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	๘.๓๘๔	๔	๒.๐๙๖	๑.๙๑๐	๐.๑๐๘
	ภายในกลุ่ม	๔๒๔.๖๔๘	๓๘๗	๑.๐๙๗		
	รวม	๔๓๓.๐๓๑	๓๙๑			
๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๓.๘๔๘	๔	๐.๙๖๒	๑.๐๓๐	๐.๓๙๒
	ภายในกลุ่ม	๓๖๑.๕๙๖	๓๘๗	๐.๙๓๔		
	รวม	๓๖๕.๔๔๔	๓๙๑			
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๒.๕๙๔	๔	๐.๖๔๙	๐.๕๒๕	๐.๗๑๘
	ภายในกลุ่ม	๔๗๘.๒๓๘	๓๘๗	๑.๒๓๖		
	รวม	๔๘๐.๘๓๒	๓๙๑			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๔.๒๒๐	๔	๑.๐๕๕	๑.๐๖๓	๐.๓๗๔
	ภายในกลุ่ม	๓๘๓.๙๓๓	๓๘๗	๐.๙๙๒		
	รวม	๓๘๘.๑๕๓	๓๙๑			

จากตารางที่ ๔.๑๗ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม จำแนกตามรายได้ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ($F=๑.๐๖๓$, $Sig.=๐.๓๗๔$) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๑๘ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่ ๑-๕

(n=๓๙๒)

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	เพศ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน	๐.๒๕๔	-	๐.๗๙๙	-	✓
๒.	อายุ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน	-	๒.๓๒๔	๐.๐๕๖	-	✓
๓.	ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน	-	๒.๖๑๗*	๐.๐๓๕	✓	-
๔.	อาชีพ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน	-	๒.๔๕๐*	๐.๐๔๖	✓	-
๕.	รายได้	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน	-	๑.๐๖๓	๐.๓๗๔	-	✓

จากตารางที่ ๔.๑๘ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามรายด้าน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๙-๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๑๙ ปัญหา และอุปสรรค เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	
ประชาชนสนใจการเมือง ต้องทำมาหากินเวลา วันหยุด วันทำงานไม่ตรงกัน	๓
เสียงประชาสัมพันธ์ ไม่ค่อยได้ยินเสียง บางจุดเสียงตามสาย ไม่ทั่วถึง จึงทำให้ ไม่ได้รับข่าวสาร	๑๔
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	
นายกเทศมนตรีลงพื้นที่น้อย	๒
ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ และแก้ไขปัญหาไม่ตรงจุด รongรับสำหรับอาชีพ ของวัยรุ่น ตอนเลิกเรียนหรือวันหยุดเรียน	๔
หน่วยงานจะล่าช้า ต้องตามอย่างงานจริงจัง มิฉะนั้น งานต่างจะได้รับการหยิบยกมาพิจารณาเลย	๕
อายุมาก ไม่สะดวกเข้าร่วมงานกับชุมชนบ่อยนัก	๘
ประชาชนไม่เข้าใจในแต่ละเรื่อง แต่ละด้านของการร่วมงาน/กิจกรรมต่าง ๆ จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือ	๓
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	
ชุมชนของบประมาณจะไม่ค่อยได้รับผล ในเรื่องที่ชุมชนขอไป ถ้าไม่เดือดร้อนจะไม่ทำเรื่องยื่นขอไป	๕
ระบบราชการขั้นตอนจะเยอะ หลายชุมชนเลยทำให้บางชุมชนไม่ได้รับการอนุมัติตามเรื่องที่ขอไปในการพัฒนาชุมชน	๒
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	
ประชาชนขาดความร่วมมือ ไม่มีความรู้เรื่องแผนพัฒนา หน่วยงานยังไม่ชี้ตในเรื่องแก้ไขปัญหในชุมชน	๓
ประชาชนที่ค้าขายให้ความร่วมมือของคนในชุมชนยังน้อยขาดการประสานงานให้ชุมชนออกมาร่วมกิจกรรมและในการมีส่วนร่วมการประเมินผลไม่มี	๗

ตารางที่ ๔.๒๐ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล
เมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	
ควรมีการเพิ่มช่องการประชาสัมพันธ์ข่าวสารมาก ๆ เสี่ยงตามสายให้ทั่วถึง	๖
เทศบาลควรให้ความสำคัญชุมชนทุกชุมชนให้เท่ากันในการส่ง งบประมาณให้ชุมชนได้พัฒนา	๓
ถ้ามีการประชุม ควรเห็นเป็นเวลา หลัง ๑๗.๐๐ นาฬิกา	๕
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	
อยากให้นายกเทศมนตรีควรลงพื้นที่พบปะประชาชนให้มากกว่านี้	๒
อยากให้ทางเจ้าหน้าที่บ้านเมืองปฏิบัติหน้าที่เข้มงวดกว่านี้จึงจะกวาดล้าง ยา เสพติด ให้หมดไปได้	๑๐
อยากให้มีงานสำหรับเด็กและวัยรุ่นในวัยเรียนทำ เพราะจะได้มีรายได้ ช่วยเหลือตัวเอง และครอบครัว	๒
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	
ฝึกอบรมประชาชน ให้ความรู้ ความเข้าใจให้มีความสำคัญทุกชุมชนและ ให้บริการที่ทั่วถึงทุกชุมชน	๒
อยากให้สื่อสาร+ทำความเข้าใจให้ความรักในด้านการพัฒนาชุมชนช่วยกันให้ มากกว่าเดิม	๑
อยากให้ดูแลผู้สูงอายุได้มีคุณภาพที่ดีกว่านี้ ในด้านอาชีพ กิจกรรมส่งเสริม สุขภาพ การเจ็บป่วยที่มีหมอ มียาให้ทันเห็นการฉีดยามลพิษหลานไม่ช่วยดูแล ผู้สูงอายุที่เคยช่วยงานชุมชนมาตลอด	๑
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	
อยากให้มีผู้ดูแล และตำรวจเข้าตรวจในชุมชนบ้าง	๑
เทศบาลควรลงพื้นที่ให้บ่อยครั้งกว่านี้ และสอบถามถึงปัญหาให้แท้จริง ปฏิบัติจริง ในการแก้ไขเป็นข้อๆ เจาะจงตรงประเด็นนั้นๆ	๑

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

การสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ตามกรอบทฤษฎีของโคเฮน และอัพฮอฟ (Cohen and upHoff) ประกอบด้วยกรอบแนวคิดพื้นฐานการมีส่วนร่วม ๔ ด้าน คือ ๑) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ๒) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ๓) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ ๔) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ผู้บริหารเทศบาลเมือง ประธานคณะกรรมการชุมชน และตัวแทนประชาชนชุมชน จำนวน ๑๒ ท่าน ดังต่อไปนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้วิจัยแยกประเด็นที่น่าสนใจได้ ๓ ประการซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารเทศบาล ประธานคณะกรรมการชุมชน และตัวแทนประชาชน ดังนี้

๑) ผู้บริหารเทศบาล

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารเทศบาลของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้จัดให้มีการประชุมให้ประชาชนได้เสนอความต้องการของชุมชนให้เทศบาลนำไปบรรจุลงในแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดการใช้จ่ายในงบประมาณประจำปีต่อไป^๑ กิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลเมืองสระแก้วค้นคว้าข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจต่าง ๆ โดยนำหลักประชาธิปไตยมาใช้ในการตัดสินใจ^๒ ประชาชนในชุมชน จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีระเบียบ การวางแผน การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของชุมชน จะมีประสิทธิภาพ และตอบสนองกับประชาชนในชุมชนได้อย่างดี^๓ ต้องให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม รับรู้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมคิด ร่วมกันตัดสินใจในแก้ไขปัญหาด้วย เทศบาลในฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการให้บริการประชาชนต้องให้ความสำคัญกับประชาชนในชุมชนให้สะดวก^๔

^๑ สัมภาษณ์ นายตระกูล สุขกุล, นายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^๒ สัมภาษณ์ นายสมโภชน์ ลิ้มถาวรฤทธิ์, รองนายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^๓ สัมภาษณ์ นายกิตติธเนศ พุมดีสินอินทร์, หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ เทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๒ มกราคม ๒๕๖๒.

^๔ สัมภาษณ์ นางสาวสุภรต์ อินทรเทพ, หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

๒) ประธานคณะกรรมการชุมชน

จากการสัมภาษณ์ ประธานคณะกรรมการชุมชนของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนจะมีการประชุมลงมติในที่ประชุมเป็นหลัก^๕ เวลาที่มีการประชุมประชาชนได้มีการเข้าร่วมประชุมมีความคิดปรึกษาหารือที่ดีช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น^๖ ประชาชนทุกวันนี้ส่วนมากไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าไร ในการทำงานที่จะเข้ามาออกความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาชุมชนร่วมกันกับของเทศบาล เพราะว่าความจริงจังในการแก้ไขปัญหาชุมชนของเทศบาลนั้น ไม่ว่าจะงบประมาณอะไรก็แล้วจะเกิดปัญหายาวนาน บางครั้งนำปัญหาเข้าแผนการพัฒนาไปแล้วก็ไม่ปฏิบัติตามคือว่างบประมาณตัวนั้นตัวนี้ให้รองประมาณปีต่อไป ซึ่งประชาชนอยากมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน เช่น สาธารณูปโภค ความเป็นอยู่ การทำอาชีพ หรือขาดแคลนสิ่งต่าง ๆ อยากรับความช่วยเหลือ แต่ไม่ทันทวงทีประชาชนก็ไม่ค่อยได้ให้ความร่วมมือมากนัก แต่ก็พอมีบ้าง^๗ ส่วนมากประชาชนที่มาอยู่ในชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนคือชุมชน ส่วนใหญ่จะยินดีทุกครั้งที่มีโครงการเข้ามาในชุมชน ประธานชุมชนจะประกาศเสียงตามสาย ประชาชนก็มีการมีส่วนร่วมประชุมต่าง ๆ ประชาชนก็มีบ้างมีการเสนอโครงการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาความเจริญในชุมชน^๘

๓) ตัวแทนประชาชน

จากการสัมภาษณ์ ตัวแทนประชาชนของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าเทศบาลจะมีการสั่งการมาให้ชุมชนว่าจะพัฒนาไปในแนวทางใดแล้วจะประชุมคณะกรรมการชุมชน แล้วประชาสัมพันธ์กระจายข่าวให้ประชาชนได้เข้าร่วมประชุมและมีการประชุมชุมชน ว่ามีโครงการเข้ามาในชุมชนให้ประชาชนออกแสดงความคิดเห็น โครงการใดที่เหมาะสมกับชุมชนให้ชาวบ้านได้เข้ามาร่วมตัดสินใจด้วย แบบการออกเสียงข้างมากด้วยการยกมือ แล้วประชาชนก็มีการเสนอโครงการการฝึกอาชีพ ที่ชุมชนต้องการ และโครงการต่าง ๆ ให้มีการพัฒนาในชุมชนต่อไป^๙ ในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีหน่วยงานจากเทศบาลเข้ามาประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในชุมชนในที่

^๕ สัมภาษณ์ นานธิวัฒน์ จิรนิทัศน์ชัย, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๗ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^๖ สัมภาษณ์ นายสำราญ เอี่ยมสะอาด, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๙ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^๗ สัมภาษณ์ นางสาววงจิตร เค้นกระจำง, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๑ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^๘ สัมภาษณ์ นายชัยเวช ประวัติดี, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๙ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^๙ สัมภาษณ์ นายธนภฤต ทูคำมี, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๕ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒.

ประชุมประชาคมที่มีโครงการเข้ามาชุมชนได้ร่วมตลอดชาวบ้านจะไม่ค่อยให้ความเท่าไร เพราะมีงานต้องทำ^{๙๐} จะมีประชุมที่ศาลากลางชุมชนชาวบ้านก็ให้การริเริ่มในการคิดร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมแก้ไขและวางแผนปฏิบัติ^{๙๑} ในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เทศบาลจะลงพื้นที่ไปสอบถามชุมชนตามหมู่บ้านใครอยากได้อะไรก็เสนอแนะมาแล้วนำมาเข้าแผนทำโครงการให้ส่วนมากเป็นความคิดเห็นจากประชาชนตัดสินใจเองประชาชนอยากได้ ถนนเส้นนี้ อยากได้ท่อระบายน้ำ อยากได้สาธารณูปโภคต่างๆ ที่ประชาชนต้องการแล้วก็เสนอมาเทศบาลก็รับเรื่องไปส่วนมากที่ขอไปจะได้ทุกอย่าง ถ้ามีงบประมาณจะจัดการให้ด่วน ถ้าไม่มีงบประมาณก็อาจจะรองบประมาณเข้ามาระยะประมาณ ๑ ปี รอเข้าแผนรองบประมาณใหม่ ถ้าเร่งด่วนจริงไม่เกินงบประมาณทางเทศบาลจะจัดการให้ในทันที^{๙๒}

สรุปด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า โดยรวมแล้วทางผู้บริหารให้ประชาชนได้เสนอความต้องการของชุมชนให้เกิดมีความเข้มแข็ง มีระเบียบ การวางแผน การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของชุมชน ปัญหาต่าง ๆ ร่วมคิด ร่วมกันตัดสินใจในการแก้ไข ปัญหา ฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการให้บริการประชาชนให้สะดวก งบประมาณจะจัดการให้ด่วน ถ้าไม่มีงบประมาณก็อาจจะรองบประมาณเข้ามาระยะประมาณ ๑ ปี รอเข้าแผนรองบประมาณใหม่ ถ้าเร่งด่วนจริงไม่เกินงบประมาณทางเทศบาลจะจัดการให้ในทันทีเพื่อจะให้บรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน

๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้วิจัยแยกประเด็นที่น่าสนใจได้ ๓ ประการซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารเทศบาล ประธานคณะกรรมการชุมชน และตัวแทนประชาชน ดังนี้

๑) ผู้บริหารเทศบาล

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารเทศบาลของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า ส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้จัดให้มีอาสาสมัครกลุ่มต่างๆ เช่น อาสาสมัครประจำชุมชน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จิตอาสาและอาสาชุมชน เป็นต้น^{๙๓} ประชาชนมีการประชุมการวางแผนและระดม

^{๙๐} สัมภาษณ์ นางเป็น เวียนคำ, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๓ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๙๑} สัมภาษณ์ นางมยุรี พรหมเกษตร, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๖ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๙๒} สัมภาษณ์ นายอภิเดช คำมี, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๘ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๙๓} สัมภาษณ์ นายตระกูล สุขกุล, นายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน^{๑๔} การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจะทำให้การพัฒนาชุมชนไม่ว่าจะโครงการรูปแบบไหน ก็จะเกิดประโยชน์สูงสุดในชุมชน เช่น ร่วมกันบริหารสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อให้มีการก้าวเดินไปข้างหน้า พบปะพูดคุย การขอความช่วยเหลือ เป็นต้น^{๑๕} ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ของการแต่งตั้งในรูปของคณะกรรมการต่าง ๆ เมื่อประชาชนได้รับมอบหมายให้กรรมการต่าง ๆ ก็จะรับรู้ปัญหาได้อย่างชัดเจนก็จะให้ความร่วมมือในการทำงาน เสนอการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี^{๑๖}

๒) ประธานคณะกรรมการชุมชน

จากการสัมภาษณ์ ประธานคณะกรรมการชุมชนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพบว่า ส่วนมากประชาชนไม่ค่อยมีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมเหมือนชุมชนอื่น ๆ ส่วนมากชุมชนศูนย์การค้าสระแก้วเมืองทองนี้ จะมีฐานะเป็นส่วนมากจะไม่ค่อยจะสนใจในเรื่องในการมีส่วนร่วมสักเท่าไร เป็นส่วนน้อยที่จะมาคือไม่ค่อยมีปัญหา^{๑๗} ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในเวลาถึงเทศกาลแต่ละปีจะรวมกลุ่มช่วยกันพัฒนา ตัดหญ้า ทำความสะอาดในชุมชนในพื้นที่ออกกำลังกายประจำชุมชน เดือนละ ๒-๓ ครั้ง^{๑๘} การดำเนินงานไม่ค่อยมีเวลา ในการร่วมกิจกรรมคือเวลาที่มีกิจกรรมเข้ามาจะเป็นของคณะกรรมการส่วนใหญ่ มีประธาน มีกรรมการ มีที่ปรึกษา แต่ละคนจะมีตำแหน่งประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมก็แค่เข้าร่วมส่วนชาวบ้านจะเป็นการเกรงอกเกรงใจในการร่วมงาน^{๑๙} มีการพัฒนาในการดำเนินงานประธานชุมชนจะมีการตั้งทีมจากประชาชนที่พักอาศัยในชุมชนเป็นคณะกรรมการชุมชนให้เข้ามาช่วยร่วมงานเมื่อเวลาว่าง ประชาชนกลุ่มนี้แหละจะเข้ามามีส่วนร่วมในงานต่าง ๆ คือเป็นการดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในหน้าที่โดยอัตโนมัติ^{๒๐}

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายสมโภชน์ ลิ้มถาวรฤทธิ์, รองนายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายกิตติธเนศ พุมดีสิทธิพันธ์, หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๒ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นางสาวสุภรชต์ อินทรเทพ, หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นานธิติวัฒน์ จิรนิทัศน์ชัย, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๗ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายสำราญ เอี่ยมสะอาด, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๙ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นางสาววงจิตร เค้นกระจำง, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๑ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายชัยเวช ประวัติดี, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๙ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

๓) ตัวแทนประชาชน

จากการสัมภาษณ์ ตัวแทนประชาชนชุมชนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า มีกิจกรรมของทางเทศบาลมาจะบอกประชาชนที่ไม่ติดภารกิจใด ๆ ก็จะไปเข้าร่วมกับทางเทศบาลที่มีกิจกรรมต่าง ๆ ทุกงานไม่ว่าจะเป็นงานวันเด็ก แห่เทียนเข้าพรรษา ออกพรรษา เป็นต้น ชาวบ้านได้ให้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับเทศบาลเป็นอย่างดี^{๒๑} ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมตลอดในการพัฒนาชุมชน เช่น ไฟฟ้า ถนน น้ำประปา ชาวบ้านก็จะเข้าร่วมรับฟังแผนงานจากเทศบาลเสร็จแล้วก็นำมาดำเนินการ^{๒๒} ประชาชนส่วนใหญ่เป็นแม่ค้า พ่อค้าในการทำงานจะเป็นการช่วยทรัพยากร วัสดุ หรือทรัพย์สินในการสนับสนุน^{๒๓} ในการดำเนินงาน ส่วนใหญ่แล้วเจ้าหน้าที่ทางเทศบาลหรือให้รับเหมามาจัดการเพราะว่าเทศบาลจะมีรถไม่พูน มีรถแม็กโคร มาไว้ใช้ เช่นงบประมาณไม่ถึงหนึ่งแสนบาทจะมีพนักงานเทศบาลมาลงทำปรับปรุงแก้ไข แต่ทว่างบประมาณหลาย ๆ แสนหรือมากกว่านั้นจะเป็นของผู้รับเหมามาดำเนินงาน ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีเวลามาร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ประชาชนจะมีอาชีพส่วนตัว เช่นอาชีพ ค้าขาย รับราชการ และงานประจำธุรกิจส่วนตัว^{๒๔}

สรุปด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า จัดให้มีอาสาสมัครกลุ่มต่างๆ เช่น อาสาสมัครประจำชุมชน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จิตอาสาและอาสาชุมชน จะทำให้การพัฒนาชุมชนไม่ว่าจะโครงการรูปแบบไหน ก็เกิดประโยชน์สูงสุดในชุมชน เทศกาลแต่ละปีจะร่วมกลุ่มช่วยกันพัฒนา ตัดหญ้า ทำความสะอาดในชุมชนในพื้นที่ เป็นงานวันเด็ก แห่เทียนเข้าพรรษา ออกพรรษา เป็นต้น ในการร่วมกิจกรรมคือเวลาที่มีกิจกรรมเข้ามาจะเป็นของคณะกรรมการส่วนใหญ่ มีประธาน มีกรรมการ มีที่ปรึกษา แต่ละคนจะมีตำแหน่ง ประชาชนชาวบ้านจะเข้ามามีส่วนร่วมก็ที่เข้าร่วมส่วนชาวบ้านจะเป็นการเกรงอกเกรงใจในการร่วมงาน

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายธนภุต ทุคำมี, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๕ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นางเป็น เวียนคำ, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๓ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นางมยุรี พรหมเกสร, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๖ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายอภิเดช คำมี, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๘ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒.

๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้วิจัยแยกประเด็นที่น่าสนใจได้ ๓ ประการซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารเทศบาล ประธานคณะกรรมการชุมชน และตัวแทนประชาชน ดังนี้

๑) ผู้บริหารเทศบาล

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารเทศบาลของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จะไปตามระเบียบราชการที่มีให้เบิกจ่ายได้ ในรูปแบบของเบี้ยเลี้ยง และเงินค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน^{๒๕} ประชาชนได้รับผลประโยชน์ต่อตนเองและประโยชน์ต่อชุมชน^{๒๖} เป็นการกระจายผลประโยชน์ส่วนร่วมของชุมชนลดการมีส่วนได้ส่วนเสียที่อาจจะเกิดโทษมากกว่าประโยชน์ของชุมชนได้^{๒๗} ต้องสร้างความเป็นกลางและความโปร่งใสในการทำงาน เห็นประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน^{๒๘}

ประธานคณะกรรมการชุมชน

จากการสัมภาษณ์ ประธานคณะกรรมการชุมชนของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนเห็นชอบที่มีโครงการเข้ามาในชุมชนประชาชนยินดีมากที่ทำให้เป็นประโยชน์ส่วนร่วม^{๒๙} ชุมชนได้รับผลประโยชน์เป็นอย่างมากที่ได้ใช้เครื่องออกกำลังกาย ในเวลาว่าง ทำให้ร่างกายแข็งแรงส่วนมากในชุมชนจะเป็นผู้สูงอายุ^{๓๐} ต้องรู้ถึงปัญหาของประชาชนแก่นแท้จริง ๆ ของปัญหาประชาชนมีอะไรบ้าง แล้วใช้คำพูดในการพูดชักจูงโน้มน้าวให้ชาวบ้านที่ไม่เคยร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วม และมีการเข้าพบปะพูดคุยกับประชาชนถามถึงข้อครหาบ้านนั้น

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายตระกูล สุขกุล, นายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายสมโภชน์ ลิ้มถาวรฤทธิ์, รองนายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นายกิตติธเนศ พุมตีสิตินันท์, หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณเทศบาลเมืองสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๒ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นางสาวสุภรชต์ อินทรเทพ, หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลเมืองสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๙} สัมภาษณ์ นานธิติวัฒน์ จิรนิทัศน์ชัย, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๗ พื้นที่เขตเทศบาลเมืองอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายสำราญ เอี่ยมสะอาด, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๙ พื้นที่เขตเทศบาลเมืองอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

บ้านนี้เป็นอย่างไรประชาชนจึงได้ผลประโยชน์แท้จริง^{๓๑} ในการรับผลประโยชน์แบ่งจัดสรรงบประมาณนั้นไม่มีในชุมชน ถ้าได้รับประโยชน์คือ ลอกท่อระบายน้ำในเมื่อท่อนั้นแล้ว หลอดไฟแสงสว่าง งบประมาณนั้น^{๓๒}

ตัวแทนประชาชน

จากการสัมภาษณ์ ตัวแทนประชาชนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า ในการพัฒนาหลัก ๆ ก็มาจากเทศบาลอันไหนที่เป็นประโยชน์ชุมชนก็จะเสนอต่อเทศบาลไม่ว่าจะเป็น สาธารณูปโภค ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ที่ชาวบ้านเดือดร้อนจะนำเสนอ กับสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) ให้นำเรื่องเข้าอนุมัติกับสภาเทศบาลเพื่อจะของบประมาณมาทำที่ชาวบ้านที่ยังไม่สิ่งเหล่านี้เป็นหลัก เพราะฉะนั้นประชาชนได้ประโยชน์อย่างทั่วถึง^{๓๓} ประชาชนมีผลประโยชน์ร่วมกัน คือ มีโครงการไทยนิยมยั่งยืนจะมีเงินเข้ามาให้ชุมชนได้มาบริหารในชุมชน ชุมชนนี้ให้นำเงินไปซื้อเลี้ยงโค กระบือ มาเลี้ยงในชุมชนเพื่อให้โค กระบือ ออกลูกก็นำลูกไปขายซึ่งเป็นการเลี้ยง แล้วนำเงินมาปันผลกำไรให้แก่ประชาชนในชุมชนทั้งหมด^{๓๔} ไม่ว่าทางเทศบาลจะทำอะไรประชาชนก็ยินดี ที่ให้การพัฒนาเห็นดีเห็นชอบต่าง ๆ แต่บางครั้งก็ให้มีปัญหาก่อนจึงมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เช่นท่อระบายน้ำ สนามกีฬา^{๓๕} ในการรับผลประโยชน์ ประชาชนได้รับมาก เช่น ถนน ระบบประปา ชุมชนอยู่บริเวณสามแยกสระแก้วไปทางจังหวัดจันทบุรี มีถนนสี่เลนส่วนมากจะสะดวกอยู่แล้ว^{๓๖}

สรุปด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ตามระเบียบราชการที่มีให้เบิกจ่ายได้ ในรูปแบบของเบี้ยเลี้ยง และเงินค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน สร้างความเป็นกลางและความโปร่งใสในการทำงาน เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน อันไหนที่เป็นประโยชน์ชุมชนก็จะเสนอต่อเทศบาลไม่ว่าจะเป็น หลอดไฟแสงสว่าง สาธารณูปโภค ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ท่อระบายน้ำ สนามกีฬา เลี้ยงโค กระบือ ที่ชาวบ้านเดือดร้อนจะนำเสนอ กับสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) ให้นำเรื่องเข้าอนุมัติกับสภาเทศบาล

^{๓๑} สัมภาษณ์ นางสาววงจิตร เต็นกระจำง, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๑ พื้นที่เขตเทศบาลเมืองอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๒} สัมภาษณ์ นายชัยเวช ประวัติดี, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๙ พื้นที่เขตเทศบาลเมืองอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายธนภฤต ทุคำมี, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๕ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๔} สัมภาษณ์ นางเป็น เวียนคำ, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๓ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นางมยุรี พรหมเกสร, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๖ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๖} สัมภาษณ์ นายอภิเดช คำมี, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๘ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒.

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้วิจัยแยกประเด็นที่น่าสนใจได้ ๓ ประการซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารเทศบาล ประธานคณะกรรมการชุมชน และตัวแทนประชาชน ดังนี้

๑) ผู้บริหารเทศบาล

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารเทศบาลของการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ด้านการประเมินผล ทางเทศบาลได้เปิดโอกาสให้มีความคิดเห็นในช่องทางต่าง ๆ เช่น ตู้แสดงความคิดเห็นทางออนไลน์มีเดีย FaceBook การเสนอความคิดเห็นให้เทศบาลทราบ ที่เทศบาลเปิดเอาไว้ และการพบปะพูดคุยในโอกาสต่าง ๆ^{๓๗} ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลในระดับความคิดเห็นในการพัฒนา ระดับการมีส่วนร่วมในการประชาคม การดำเนินงานโครงการของเทศบาล^{๓๘} การประเมินผลจะทำให้ประชาชนตรวจสอบ แสดงความคิดเห็น แสดงความชอบศักยภาพคาดหวังไว้ได้ ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในชุมชนได้^{๓๙} รู้การสร้างการตรวจสอบ และหลักเกณฑ์ในการมีส่วนร่วมกันในการชุมชนที่ชัดเจน ต้องแก้ไขปัญหาด้วยความตั้งใจ หวังผลในความสำเร็จ พัฒนาชุมชนของเทศบาลให้มีความเจริญอย่างยั่งยืน^{๔๐}

๒) ประธานคณะกรรมการชุมชน

จากการสัมภาษณ์ ประธานคณะกรรมการชุมชนของการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ประชาชนเป็นกรรมการตรวจสอบประเมินผลเป็นกรรมการเบิกจ่ายได้มีส่วนร่วมทั้งหมดในการชุมชน รู้การสร้าง การตรวจสอบ พัฒนาชุมชน^{๔๑} ประชาชนก็มีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ เป็นหูเป็น

^{๓๗} สัมภาษณ์ นายตระกูล สุขกุล, นายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๘} สัมภาษณ์ นายสมโภชน์ ลิ้มถาวรฤทธิ์, รองนายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๙} สัมภาษณ์ นายกิตติธเนศ พุมดีสิทธิโนน, หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๒ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๐} สัมภาษณ์ นางสาวสุภรัชต์ อินทรเทพ, หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๑} สัมภาษณ์ นานธิติวัฒน์ จิรนิทัศน์ชัย, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๗ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

ตัวแทนผู้นำชุมชนให้ความสะดวก^{๔๒} ในการประเมินผลประธานกับกรรมการชุมชนจะเป็นผู้รับผิดชอบ^{๔๓} การที่ประชุมต้องแจ้งในที่ประชุมว่าเรามีการดำเนินการอะไรแบบไหนอย่างไรต้องบอกในที่ประชุมในการใช้จ่ายอะไรไป แต่ในที่นี้ไม่มีการดำเนินการร่วมกับเทศบาล เพราะเปลี่ยนแปลงประธานคณะกรรมการชุมชนชุดใหม่ ยังอยากรู้รายละเอียดให้มากขึ้น เบื้องต้น^{๔๔}

๓) ตัวแทนประชาชน

จากการสัมภาษณ์ ตัวแทนประชาชนการชุมชนของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินคอยตรวจสอบได้เต็มที่เพราะประชาชนเป็นผู้ที่ตรวจสอบที่ดีที่สุด ชาวบ้านมีปากมีเสียง อย่างมีประชาคมทางเทศบาลจัดขึ้น เทศบาลให้สิทธิประชาชนทุกคนสามารถยกมือพูดได้ แบบนี้ดีไหม แบบนั้นดีไหม แล้วมาพิจารณาจากความสำคัญมาก ไปหาความสำคัญน้อยที่สุด ที่ประชาชนต้องการ^{๔๕} ส่วนมากในการประเมินผล คณะกรรมการชุมชนเป็นผู้เข้าร่วมประเมินผลต่าง ๆ ประชาชนจะไม่มีเวลาในการมีส่วนร่วมประเมินผล เพราะส่วนใหญ่จะเป็นพนักงานบริษัท ถ้ามีการประชุมครั้งต่อไปประธานคณะกรรมการชุมชนก็จะแจ้งให้ประชาชนทราบและให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น^{๔๖} ให้ประชาชนที่ว่างงานหรือแม่บ้านที่ไม่มีงานทำ จะตั้งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพราะจะมีการอบรมต่าง ๆ จะเป็นบุคคลให้เข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทุกอย่าง^{๔๗} การประเมินผลของประชาชนส่วนใหญ่จะคอยตรวจสอบดูแลทำดีไหมทำถูกต้องไหมก็คอยออกมาดูตามความต้องการของประชาชน ถ้าทำไม่ถูกต้องก็ตั้งเป็นธรรมดาที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ควรจะต้องทำให้ดีที่สุด^{๔๘}

^{๔๒} สัมภาษณ์ นายสำราญ เอี่ยมสะอาด, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๙ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๓} สัมภาษณ์ นางสาววงจิตร เต็นกระจำง, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๑ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๔} สัมภาษณ์ นายชัยเวช ประวัติดี, ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๙ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๕} สัมภาษณ์ นายธนภฤต ทุคำมี, ประชาชนชุมชนที่ ๕ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๖} สัมภาษณ์ นางเปิ่น เวียนคำ, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๓ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๗} สัมภาษณ์ นางมยุรี พรหมเกสร, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๖ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

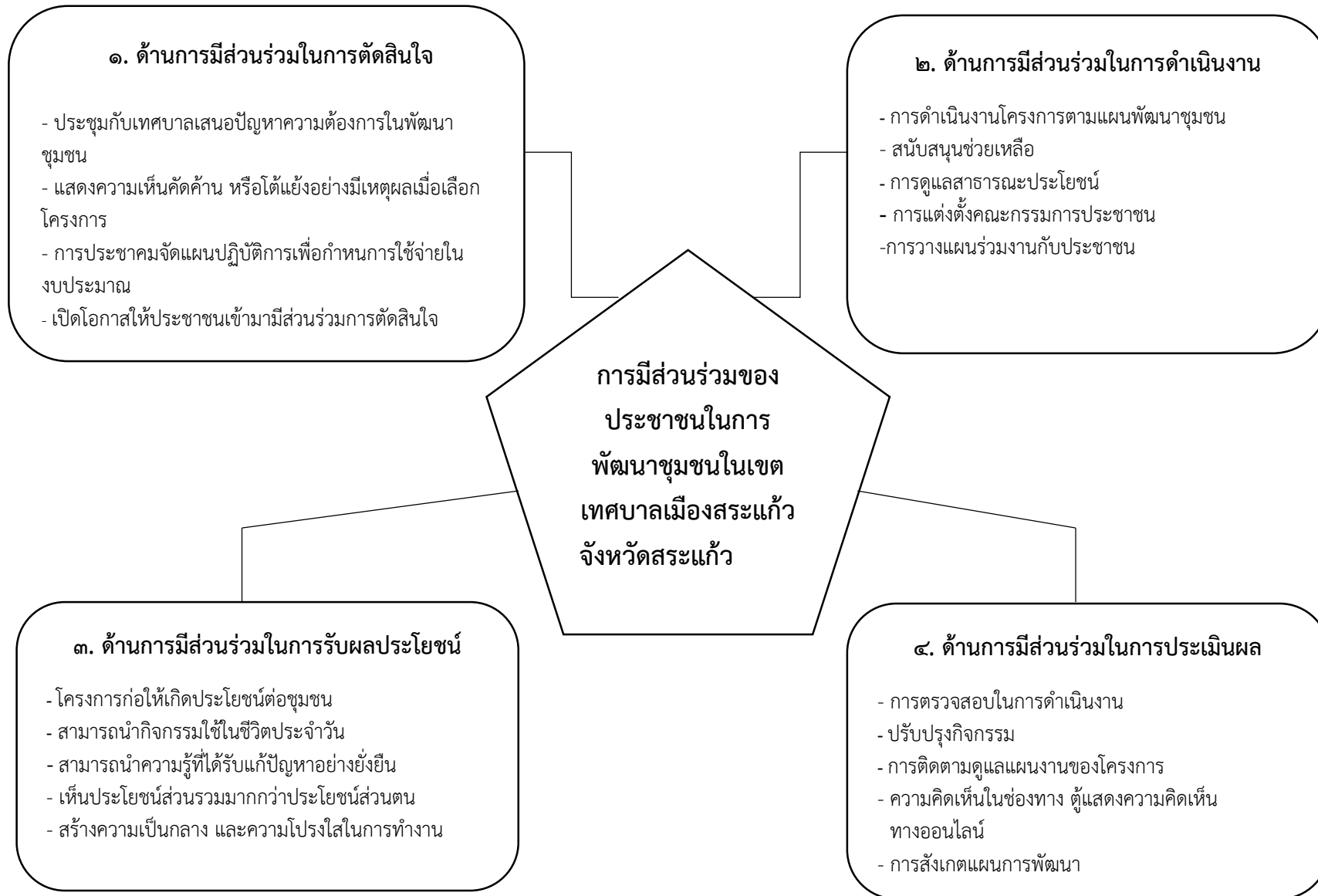
^{๔๘} สัมภาษณ์ นายอภิเดช คำมี, ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๘ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒.

สรุปด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าได้เปิดโอกาสให้มีความคิดเห็นในช่องทางต่าง ๆ เช่น ผู้แสดงความคิดเห็น ทางออนไลน์มีเดีย FaceBook การเสนอความคิดเห็นให้เทศบาลทราบ ที่เทศบาลเปิดเอาไว้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินคอยตรวจสอบได้เต็มที่และเป็นผู้ที่ตรวจสอบที่ดีที่สุด ที่จริงแล้วส่วนใหญ่ประชาชนจะเป็นพนักงานบริษัท ถ้ามีการประชุมครั้งต่อไปประธานคณะกรรมการชุมชนก็จะแจ้งให้ประชาชนทราบและให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้จากการวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนประกอบไปด้วย ๔ ด้านที่สำคัญ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งแต่ละด้านมีข้อค้นพบที่สำคัญต่อไป ดังนี้

๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ประชาชนเข้าร่วมประชุมกับเทศบาลเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน แล้วจัดกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ในพัฒนาชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาของชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อคณะกรรมการชุมชนตัดสินใจเลือก โครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนาชุมชน จากนั้นจัดให้มีการประชาคมให้ประชาชนได้เสนอความต้องการของชุมชนเพื่อแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดการใช้จ่ายในงบประมาณประจำปีต่อไป เป็นการจะลงพื้นที่ไปสอบถามชุมชนตามหมู่บ้านใครอยากได้อะไรก็เสนอแนะมาแล้วนำมาเข้าแผนทำโครงการให้ส่วนมากเป็นความคิดเห็นจากประชาชนตัดสินใจ

๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ประชาชนมีส่วนร่วมกับเทศบาลในการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงานของเทศบาล มีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณะประโยชน์ของชุมชน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ของการแต่งตั้งในรูปของคณะกรรมการต่าง ๆ เมื่อประชาชนได้รับมอบหมายให้กรรมการต่าง ๆ ก็จะรับรู้ปัญหาได้อย่างชัดเจนก็จะให้ความร่วมมือในการทำงาน เสนอการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีกิจกรรมของทางเทศบาลมาจะบอกประชาชนที่ไม่ติดภารกิจใด ๆ ก็จะไปเข้าร่วมกับทางเทศบาลที่มีกิจกรรมต่าง ๆ ทุกงานไม่ว่าจะเป็นงานวันเด็ก แห่เทียนเข้าพรรษา ออกพรรษา เป็นต้น ชาวบ้านได้ให้การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

มีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชน สามารถนำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของการพัฒนาชุมชน ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้รวมทั้งได้รับอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชน สามารถนำความรู้ที่ได้รับแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานของเทศบาล ต้องสร้างความเป็นกลางและความโปร่งใสในการทำงาน เห็นประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ต้องรู้ถึงปัญหาของประชาชนแก่นแท้จริง ๆ ของปัญหาประชาชนมีอะไรบ้าง แล้วใช้คำพูดในการพูดชักจูงโนมน้าวให้ชาวบ้านที่ไม่เคยร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วม และมีการเข้าพบปะพูดคุยกับประชาชนถามถึงชาวคราวบ้านนั้น บ้านนี้เป็นอย่างไรประชาชนจึงได้ผลประโยชน์แท้จริง

๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

มีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบในการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาชุมชนของเทศบาล มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการชุมชน ในงานด้านการพัฒนาชุมชน ปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้ความเหมาะสมกับชุมชน มีส่วนร่วมในการติดตามดูแลอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมตามแผนงานของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน เทศบาลได้เปิดโอกาสให้มีความคิดเห็นในช่องทางต่าง ๆ เช่น ตู้แสดงความคิดเห็น ทางออนไลน์ FaceBook การเสนอความคิดเห็นให้เทศบาลทราบ ที่เทศบาลเปิดเอาไว้ และการพบปะพูดคุยในโอกาสต่าง ๆ ประชาชนเป็นผู้ที่ตรวจสอบที่ดีที่สุด ชาวบ้านมีปากมีเสียง ให้สิทธิประชาชนทุกคน ยกมือพูดได้ แบบนี้ดีไหม แบบนั้นดีไหม แล้วมาพิจารณาจากความสำคัญมาก ไปหาความสำคัญน้อยที่สุด ที่ประชาชนต้องการ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๙๒ ชุด มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้ ๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เป็นอย่างไร ๒. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้วโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๒ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ ๓ กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๑๒ คน แบบตัวต่อตัว และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๘ อายุ ๔๑-๕๐ ปี มีจำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕ การศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีจำนวน ๑๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖ อาชีพรับจ้าง มีจำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕ และรายได้อยู่ระหว่าง ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖

๕.๑.๒ ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ ๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.25$, $S.D.=0.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้วโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26$, $S.D.=0.97$)

๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$, $S.D.=0.92$)

๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้วโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.35$, $S.D.=0.96$)

๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.12$, $S.D.=0.90$)

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เพื่อนำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Sig.=๐.๗๙๙) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Sig.=๐.๐๕๖) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig.=๐.๐๓๕) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig.=๐.๐๔๖) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Sig.=๐.๓๗๔) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๕.๑.๔ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการสัมภาษณ์เชิงลึก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ซึ่งประกอบ ๔ ด้าน ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

โดยรวมแล้วทางผู้บริหารให้ประชาชนได้เสนอความต้องการของชุมชนให้เกิดมีความเข้มแข็ง มีระเบียบ การวางแผน การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของชุมชน ปัญหาต่าง ๆ ร่วมคิด ร่วมกันตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา ฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการให้บริการประชาชนให้สะดวก งบประมาณจะจัดการให้ถ้วน ถ้าไม่มีงบประมาณก็อาจจะรองงบประมาณเข้ามาระยะประมาณ ๑ ปี รอเข้าแผนรองประมาณใหม่ ถ้าเร่งด่วนจริงไม่เกินงบประมาณทางเทศบาลจะจัดการให้ในทันที เพื่อให้บรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน

๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

จัดให้มีอาสาสมัครกลุ่มต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครประจำชุมชน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จิตอาสาและอาสาชุมชน จะทำให้การพัฒนาชุมชนไม่ว่าจะโครงการรูปแบบไหน ก็จะเกิดประโยชน์สูงสุดในชุมชนเทศบาลแต่ละปี จะรวมกลุ่มช่วยกันพัฒนา ตัดหญ้า ทำความสะอาดในชุมชนในพื้นที่ เป็นงานวันเด็ก แห่เทียนเข้าพรรษา ออกพรรษา เป็นต้น ในการร่วมกิจกรรมคือเวลาที่มีกิจกรรมเข้ามาจะเป็นของคณะกรรมการส่วนใหญ่ มีประธาน มีกรรมการ มีที่ปรึกษา แต่ละคนจะมีตำแหน่ง ประชาชนชาวบ้านจะเข้ามามีส่วนร่วมก็ที่เข้าร่วมส่วนชาวบ้านจะเป็นการเกรงอกเกรงใจในการร่วมงาน

๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ตามระเบียบราชการที่มีให้เบิกจ่ายได้ ในรูปแบบของเบี้ยเลี้ยง และเงินค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน สร้างความเป็นกลางและความโปร่งใสในการทำงาน เห็นประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน อันไหนที่เป็นประโยชน์ชุมชนก็จะเสนอต่อเทศบาลไม่ว่าจะเป็น หลอดไฟแสงสว่าง สาธารณูปโภค ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ท่อระบายน้ำ สนามกีฬา เลี้ยงโค กระบือ ที่ชาวบ้านเดือดร้อน จะนำเสนอ กับสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) ให้นำเรื่องเข้าอนุมัติกับสภาเทศบาล

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ได้เปิดโอกาสให้มีความคิดเห็นในช่องทางต่าง ๆ เช่น ตู้แสดงความคิดเห็น ทางออนไลน์ มีเดีย FaceBook การเสนอความคิดเห็นให้เทศบาลทราบ ที่เทศบาลเปิดเอาไว้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินคอยตรวจสอบได้เต็มที่และเป็นผู้ที่ตรวจสอบที่ดีที่สุด ที่จริงแล้วส่วนใหญ่ประชาชนจะเป็นพนักงานบริษัท ถ้ามีการประชุมครั้งต่อไปประธานคณะกรรมการชุมชนก็จะแจ้งให้ประชาชนทราบ และให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น

๕.๑.๕ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๑. เสียงประชาสัมพันธ์ ไม่ค่อยได้ยินเสียง บางจุดเสียงตามสาย ไม่ทั่วถึง จึงทำให้ ไม่ได้รับข่าวสาร ประชาชน ต้องทำมาหากิน เวลา วันหยุด วันทำงานไม่ตรงกัน

๒. ผู้รับผิดชอบมีเครื่องมือที่ไม่เพียงพอ ทำให้มีอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่เกิดความล่าช้า

๓. ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ และแก้ไขปัญหาไม่ตรงจุด ร้องรับสำหรับอาชีพของวัยรุ่นเยาวชน ตอนเลิกเรียนหรือวันหยุดเรียน

๔. หน่วยงานจะล่าช้า ต้องตามอย่างงานจริงจัง มิฉะนั้น งานต่างจะได้รับการหยิบยกมาพิจารณาเลย

๕. ประชาชนไม่เข้าใจในแต่ละเรื่อง แต่ละด้านของการร่วมงาน/กิจกรรมต่าง ๆ จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือ

๖. หน่วยงานจะล่าช้า ต้องตามอย่างงานจริงจัง มิฉะนั้น งานต่างจะได้รับการหยิบยกมาพิจารณาเลย

๗. อายุมาก ไม่สะดวกเข้าร่วมงานกับชุมชนบ่อยนัก

๘. ชุมชนของบประมาณจะไม่ค่อยได้รับผล ในเรื่องที่ชุมชนขอไป ถ้าไม่เดือดร้อน จะไม่ทำเรื่องยื่นขอไป

๑๐. ระบบราชการขั้นตอนจะเยอะ หลายชุมชนเลยทำให้บางชุมชนไม่ได้รับการอนุมัติโครงการตามเรื่องที่ขอไปในการพัฒนาชุมชน

๑๑. ประชาชนที่ค้าขายให้ความร่วมมือของคนในชุมชนยังน้อยขาดการประสานงานให้ชุมชนออกมาร่วมกิจกรรมและในการมีส่วนร่วมการประเมินผลไม่มี

ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๑. ควรมีการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสารมาก ๆ เสียงตามสายให้ทั่วถึง
๒. ควรมีการประชุม ควรเห็นเป็นเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา
๓. ควรให้ความสำคัญชุมชนทุกชุมชนให้เท่ากันในการส่งงบประมาณให้ชุมชนได้พัฒนา
๔. ควรฝึกอบรมประชาชน ให้ความรู้ ความเข้าใจให้ความสำคัญทุกชุมชนและให้บริการที่ทั่วถึงทุกชุมชน
๕. ควรสื่อสารกับทำความเข้าใจให้ความรักในด้านการพัฒนาชุมชนช่วยกันให้มากกว่าเดิม
๖. อยากให้ดูแลผู้สูงอายุได้มีคุณภาพที่ดีกว่านี้ ในด้านอาชีพ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ การเจ็บป่วยที่มีหมอ มียาให้ทันเห็นการฉีดยาลูกหลานไม่ช่วยดูแล ผู้สูงอายุที่เคยช่วยงานชุมชนมาตลอด
๗. การแจ้งผลประเมินยังไม่เปิดเผยให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ผลทำให้ประชาชนบางส่วนไม่เข้าใจในกระบวนการทำงานของเทศบาล
๘. อยากให้มีผู้แสดงความคิดเห็น และอยากให้ตำรวจเข้าตรวจในชุมชนบ้าง
๙. อยากลงพื้นที่ให้บ่อยครั้ง และสอบถามถึงปัญหาให้แท้จริง ปฏิบัติจริง ในการแก้ไขเป็นข้อ ๆ เจาะจงตรงประเด็นนั้น ๆ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” มีประเด็นนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๒.๑ การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม

จากผลการวิจัยครั้งนี้ “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” พบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เป็นไปตามแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ **เสริมพงษ์ อยู่โต** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร” พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด^๑ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร” พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานครพบว่าโดยภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายได้ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง^๒

๕.๒.๒ การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพเป็นรายด้าน

๑. **ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ** ผลการวิจัยพบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนได้เข้าร่วมประชุมกับเทศบาลเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน จัดกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ในพัฒนาชุมชน ยังมีประชาชนบางส่วนที่ไม่ได้เป็นเช่นนั้น ไม่ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กิตติชัย สิ้นคง** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนายุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” พบว่า ประชาชนในการพัฒนายุทธศาสตร์ ด้านมีส่วนร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับน้อย^๓

๒. **ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน** ผลการวิจัยพบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมกับเทศบาลในการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาชุมชน ยังมีประชาชนบางส่วนที่ไม่ได้เป็นเช่นนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปัทมา ปานเนตรแก้ว** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชน ตัวการบริหารพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง^๔

^๑ เสริมพงษ์ อยู่โต, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร”, **ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๑).

^๒ รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร”, **รายงานวิจัย**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๒).

^๓ กิตติชัย สิ้นคง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^๔ ปัทมา ปานเนตรแก้ว, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐).

๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผลการวิจัยพบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเอง และชุมชน ยังมีประชาชนบางส่วนที่ไม่ได้เป็นเช่นนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ภัทสรีย์ คุณกลาง** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการพัฒนาเมืองน่านอยู่อย่างยั่งยืนเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ได้แก่ การรับผลประโยชน์ ในการพัฒนาเมืองน่านอยู่อย่างยั่งยืน ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง^๕

๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของเทศบาล มีการประเมินผลความคุ้มค่าของแผนจากงบประมาณที่ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พาณี เรียงทอง และคณะ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” พบว่า ในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง^๖

๕.๒.๓ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน จำแนกได้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าเพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุภชัย ตรีทศ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี” พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี โดย

^๕ ภัทสรีย์ คุณกลาง, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเมืองน่านอยู่อย่างยั่งยืนเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น”, **ปริญญาสาธรรณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๖).

^๖ พาณี เรียงทอง และคณะ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๒).

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาล^๗

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าอายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชัยฤทธิ์ เบญญาภา** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการพัฒนาตำบลบางตาอา อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี” พบว่า การมีส่วนร่วมโดยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ที่ไม่มีผลต่อการมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตำบล จากโครงการปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมการเป็นประชาคมตามแนวทางของทางราชการ^๘

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทรงกรด ไกรกังวาร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ระดับการศึกษา ความเข้าใจต่อองค์การบริหารส่วนตำบล^๙

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าอาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร” พบว่า ปัจจัยที่มีผลประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานครโดยภาพรวม ได้แก่ ปัจจัยด้านอาชีพ มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารการพัฒนาชุมชน^{๑๐}

^๗ สุภชัย ตริทศ, “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี”, **ภาคินพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ**, (ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗).

^๘ ชัยฤทธิ์ เบญญาภา, “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการพัฒนาตำบลตาอา อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี”, **ภาคินพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต**, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๗).

^๙ ทรงกรด ไกรกังวาร, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี”, **ภาคินพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (คณะพัฒนาศักดิ์และสิ่งแวดล้อม: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๐).

^{๑๐} รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร”, **รายงานวิจัย**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๒).

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่ารายได้ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เสริมพงษ์ อยู่โต** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร” พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของ ประชาชนตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า รายได้ ที่แตกต่างกัน^{๑๑}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ ดังต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมพัฒนาศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการรับรู้ข่าวสารของทางราชการอยู่เสมอ

๒. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้นำชุมชน ผู้นำบริหารและประชาชนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลและเข้ามามีบทบาทของการพัฒนาชุมชน

๓. สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ที่เทศบาลได้จัดทำขึ้นรวมทั้งโครงการที่ชุมชนขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

๔. ส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนทุกสาขาอาชีพ โดยเฉพาะ ผู้มีรายได้น้อย เช่น การจัดตั้งกลุ่มอาชีพการฝึกอบรมเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ สนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการประกอบอาชีพ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๑. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของเทศบาลควรที่จะประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนรับรู้และรับทราบถึงแผนหรือขั้นตอนประชาชนไม่เข้าใจในแต่ละเรื่อง แต่ละด้านของการร่วมงาน/กิจกรรมต่าง ๆ โดยประชาชนสามารถนำเสนอโครงการให้กับเทศบาลเพื่อพิจารณากำหนดตามแผนพัฒนาในการดำเนินการของเทศบาล

^{๑๑} เสริมพงษ์ อยู่โต, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร”, **ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๑).

๒. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น ไม่ควรมีการเล่นพรรคพวกจนทำให้คนดีมีฝีมือไม่มีโอกาสทำงาน และควรจะมีการนำความคิดเห็นของประชาชนมาประยุกต์ใช้ให้มีการพัฒนาบ้าง

๓. ควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาให้ถูกต้องกับความเป็นจริง ทั้งยังมีการชี้แจงรายละเอียดด้านงบประมาณในโครงการต่าง ๆ และการบริหารงานด้านอื่น ๆ รวมไปถึงการทำประชาวิจารณ์ทุกครั้งก่อนที่จะมีการจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนชุมชนได้รับทราบด้วย

๔. ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ของทางเทศบาลหรือช่างรับเหมาในการดำเนินงานควรดำเนินงานอย่างจริงจังต่อเนื่องและดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของโครงการตามที่มีการจัดจ้างและจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับการดำเนินงานของเทศบาล ซึ่งควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับมลภาวะ สถานการณ์ สภาพปัญหาและการแก้ไขให้กับประชาชน เพื่อจะได้รับรู้แล้วทำโครงการร่วมกันในการพัฒนาชุมชน

๕. เทศบาลควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานด้วยความโปร่งใส และให้บริการประชาชนด้วยความเป็นธรรม เพื่อสร้างความรู้สึกที่ว่าเทศบาลและเจ้าหน้าที่ของประชาชน เป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาชุมชนร่วมกับประชาชน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ควรทำการศึกษาวิจัยที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในพัฒนาของเทศบาล
๒. ควรศึกษาวิจัยในแนวการส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมโดยไม่ปล่อยให้เทศบาลแก้ไขปัญหาอยู่ฝ่ายเดียวโดยประชาชนไม่ให้ความสนใจ
๓. ควรทำการศึกษาวิจัยในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในหัวข้อธรรมอื่นๆ มาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นการบูรณาการระหว่างรัฐประศาสนศาสตร์กับพระพุทธศาสนา
๔. ควรทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่การศึกษาให้กว้างกว่านี้ เช่น เทศบาลนคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น
๕. ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในเทศบาล เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของเทศบาลต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ข. ข้อมูลวิทยุภูมิ

(๑) หนังสือ:

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการ
บริการจัดหางาน. กรุงเทพมหานคร: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน
กระทรวงแรงงาน, ๒๕๕๐.

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๔.

_____. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ ๔.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๖.

เจมส์ แอล. เครย์ตัน. คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชน
มีส่วนร่วม. แปลโดย ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์. ดร.ถวิลวดี บุรีกุล. ผศ.ดร.เมธิศา พงษ์
ศักดิ์ศรี. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริกัณฑ์ ออฟเซ็ท, ๒๕๕๑.

ชิต นิลพานิช และ กุลธนา ธนาพงศธร. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชนบท. ใน
เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน. พิมพ์ครั้งที่
ที่ ๓. หน่วยที่ ๘. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๒.

ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปถัมภ์. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี
สารสนเทศ: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๘.

ณัฐนรี ศรีทอง. การเพิ่มศักยภาพภาวะความเป็นผู้นำในงานพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ ๑.
กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๕๒.

ดิเรก ก้อนกลีบ และวิมล มนัสเอื้อศิริ. การพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริม และ
ฝึกอบรมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๐.

ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๔๓.

_____. องค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยและต่างประเทศ
เปรียบเทียบ. สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๙.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การมีส่วนร่วม: หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: สิริลักษณ์การพิมพ์, ๒๕๔๖.

นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร. การพัฒนาองค์กรชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนา
องค์กรชุมชน. องค์การมหาชน, ๒๕๔๖.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. กภาพพัฒนากร. กรุงเทพมหานคร: กรมพัฒนาชุมชน, ๒๕๕๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- _____ . แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยกระทรวงมหาดไทย, ๒๕๕๐.
- บวรศักดิ์ อวรรณโณ และคณะ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.พี.กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๔.
- บวรศักดิ์ อวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม Participatory Democracy. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘.
- _____ .การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.พี.กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๔.
- ประกอบ กรรณสูต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒.
- ประเวศ วะสี. ประชาคมตำบลยุทธศาสตร์ เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศิลธรรมและสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร: มติชน, ๒๕๔๑.
- _____ . ประชาสังคมตำบล. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: มติชน, ๒๕๔๑.
- ปรัชญา เวสารัชช์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๘.
- พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๒.
- ขวลิต สละ. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหาร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๑. เชียงใหม่: ประชากรธุรกิจ, ๒๕๕๘.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). พุทธวิธีในการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: มหาลุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๒.
- ไพสิฐ พรหมรักษา. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, ๒๕๔๒.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. หลักการพัฒนาชุมชน และการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: ส.ส.น.ไทยอนุเคราะห์ไทย, ๒๕๒๖.
- วันรักษ์มิ่งมณีนาคิน. การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. การพัฒนาเมือง และชนบทประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: โพธิ์โพธิ์, ๒๕๕๑.
- สนทยา พลศรี. ทฤษฎี และหลักการพัฒนารวมชน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสตร, ๒๕๔๕.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.
- สิน พันธุ์พินิจ. เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัททุนพัลลิกซ์ จำกัด, ๒๕๔๗.
- สุปรียา กมลาสน์. กลยุทธ์การบริหาร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๕.
- สุพรรณิ ไชยอำพร และสนธิ สมัครการ. การวิเคราะห์สังคมเพื่อพัฒนา : แนววิธีการ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การคลังสินค้า และพัสดุ, ๒๕๔๓.
- สุวกิจ ศรีปัดดา. หลักและทฤษฎีการพัฒนา. เอกสารประกอบการบรรยายวิชาบริบท และแนวโน้ม การพัฒนาท้องถิ่น และภูมิภาค. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๔๙.
- อร เฉลิมพงษ์. การพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ, ๒๕๔๒.
- อาคม ใจแก้ว. การบริหารการพัฒนาเมือง. พิมพ์ครั้งที่ ๒. สงขลา: แมกซ์มีเดีย วาย ๒ เคเพรส, ๒๕๕๑.

๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์และรายงานวิจัย:

- กรรณิกา ชมดี. “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะ โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราย จังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔.
- กิตติชัย สิ้นคง. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วน ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- เครือวัลย์ สืบอ้าย. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองแฝก อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- เฉลิมพล แก้วแกมเสื่อ. “อาคารสำนักงานเทศบาลนครศรีอยุธยา”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปกร, ๒๕๔๕.
- ชัยฤทธิ์ เบญญาจาก. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลตาว่า อำเภอหนองจิก จังหวัด ปัตตานี”. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริ หารศาสตร์. ๒๕๔๗ .
- ดวงพร แสงทอง. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วน ตำบลใน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี”. ปริญญานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนัน ท์, ๒๕๕๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ทรงกรด ไกรกังวาร. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี”. **ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๐ .
- ทศพล กฤตยพิสิฐ. “การมีส่วนร่วมของกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตหนองจอกที่มีต่อโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาตามแนวทาง บวร และบรม: เพื่อสร้างอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง”. **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์**. ศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘.
- ธนาวิทย์ กางการ. “การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสำโรงใต้ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา**. โครงการบัณฑิตศึกษา: สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๖.
- บุญส่ง แก้วอินทร์. “การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏราชชนรินทร์, ๒๕๔๖.
- ปติดา ปานเนตรแก้ว. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.
- ประชัย ศรีจามร. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปลูกป่าภาครัฐ ตำบลป่าน้อยออดอนชัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย”. **ภาคนิพนธ์ปริญญาโท**. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๙.
- ปิยะ ประทีปภิรมณ์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร”. **ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์ ภาควิชาสังคมและมานุษยวิทยา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖.
- พชรวรรณ พันธะแดง. “แนวทางการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลบางนมโค”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๑.
- พระมหานคร ไชยศิริโก กุฑิเดช. “การพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตน อำเภอศรีรัตน จังหวัดศรีสะเกษ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗ .
- พระมหาประกาศิต สิริเมธ ฐิตีปสิทธิกร . “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖ .

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พวงทอง โยธาทิพย์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่”. รายงานการวิจัย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕.
- พานิธิ เรียงทอง และคณะ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๒.
- ไพโรจน์ ดันอุด. “การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง เมืองน่าอยู่: กรณีศึกษา เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒.
- ภัชรินทร์ กอบตระกูล. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.
- ภัสสุรีย์ คุณกลาง. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น”. ปริญญาสาธิตสาธิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๖.
- รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร”. รายงานวิจัย. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๒.
- วัชรชัย ศรีวิชัย. “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลใน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- สมชาติ ประสมเพชร. “การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๘.
- สิทธิ์ศานต์ ทรัพย์ศิริโสภา. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย: ศึกษากรณีการจัดการมูลฝอยเทศบาลตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย”. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๔.
- สุภชัย ตรีเทศ. “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี”. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เสริมพงษ์ อยู่โต. “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร”. **ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๑.
- อดิสรณ์ ชัดสีใส. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑.
- อัมพร รุ่งศรี. “ประสิทธิผลของนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓.
- อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะตามหลัก สาราณียธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- อารยา เดชกมล. “ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๖.
- อุไรวรรณ แจ่มใส. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว อำเภอแกลง จังหวัดระยอง”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๘.
- (๓) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่และเอกสารอื่น ๆ:
- กองวิชาการ สำนักงานปลัด. **ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองสระแก้ว**. สระแก้ว: เทศบาลเมืองสระแก้ว, ๒๕๖๑.
- โกวิทย์ พวงงาม. **การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน**. ม.ป.ท., ๒๕๕๕ .
- งานวิเคราะห์นโยบายและแผน กองวิชาการและแผนงาน. **แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔**. เทศบาลเมืองสระแก้ว สำเนา, ๒๕๕๙.
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. **สำนักงานสถาบันราชภัฏ และทบวงมหาวิทยาลัย**, ๒๕๔๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๔) สัมภาษณ์:

สัมภาษณ์ นายตระกูล สุขกุล. นายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

_____ นายสมโภชน์ ลีมถาวรฤทธิ์. รองนายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

_____ นายกิตติธเนศ พุมดีสิทธิโนนท. หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ เทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๒ มกราคม ๒๕๖๒.

_____ นางสาวสุภรชต์ อินทรเทพ. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

_____ นานิธิวัฒน์ จิรนิทัศน์ชัย. ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๗ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

_____ นายสำราญ เอี่ยมสะอาด. ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๙ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

_____ นางสาววงจิตร เด่นกระจำง. ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๑ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

_____ นายชัยเวช ประวัติดี. ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๙ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

_____ นายธนภฤต พุคามี. ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๕ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒.

_____ นางเป็น เวียนคำ. ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๓ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

_____ นางมยุรี พรหมเกสร. ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๖ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๖ มกราคม ๒๕๖๒.

_____ นายอภิเดช คำมี. ตัวแทนประชาชนชุมชนที่ ๑๘ พื้นที่เขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว, ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

๒. ภาษาอังกฤษ

- Cohen John M. & Uphoff. Norman T. **Participation's Place in Rural Development. Seeking Clarity Through Specificity.** World Development, 1980.
- _____. Norman T. **Rural Development participation: Concepts and measures for Project Design. Implementation and Evaluation.** In Rural Development monograph. 2 The Rural Development Committee for International Studies. Cornell University. January, 1997.
- Jacques Steinberg. Dr. Luther H. GU lick. **Adviser to Roosevelt and Mayors.** New York: Retrieved May 9, 2010.
- Olsen. Jame A. **Urban Sociology.** New York: Holt. Rine Hart and Winson, 1968.
- Poplin. Dennis. **Communities : A Surway of Theories and Methods of Research.** New York: Mac Millan, 1972.
- Sanders. Irwin T. **Theories of community Development.** Rural Sociology, 1958.
- White. Alastair T. Why Community Participation. **A Discussion of the Argument go.** Community Participation: Current Issue and Lesson Learned. n.p. United Nations Children's Fun, 1982.
- Yamane. T. **Statistic: An Introductory Analysis.** 3rd ed. Time Printers Sdn. Bnd. Singapore, 1993.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๗๐

วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเรื่องการใช้เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมามูร

เนื่องด้วย พระราชบัญญัติ ๒๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติขอความเห็นชอบจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

อนึ่ง
๖ ธ.ค. ๒๕๖๑

ผู้ประสานงาน : พระราชชัย สุนติธโม

โทร. ๐๘๙-๙๓๑๓๘๒๗

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๗๐

วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.อติวุฒิ หนั่นมี

เนื่องด้วย พระอริยชัย ฉายา สนติธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอริยชัย สนติธมโม

โทร. ๐๘๙๙-๙๓๑๓๘๒๗

ผอ.ภาควิชาสังคมศาสตร์

(ผศ.ดร.อติวุฒิ หนั่นมี)

๔/ธ.ค./๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๗๐

วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา

เนื่องด้วย พระธวัชชัย ฉายา สนธิธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

๓๐๐๘๖/๑๖๐๖๒๖ เพื่อแก้ไข/แล้ว
ในกรณีที่จำเป็น

ผู้ประสานงาน : พระธวัชชัย สนธิธมโม

โทร. ๐๘๙-๔๓๑๓๘๖๒๗

ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา

๑๔๓๑.๒๕๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๗๐

วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.ผดุง วรรณทอง

เนื่องด้วย พระราชบัญญัติ ญาชา สนธิธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระราชชัย สนธิธมโม

โทร. ๐๘๙-๙๓๐๓๘๒๗

ตรวจได้รับเรื่องแล้ว

(ดร.ดร.ผดุง วรรณทอง)

๗-๑๑-๖๒

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๕๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕/๖ ๒๗๐

วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.เดช ชูจันทร์

เนื่องด้วย พระราชบัญญัติ วิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

13 ธันวาคม ๒๕๖๑

ผศ.ดร.เดช ชูจันทร์

ผู้ประสานงาน : พระธวัชชัย สุนตติธมโม

โทร. ๐๘๙-๙๓๑๓๘๒๐๗

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

— ๑๖๖๖๖ —

(มศ.ดร. อนวัต กระสือ)
๑๖/๑๒/๒๕๖๖

ผลการหาคำดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม
สารนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว
จังหวัดสระแก้ว

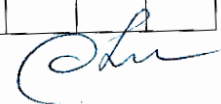
ผู้วิจัย พระธวัชชัย สนธิธมโม

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

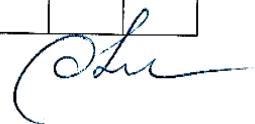
ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล เมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปล ผล
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ									
๑.๑	ท่านได้เข้าร่วมประชุมกับเทศบาลเสนอ ปัญหาความต้องการของชุมชน จัด กิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ในพัฒนาชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑.๒	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนเพื่อให้เกิด การพัฒนาของชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑.๓	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน พัฒนา ชุมชน ในเทศบาลเมืองอย่างใกล้ชิด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑.๔	ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำประชาคม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสนอความคิดเห็น เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนา ชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑.๕	แหล่งทรัพยากรได้รับการพัฒนาให้ ยั่งยืน โดยท่านมีส่วนร่วมในการตัด สินใจในโครงการต่างๆ ของเทศบาล	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑.๖	ท่านมีส่วนร่วมในพิจารณาโครงการ ต่างๆ ที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนา ชุมชนในเทศบาล	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑.๗	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็น คัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อ คณะกรรมการชุมชนตัดสินใจเลือก โครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนาชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน									
๒.๑	ท่านมีส่วนร่วมกับเทศบาลในการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒.๒	ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงานของเทศบาลเมืองสระแก้ว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓.๓	ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒.๔	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒.๕	ท่านได้มีส่วนในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒.๖	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการกิจกรรมภายในชุมชนท้องถิ่น เช่น กิจกรรมด้านกีฬาเสฟตีด เป็นต้น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒.๗	ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างกลุ่มงานต่างๆ ในชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์									
๓.๑	ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของการพัฒนาชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓.๒	ท่านมีการพบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในชุมชนมากขึ้นของการดำเนินงานของเทศบาล	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓.๓	ท่านมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่างๆก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชน	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓.๔	ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของการพัฒนาชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๓.๕	ท่านสามารถนำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของการพัฒนาชุมชน ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓.๖	ท่านมีส่วนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ในการพัฒนาชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓.๗	ท่านได้รับอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชน สามารถนำความรู้ที่ได้รับแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานของเทศบาล	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล									
๔.๑	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเข้าไปสังเกตการณ์ การทำงานของเทศบาล	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๔.๒	ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบในการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาชุมชนของเทศบาล	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔.๓	ท่านมีส่วนร่วมการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของเทศบาลเมือง มีการประเมินผลความคุ้มค่าของแผนจากงบประมาณที่ใช้	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๔.๔	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลงานและสภาพ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๔.๕	ท่านมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการชุมชน ในงานด้านการพัฒนาชุมชน ปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆให้เหมาะสมกับชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๔.๖	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามดูแลอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมตามแผนงานของโครงการพัฒนาต่างๆ ในชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔.๗	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมเสวนาและแสดงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้

ภาคผนวก ค.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๐๒๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนนี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax: 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๗ มกราคม ๒๕๖๒

สำนักงานเทศบาลตำบลลำไทร
เลขที่รับที่ ๙๙
วันที่ ๑๙.๑.๖๒
เวลา

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน นายชาติชาย เทียมเกาะ นายกเทศมนตรีตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดสระแก้ว
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระราชบัญญัติ ๙๐๑๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
"การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว"
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดุษฎีบัณฑิตดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากประชาชนในตำบลของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์
เรียน หัวหน้าสำนักงานเทศบาลตำบลลำไทร

- เพื่อโปรดทราบ

- พญ.พัชราภา คณาพันธ์สิน นิสิต
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรียน รศ.ดร.วิมลรัตน์ นิสิต
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธวัชชัย สอนิธมโม
โทร. ๐๘๙๙-๙๙๙๙๙๙๙๙

๙ ม.ค. ๖๒
นายเอกเทศมนตรี
☒ เพื่อโปรดทราบ
☐ เพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ
☐ ส่งเอกสารไปยังทางราชการ
๙/๑๐๘๒/๑๙๖๒
๙/๑๐๘๒/๑๙๖๒

นายสุทัศน์ ศิริมาแรง
ปลัดเทศบาล

☒ ทราบ	☐ ตรวจสอบ
☐ คงเดิม	☐ ต่อเนื่อง
☒ ดำเนินการ	☐ รอเรื่อง
 (นายชาติชาย เทียมเกาะ) นายกเทศมนตรีตำบลลำไทร	

ภาคผนวก ง

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ของแบบสอบถาม

๑๓๖๖

(อ.ดร. ๒๕๖๖ ส.ค. ๒๕๖๖)

๑๑ ม.ค. ๒๕๖๖

ผลการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)
 สารนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว
 จังหวัดสระแก้ว
 ผู้วิจัย พระธวัชชัย สนธิธมโม
 หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
0.988	28

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	86.30	866.079	0.877	0.988
a2	86.33	859.747	0.892	0.988
a3	86.40	866.110	0.834	0.988
a4	86.33	860.506	0.918	0.987
a5	86.63	873.620	0.745	0.988
a6	86.40	863.352	0.853	0.988
a7	86.30	872.010	0.778	0.988
b1	86.57	870.323	0.846	0.988
b2	86.60	868.593	0.902	0.988
b3	86.50	869.293	0.865	0.988
b4	86.30	860.907	0.891	0.988
b5	86.53	870.326	0.818	0.988
b6	86.07	868.961	0.850	0.988
b7	86.20	873.131	0.853	0.988
c1	86.43	871.840	0.903	0.988
c2	86.37	868.171	0.898	0.988
c3	85.93	886.685	0.722	0.988
c4	86.30	869.666	0.868	0.988
c5	86.27	869.789	0.908	0.988
c6	86.53	870.602	0.899	0.988
c7	86.23	874.254	0.886	0.988
d1	86.87	863.913	0.863	0.988
d2	86.80	866.579	0.856	0.988
d3	86.83	871.385	0.803	0.988
d4	86.67	864.092	0.847	0.988
d5	86.53	865.085	0.912	0.988
d6	86.40	861.903	0.909	0.988
d7	86.47	860.395	0.941	0.987

S. Jan.

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์อนุญาตเก็บข้อมูลวิจัย

14 ม.ค. 2562

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๐๕๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง 8 504

เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังษีไทร

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 31700

โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202-8203

Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203

Website : gps.mcu.ac.th

E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

กองสวัสดิการสังคม	
เลขรับที่	๐๐๙ / ๖๒
วันที่	14 ม.ค. 2562
เวลา	11.56 น.
ลงชื่อ	ผู้รับ

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายตระกูล สุขกุล นายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระราชชัย ฉายา สุนติธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากประชาชนในตำบลของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

[Signature]

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระราชชัย สุนติธมโม

โทร. ๐๘๙-๙๓๑๑๘๒๗

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคม โทร. ๒๙

ที่ สก ๕๒๐๐๓/ ๐๘๒

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตออกระเบียบให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป/ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม/ปลัดเทศบาล/นายกเทศมนตรี

๑.เรื่องเดิม

ตามหนังสือมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ศร ๖๑๐๕.๒/๐๕๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒ เรื่อง ขออนุญาตออกระเบียบให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย เนื่องด้วย พระราชชัย ฉายา สนธิธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว นั้น

๒.ข้อเท็จจริง

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้วจึงขออนุญาตให้เทศบาลเมืองสระแก้วพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

๓.ข้อพิจารณา

เพื่อประโยชน์ทางวิชาการของ พระราชชัย ฉายา สนธิธมโม เห็นควรอนุญาตให้ผลิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยแจ้งประสานประธานชุมชนเมืองย่อยที่ ๑ - ๒๐ เพื่อทราบถึงการลงพื้นที่เก็บข้อมูลดังกล่าว

๔.ข้อเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดลงนามตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

(นางสาวกัลยาณี จารยหิมน)

นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ

(นางสาวอังฉรา คำสิงนอก)
หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป

(นายพรโศภ ปรณสิทธิ์)
ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม

ขอรับ

(นายตระกูล สุขกุล)

นายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว

(นายไชยพงษ์ชัย ชัยพรประจักษ์)
ปลัดเทศบาลเมืองสระแก้ว

รคณ

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เชิงลึก (Key Informants)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติอนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายตระกูล สุขกุล นายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธวัชชัย ฉายา สุนติธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธวัชชัย สุนติธมโม

โทร. ๐๘๙๙-๙๓๑๓๘๒๗

(นายตระกูล สุขกุล)
นายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายสมโภชน์ ลิ่มถาวรฤทธิ์ รองนายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธวัชชัย ฉายา สนธิธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธวัชชัย สนธิธมโม

โทร. ๐๘๙-๙๓๐๓๘๒๗

(นายสมโภชน์ ลิ่มถาวรฤทธิ์)
รองนายกเทศมนตรี รักษาราชการแทน
นายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอบัวน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้สิทธิเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายกิตติธเนศ พุมดีสินินท์ หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธวัชชัย ฉายา สนธิธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้สิทธิดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธวัชชัย สนธิธมโม
โทร. ๐๘๙-๙๓๓๓๘๒๗

จ.ส.อ.

(กิตติธเนศ พุมดีสินินท์)

หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางสาวสุภรภัฏ อินทรเทพ หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระราชชัย ฉายา สุนติธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระราชชัย สุนติธมโม

โทร. ๐๘๙-๙๓๑๑๘๒๗

๑๕.๖๙

(นางสาวสุภรภัฏ อินทรเทพ)
หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

๑๖ / มกราคม / ๒๕๖๒

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้สิทธิเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายอิทธิวัฒน์ จิรินทร์ชัย ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๗ ศูนย์การค้าสระแก้วเมืองทอง
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธวัชชัย ฉายา สนธิธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้สิทธิดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

อิทธิวัฒน์ จิรินทร์ชัย
26 ธ.ค. 62

ผู้ประสานงาน : พระธวัชชัย สนธิธมโม
โทร. ๐๘๙-๙๓๑๓๘๒๗

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๑๐๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายสำราญ เอี่ยมสะอาด ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๙ บ้านหลังสุขลา
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระราชชัย ฉายา สุนติธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มี ความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระราชชัย สุนติธมโม
โทร. ๐๘๙-๙๓๑๑๘๒๗

นางสาว 1062๕๐๓๗
26 21.๓ 62

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางสาววงจิตร เต็นกระจำนง ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๑ สระแก้ว - สระขวัญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธวัชชัย ฉายา สุนติธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดูตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

อรรถ-วงจิตร

ประธานชุมชนวัดป่าอภัยไถ่ ๑๑/๑๐/๖๒

ผู้ประสานงาน : พระธวัชชัย สุนติธมโม
โทร. ๐๘๙๙-๙๓๑๓๘๘๒๒

28-ม.ค.-๖๒

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายชัยเวช ประวัติดี ประธานคณะกรรมการชุมชนที่ ๑๙ บ้านเอื้ออาทร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธวัชชัย ฉายา สนธิธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธวัชชัย สนธิธมโม

โทร. ๐๘๙-๙๓๓๘๘๒๒

๒๖/๑/๖๒

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายธนกฤต ทูคำมี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธวัชชัย ฉายา สนธิธมฺโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธวัชชัย สนธิธมฺโม

โทร. ๐๘๙-๙๓๑๓๘๒๗

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไญ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางเป็น เวียนคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธวัชชัย ฉายา สนธิธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นางเนิน ธีรมังคิ

๓๖๖๗๗๖๕๖๕๗

๒๓/มกราคม / ๒๕๖๒

ผู้ประสานงาน : พระธวัชชัย สนธิธมโม

โทร. ๐๘๙-๙๓๑๓๘๒๗

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางมยุรี พรหมเพชร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธวัชชัย ฉายา สนธิธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธวัชชัย สนธิธมโม
โทร. ๐๘๙-๙๓๑๓๘๒๗

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๕๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไญ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอภิเดช คำมี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธวัชชัย ฉายา สนิตธมโม รัชสประจำตวันนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๒๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธวัชชัย สนิตธมโม

โทร. ๐๘๙-๙๓๑๓๘๒๒๗

นาย อภิเดช คำมี
ตัวแทนชุมชน
๒๕-๑๓๓๐๘-๒๕๖๒

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว
จังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจง :

๑. ลักษณะแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ข้อมูลที่ได้จะแปลผลของการวิจัยในภาพรวมผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับ และใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้นจะไม่มีผลกระทบต่อนานหรือหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด

๒. แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” โดยมีเกณฑ์วัดระดับความคิดเห็นดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ ๓ หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ

พระธวัชชัย สุนติริธมโม

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดตอบแบบสอบถามโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงสภาพความเป็นจริงของท่านเพียงข้อเดียว

๑. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ๑๘ - ๓๐ ปี

☐ ๓๑ - ๔๐ ปี

☐ ๔๑ - ๕๐ ปี

☐ ๕๑ - ๖๐ ปี

☐ ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่ามัธยมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา / ปวช.

☐ อนุปริญญา / ปวส.

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท หรือสูงกว่า

๔. อาชีพ

☐ เกษตรกรรม

☐ ค้าขาย

☐ รับราชการ

☐ รับจ้าง

☐ อื่น (ระบุ).....

๕. รายได้

☐ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท

☐ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท

☐ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท

☐ ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท

☐ ๒๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่าง หรือขีดเครื่องหมาย ✓ ภายใน □ หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง หรือตรงความเป็นจริงมากที่สุด (Rating Scale) โดยมีหลักเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ ๓ หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
๑.๑	ท่านได้เข้าร่วมประชุมกับเทศบาลเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน จัดกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ในพัฒนาชุมชน					
๑.๒	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไข ปัญหาของชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาของชุมชน					
๑.๓	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน พัฒนาชุมชน ในเทศบาลเมืองอย่างใกล้ชิด					
๑.๔	ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำประชาติเพื่อแก้ไข ปัญหาและเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาชุมชน					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๑.๕	แหล่งทรัพยากรได้รับการพัฒนาให้ยั่งยืน โดยท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการต่างๆของเทศบาล					
๑.๖	ท่านมีส่วนร่วมในพิจารณาโครงการต่างๆที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาชุมชนในเทศบาล					
๑.๗	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการชุมชนตัดสินใจเลือก โครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนาชุมชน					
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน						
๒.๑	ท่านมีส่วนร่วมกับเทศบาลในการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาชุมชน					
๒.๒	ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงานของเทศบาล					
๓.๓	ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณะประโยชน์ของชุมชน					
๒.๔	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม					
๒.๕	ท่านได้มีส่วนในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชน					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๒.๖	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการกิจกรรมภายในชุมชนท้องถิ่น เช่น กิจกรรมด้านภัยยาเสพติด เป็นต้น					
๒.๗	ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มงานต่างๆ ในชุมชน					
๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์						
๓.๑	ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของการพัฒนาชุมชน					
๓.๒	ท่านมีการพบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในชุมชนมากขึ้นของการดำเนินงานของเทศบาล					
๓.๓	ท่านมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่างๆก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชน					
๓.๔	ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของการพัฒนาชุมชน					
๓.๕	ท่านสามารถนำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของการพัฒนาชุมชน ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
๓.๖	ท่านมีส่วนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ในการพัฒนาชุมชน					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๓.๗	ท่านได้รับอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต ร่วมกันในชุมชน สามารถนำความรู้ที่ได้รับ แก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ภายใต้การ ดำเนินงานของเทศบาล					
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล						
๔.๑	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเข้าไปสังเกตการณ์ การทำงานของเทศบาล					
๔.๒	ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบในการ ดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาชุมชน ของเทศบาล					
๔.๓	ท่านมีส่วนร่วมการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของ เทศบาลเมือง มีการประเมินผลความคุ้มค่าของ แผนจากงบประมาณที่ใช้					
๔.๔	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลงานและ สภาพ ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานการ พัฒนาชุมชน					
๔.๕	ท่านมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการชุมชน ใน งานด้านการพัฒนาชุมชน ปรับปรุงกิจกรรมหรือ โครงการต่างๆให้เหมาะสมกับชุมชน					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๔.๖	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามดูแลอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมตามแผนงานของ โครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน					
๔.๗	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมเสวนาและแสดง ความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูล ในการประเมินผล					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด

คำชี้แจง : ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และ
ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว
จังหวัดสระแก้ว

๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

ขอเจริญพร/ขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง ที่ให้ความร่วมมือ

กรุณาสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามนี้

ภาคผนวก ซ
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

คำแนะนำ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว
จังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....วัน/เดือน/ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ซึ่งประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

๑. ท่านมีแนวทางและความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อย่างไร

.....
.....

๒. ท่านมีแนวทางและความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อย่างไร

.....
.....

๓. ท่านมีแนวทางและความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อย่างไร

.....
.....

๔. ท่านมีแนวทางและความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อย่างไร

.....
.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านในความกรุณาสำหรับการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	: พระธวัชชัย สนธิธมฺโม (วรรณาวิน)
เกิด	: วันศุกร์ที่ ๒๘ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๓๓
สถานที่เกิด	: ๑๒๒ หมู่ ๖ ตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว
แผนกธรรม	: นักธรรมชั้นเอก พ.ศ. ๒๕๕๘
การศึกษา	: พุทธศักราช ๒๕๖๐ พุทธศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศึกษาดูงาน	: ศึกษาดูงานนอกสถานที่ ณ ศูนย์ราชการ หน่วยงานงาน คือ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ณ ศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ ศูนย์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) จังหวัดปทุมธานี วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑ : ศึกษาดูงานต่างประเทศ ณ ประเทศสิงคโปร์ ระหว่าง วันที่ ๑๑ - ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๑
ปีที่เข้าศึกษา	: พุทธศักราช ๒๕๖๐ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รุ่น ๑๐
ที่อยู่ปัจจุบัน	: วัดสระแก้ว (พระอารามหลวง) ๑๒๒ ถนนสุวรรณศร อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว ๒๗๐๐๐
ติดต่อ	: โทรศัพท์ ๐๘๙ - ๙๓๑ - ๓๘๒๗
E-mail	: chai0899@hotmail.com.